

XXV ОБИКНОВЕНО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

ВТОРА РЕДОВНА СЕСИЯ

Стенографски дневникъ

НА

24. заседание

Вторникъ, 10 декемврий 1940 г.

(Открито въ 16 ч. 20 м.)

Председателствувалъ председателъ Николай Логофетовъ

Секретари: Георги Михайловъ и Атанасъ Цвѣтковъ

СЪДЪРЖАНИЕ:

	Стр.		Стр.
Съобщения:		2) за измѣнение и допълнение на наредбата-законъ за данъка върху приходитъ. (Първо четене)	508
Отпуски	503	3) за временно увеличение на пенсиитъ. (Първо четене)	509
Предложения	503	Говорили: П. Митевъ	509
Законопроекти	503	Д. Киревъ	511
По дневния редъ:		Б. Алексиевъ	513
Предложения: 1) за одобрение XV-то постановление на Министерския съветъ, взето въ заседанието му отъ 9 ноемврий 1940 г., протоколъ № 198, относно разрешаването да се издадатъ на лицата отъ Южна Добруджа акцизни и тютюневи патенти за второто полугодие на 1940 г. съ 50% намаление и безъ представяне на изискуемитъ по разнитъ закони документи. (Приемане)	503	Е. Клянтевъ	514
2) за оставяне въ сила до 1 декемврий 1941 г. решението на XXV-то обикновено Народно събрание, прието презъ втората редовна сесия, въ 5-то заседание, държано на 5 ноемврий 1940 г., относно разрешаването да се добива оцетъ и отъ фабриченъ (неплодовъ) спиртъ, при облогъ на тоя последния съ 25 л. акцизъ на литъръ 100°. (Приемане)	504	д-ръ Б. Ковачевски	515
Законопроекти: 1) за измѣнение нѣкои закони по прѣжитъ данъци. (Първо четене — продължение разискванията и приемане)	504	И. Петровъ	516
Говорили: Ж. Струнджевъ	505	4) за сключване заемъ при Българската народна банка отъ Погасителната каса при Главната дирекция на държавнитъ и на гарантиранитъ отъ държавата дългове въ размѣръ на 100.000.000 л. (Първо четене)	518
М-ръ Д. Божиловъ	507	5) за освобождаване работницитъ, занаятчиитъ, земеделцитъ, търговцитъ и индустриалцитъ въ Южна Добруджа отъ задължителната годишна вноска за 1940 г. къмъ професионалнитъ имъ организации. (Първо и второ четене)	519, 522
		Говорили: Д. Узуновъ	519
		6) за допълнение на чл. чл. 36 и 70 отъ закона за минитъ. (Първо и второ четене)	522, 523
		Говорили: П. Митевъ	522
		Зам. докл. С. Колчевъ	523
		7) за българското поданство. (Второ четене)	523
		Дневенъ редъ за следващото заседание	529

Председателъ Николай Логофетовъ: (Звъни) Има нужниятъ брой народни представители. Отварямъ заседанието.

(Отсъствуватъ народнитъ представители: Атанасъ Ганчевъ, Борисъ Мончевъ, Велизаръ Багаровъ, Георги Рашковъ, Георги Михайловъ, Георги Миковъ, Георги Кендеровъ, Георги Тодоровъ, Деню Чолаковъ, Дичо Тодоровъ, д-ръ Иванъ Вазовъ, Кирилъ Минковъ, Киро Арнаудовъ, Недѣлко Куюмджиевъ, Стефанъ Керкenezовъ, Таско Стоилковъ и Тотю Новаковъ).

Председателството е разрешило отпущкъ на следнитъ г-да народни представители:

- Бѣлю Алексиевъ — 3 дни;
- Велизаръ Багаровъ — 4 дни;
- Дичо Тодоровъ — 2 дена;
- Георги Рашковъ — 2 дена;
- д-ръ Иванъ Вазовъ — 2 дена;
- Иванъ Константиновъ — 4 дни;
- Кирилъ Минковъ — 1 день;
- Лазаръ Бакаловъ — 1 день;
- Недѣлко Куюмджиевъ — 2 дена и
- Стефанъ Стателовъ — 4 дни.

Съобщения. Постѣпили сж:

Отъ Министерството на земедѣлието и държавнитъ имоти — предложение за одобрение XV-то постановление на Министерския съветъ, взето въ заседанието му отъ 1

юлий 1940 г., протоколъ № 106, относно отпускане по тарифни цени добити по стопански начинъ дървени материали отъ общинскитъ и обществени гори;

отъ Министерството на земедѣлието и държавнитъ имоти — предложение за одобрение решението за събиране 10% риболовна такса, изчислена върху тържната цена на рибата, уловена въ блатъ, намиращи се въ Южна Добруджа;

отъ Министерството на финанситъ — законопроектъ за отпечатване юбилейни пощенски марки по случай XX юбилеенъ конгресъ на Общия съюзъ на пострадалитъ отъ войнитъ;

отъ Министерството на търговията, промишлеността и труда — законопроектъ за увеличение на пенсиитъ, плащани отъ фонда „Обществени осигуровки“.

Ще се раздадатъ на г-да народнитъ представители.

Минаваме на първа точка отъ дневния редъ:

Одобрение проекторешението за одобрение XV-то постановление на Министерския съветъ, взето въ заседанието му отъ 9 ноемврий 1940 г., протоколъ № 198, относно разрешаването да се издадатъ на лицата въ Южна Добруджа акцизни и тютюневи патенти за второто полугодие на 1940 г. съ 50% намаление и безъ представяне на изискуемитъ по разнитъ закони документи.

Моля г-на докладчика да прочете проекторешението.

Докладчикъ Димитъръ Андреевъ: (Чете)

„МОТИВИ

къмъ проекторешението за одобряване на XV-то постановление на Министерския съветъ, взето въ заседанието му отъ 9 ноемврий 1940 г., протоколъ № 198, относно разрешаването да се издадат на лицата въ Южна Добруджа акцизни и тютюневи патенти за II-то полугодие на 1940 г. съ 50% намаление и безъ представяне на изискуемитъ по разнитъ закони документи.

Г-да народни представители! Съ огледъ на особенитъ условия въ Южна Добруджа и за да се даде възможностъ на жителитъ на сѣщата да продължатъ производството и търговията съ стоки и предмети, облагаеми съ акцизъ, такса, бандеролъ, монополно право и други, Министерскиятъ съветъ съ XV-то си постановление, взето въ заседанието му отъ 9 ноемврий 1940 г., протоколъ № 198, одобри следното:

При снабдяването на лицата въ населенитъ мѣста на Добруджа съ всички видове патенти по закона за държавнитъ привилегии, акцизитъ и патентитъ и по закона за тютюна, за второто полугодие на 1940 г., да не се изисква представянето на документи за установяване, че лицата и заведенията имъ отговарятъ за случая на всички условия по съответнитъ закони. Това облекчение не се отнася за лицата дошли въ Добруджа отъ старитъ предѣли на царството.

Патентитъ по казанитъ закони за второто полугодие на 1940 г., за всички лица и заведения въ Добруджа, се заплащатъ годишнитъ съ 75% намаление, а полугодишнитъ съ 50%.

Въпросното XV-то постановление е одобрено съ указъ № 54, отъ 11 ноемврий 1940 г., публикуванъ въ „Държавенъ вестникъ“, брой 258, отъ 15 ноемврий с. г., и сѣщото следва да се внесе за одобрение отъ Народното събрание.

Като имате предъ видъ гореизложеното, имамъ честь да ви помоля, г-да народни представители, да разгледате и гласувате въ текущата сесия настоящето проекторешение.

Гр. София, ноемврий 1940 г.

Министъръ на финанситъ: Д. Божиловъ

„ПРОЕКТОРЕШЕНИЕ

за одобряване XV-то постановление на Министерския съветъ, взето въ заседанието му отъ 9 ноемврий 1940 г., протоколъ № 198, относно разрешаването да се издадат на лицата въ Южна Добруджа акцизни и тютюневи патенти за II-то полугодие на 1940 г. съ 50% намаление и безъ представяне на изискуемитъ по разнитъ закони документи.

Одобрява се XV-то постановление на Министерския съветъ, взето въ заседанието му отъ 9 ноемврий 1940 г., протоколъ № 198, което гласи:

При снабдяването на лицата въ населенитъ мѣста на Добруджа съ всички видове патенти по закона за държавнитъ привилегии, акцизитъ и патентитъ и по закона за тютюна, за второто полугодие на 1940 г., да не се изисква представянето на документи за установяване, че лицата и заведенията имъ отговарятъ за случая на всички условия по съответнитъ закони. Това облекчение не се отнася за лицата дошли въ Добруджа отъ старитъ предѣли на царството.

Патентитъ по казанитъ закони за второто полугодие на 1940 г., за всички лица и заведения въ Добруджа, се заплащатъ годишнитъ съ 75% намаление, а полугодишнитъ съ 50%.

Председателъ Никола Логофетовъ: Нѣма записани ора-тори. Ще гласуваме.

Който приематъ прочетеното проекторешение, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Пристъпваме къмъ втора точка отъ дневния редъ:

Одобрение проекторешението за оставяне въ сила до 1 декемврий 1941 г. решението на XXV-то обикновено Народно събрание, прието презъ втората му редовна сесия, въ 5-то заседание, държано на 5 ноемврий 1940 г., относно разрешаването да се добива оцетъ и отъ фабриченъ (неплодовъ) спиртъ, при облогъ на тоя последния съ 25 л. акцизъ на литъръ 100%.

Който приематъ да се прочете само проекторешението, безъ мотивитъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Моля г-на докладчика да прочете проекторешението.

Докладчикъ Димитъръ Андреевъ: (Чете)

„ПРОЕКТОРЕШЕНИЕ

за оставяне въ сила до 1 декемврий 1941 г. решението на XXV-то обикновено Народно събрание, прието презъ втората му редовна сесия, въ 5-то заседание, държано на 5 ноемврий 1940 г., относно разрешаването да се добива оцетъ и отъ фабриченъ (неплодовъ) спиртъ, при облогъ на тоя последния съ 25 л. акцизъ на литъръ 100%.

Одобрява се да остане въ сила до 1 декемврий 1941 г. решението на XXV-то обикновено Народно събрание, прието презъ втората му редовна сесия, въ 5-то заседание, държано на 5 ноемврий 1940 г.

(Ето мотивитъ на законопроекта:

МОТИВИ

къмъ проекторешението за оставяне въ сила до 1 декемврий 1941 г. решението на XXV-то обикновено Народно събрание, прието презъ втората му редовна сесия, въ 5-то заседание, държано на 5 ноемврий 1940 г., относно разрешаването да се добива оцетъ и отъ фабриченъ (неплодовъ) спиртъ, при облогъ на тоя последния съ 25 л. акцизъ на литъръ 100%.

Г-да народни представители! Съгласно решението, прието отъ XXV-то обикновено Народно събрание, презъ втората му редовна сесия, въ 5-то заседание, държано на 5 ноемврий 1940 г., се одобри II-то постановление на Министерския съветъ, взето въ заседанието му отъ 13 септемврий 1940 г., протоколъ № 162, което гласи:

„Разрешава се добиването на оцетъ и отъ фабриченъ (неплодовъ) спиртъ, съ предварително разрешение на Министерството на финанситъ, по искането на оцетофабрикантитъ.

Фабричниятъ (неплодовъ) спиртъ, предназначень за добиването на оцетъ, занапредъ ще се облага съ акцизъ 25 л. на литъръ 100%.

Отпускането на фабричния (неплодовъ) спиртъ, ще става съ разрешение на Министерството на финанситъ отъ спиртнитъ фабрики, въ количества не по-малки отъ 500 и по-големъ отъ 5.000 литри.

За денатурирането на фабричния (неплодовъ) спиртъ ще се издаде специална наредба. Той ще се денатурира въ оцетнитъ фабрики.

Забранява се смѣсването на виненъ съ спиртовъ оцетъ. Настоящото постановление е въ сила до новата реколта на вината 1 декемврий 1940 г.“

Отъ изложението е явно, че разпоредженията на въпросното решение сѣ въ сила до 1 декемврий 1940 г.

То бѣ взето, поради намаление количеството на вкиснатитъ вина, отъ които по закона за държавнитъ привилегии, акцизитъ и патентитъ, изключително се позволяваше добиването на оцетъ, поради повишение ценитъ, както на вкиснатитъ, така и на нормалнитъ вина, отъ опасността за прекъсване на оцетната ферментация въ апаратитъ на оцетнитъ фабрики и повреди на сѣщитъ, както и поради възможността да се яви криза на пазара отъ оцетъ.

Причинитъ, поради които се наложи вземането на казаното решение съществуватъ и сега. Тазгодишната реколта на грозде се оказа много слаба, поради което цената на вината не само не отбеляза спадане, а, напротивъ, покачване, както на цената на новитъ вина, така и тая на вината отъ минали реколти.

Съ огледъ на гореизложеното и за да могатъ оцетофабрикантитъ да добиватъ оцетъ и за въ бъдеще да нормализиране пазара на вината, считамъ, че е наложително, щото разпоредженията на горекананото решение за одобрение на II-то постановление на Министерския съветъ, взето въ заседанието му отъ 13 септемврий 1940 г., протоколъ № 162, да останатъ въ сила до идната реколта на грозде отъ 1941 г., а именно до 1 декемврий 1941 г.

Като имате предъ видъ гореизложеното, имамъ честь да ви помоля, г-да народни представители, да разгледате и, ако одобрите, да приемете въ текущата сесия на Народното събрание представеното ви проекторешение.

Гр. София, декемврий 1940 г.

Министъръ на финанситъ: Д. Божиловъ

Председателъ Никола Логофетовъ: Който приематъ прочетеното проекторешение, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Пристъпваме къмъ трета точка отъ дневния редъ:

Първо четене на законопроекта за измѣнение на нѣкои закони по прѣжитъ данѣци — продължение разискванията.

Има думата народниятъ представител г-нъ Жико Струиджевъ.

Жико Струнчев: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Представенъ ни е на разискване законопроектътъ за измѣнение на нѣкои закони по прѣжитѣ данѣци.

Преди да пристѣпя къмъ сжщността на измѣненията, които се предлагатъ, азъ ще направя една малка бележка, която смѣтамъ, че трѣбва да се има предвидъ въ бжде, когато ще се предлагатъ измѣнения на стари закони. Бележката се състои въ това, че голѣмо затруднение изпитватъ народнитѣ представители при невѣзможността да намѣрятъ съответнитѣ закони и членове и да ги съпоставятъ съ измѣненията, които се предлагатъ, та по такъвъ начинъ да могатъ да иматъ правилна ориентация върху измѣненията. Ето защо необходимо е, когато се измѣняватъ нѣкои членове отъ единъ законъ, заедно съ предложението за измѣнение да бъдатъ отпечатани и тѣ, а измѣнението да бъде дадено съ цѣлия останалъ текстъ, за да можемъ да направимъ съпоставяне между старитѣ и новитѣ членове.

Г-да народни представители! Необходимо е сжщо така цѣлиятъ текстъ на членовѣтѣ, които се измѣняватъ, да бъде публикуванъ въ „Държавенъ вестникъ“, за да може правилно да се прилага отъ съответнитѣ учреждения, а така сжщо и правилно да бъде схванатъ отъ гражданитѣ.

Азъ мисля сжщо така, че е вече време всички закони, или поне по-важнитѣ отъ тѣхъ, да излизатъ отъ рамкитѣ на „Държавенъ вестникъ“ за въ бжде. Ние досега знаемъ, че щомъ се вотира единъ законъ, за да бъде той въ сила, трѣбва да бъде публикуванъ въ „Държавенъ вестникъ“. Обаче „Държавенъ вестникъ“ се издава въ ограниченъ брой екземпляри, само за учрежденията, и законитѣ нѣматъ широкъ достѣп до публиката, за да може тя да схване, да разбере и да изпълнява правилно законитѣ. Нужно е, следователно, или официално да се публикуватъ законитѣ въ отдалѣни брошури, или най-малко да бъде задължена всѣкидневната преса да публикува по-важнитѣ закони. По такъвъ начинъ тѣ ще отидатъ и до най-затѣтитѣ села, за да бъдатъ четени отъ населението.

Г-да народни представители! Г-нъ министърътъ на финанситѣ ни е представилъ едновременно за разглеждане три финансови законопроекти. Единиятъ е за опростотворение на нѣкои прѣки данѣци; вториятъ, който сега разглеждаме, е за измѣнение на нѣкои закони по прѣжитѣ данѣци и третиятъ е за измѣнение на наредбата-законъ за данѣка върху приходитѣ. Тия законопроекти по същото съдържание иматъ нѣщо общо, затова когато се разисква по единия, не може да не се вземе предвидъ съдържанието и на другитѣ, и така да дойдемъ до съответнитѣ изводи, които сж необходими за правилното имъ разясняване и схващане, както това иска и г-нъ министърътъ на финанситѣ.

Съ тия три законопроекти се въвежда новъ принципъ въ нашето данѣчно облагане. Съ законопроекта за опростотворяване на прѣжитѣ данѣци иде да се подсказе, че е настѣпилъ вече моментъ да се събератъ прѣжитѣ данѣци по възможностъ въ единъ, а не да бъдатъ разпръснати, както досега. Съ втория законопроектъ за измѣнение на нѣкои закони за прѣжитѣ данѣци се доказва, че може, като се опредѣли основниятъ данѣкъ на единъ гражданинъ, временно да се увеличава или да се намалява процентно, съответно съ времената, въ които живѣемъ. И третиятъ законопроектъ иде да подсказе, че се туря начало вече за облекчаване на многолетнитѣ семейства.

Тия три законопроекта, г-да народни представители, иматъ нѣщо еднакво, защото засѣгатъ най-деликатната и най-важната областъ отъ живота на гражданството и живота на държавата, а именно облагането на гражданитѣ съ данѣжни тежести, за да може да се поддържа държавата. Защото безъ това облагане, безъ това материализиране на държавата, нейното сжществуване не е сигурно. И нека да признаемъ, за честъ на българския гражданинъ, че той никога не е билъ по принципъ противъ данѣцитѣ, защото схваща и защото съзнава, че държавата безъ данѣжни не може да сжществува и не може да изпълни своитѣ функции. И ако има нѣщо, което смушава гражданството, ако има нѣщо, което създава недоволства, то не е затова, защото плаща данѣци, а затова, защото ние нѣмаме подходяща, добра и съвършена данѣчна система, чрезъ която да се прибиратъ отъ данѣкоплатѣнитѣ данѣцитѣ.

Известно е на всички, че данѣчното облагане на българското гражданство е въ две направления: едното е косвено, другото е прѣко облагане. Срещу косвеното облагане има много противни мнения, както въ срѣдитѣ на финансиститѣ и икономиститѣ, така сжщо и въ срѣдитѣ на политикитѣ, защото косвеното облагане е една тежестъ, която лѣта изключително върху дребнитѣ сжществуваня, върху широкитѣ народни маси, които понасятъ най-много

тежеститѣ отъ косвенитѣ данѣци. Обаче въпрѣки тия мнения, нѣма държава, която да не прибѣгва до косвенитѣ данѣци. Изключение не прави и България. Обаче като се раздѣлятъ косвенитѣ данѣци, наложени върху предмети отъ първа необходимостъ и върху предмети не отъ първа необходимостъ, ще дойдемъ до убеждението, че косвенитѣ данѣци, които се налагатъ на предметитѣ отъ първа необходимостъ, каквито сж солта, газта, ориза, захарта, III-то качество тютюнъ и др. подобни, би трѣбвало да се намалятъ, дори, ако би могло, съвършено да се отмѣнятъ, защото тия предмети се употребяватъ отъ широкитѣ народни маси, защото безъ тия предмети сжществуването на тия маси е невѣзможно. И понеже тѣзи предмети се употребяватъ отъ широкитѣ народни маси и предимно отъ беднитѣ слоеве, затова и косвенитѣ данѣци върху предметитѣ отъ първа необходимостъ сж тежки. По тия въпроси може да има различия въ мненията. Но колкото се отнася до косвенитѣ данѣци върху предметитѣ, които не сж отъ първа необходимостъ или които сж въ категорията на луксознитѣ такива, тамъ мненията трѣбва да сж еднакви, а именно, че тия предмети трѣбва да се облагатъ съ косвени данѣци. Оня, който иска да носи луксозни дрехи, който иска да носи копринено облѣкло, който иска да живѣе съ козметични произведения, да носи златни и сребърни накити, той е длъженъ да плаща по-голѣми косвени данѣци. Нѣщо повече дори: ако би могло косвенитѣ данѣци върху тия предмети да се увеличатъ за смѣтка на намаляването на данѣцитѣ върху предметитѣ отъ първа необходимостъ.

При косвенитѣ данѣци има едно преимущество, което го нѣма при прѣжитѣ данѣци. Преимуществото е това, че косвенитѣ данѣци се разпредѣлятъ равномерно между ония, които употребяватъ предметитѣ и то споредъ количеството на тѣхното употребление. Озвиз, който употребява повече вино и ракия, безспорно, ще плати повече акцизъ и обратното — нѣма да плати нищо единъ въздържателъ. Тия данѣци иматъ и това преимущество, че за тѣхъ нѣма нужда да се спазватъ срокове при плащането и, най-после, за тия данѣци не сж нуждни бирници, за да ги събиратъ, защото тѣ се плащатъ предварително. Ако дори би се отишло дотамъ, че се премахнатъ съвършено косвенитѣ данѣци, все пакъ ония, които произвеждатъ предмети, необходими за живота — фабриканти и занаятчи — сами ще ги наложатъ, като скрийтъ данѣцитѣ въ цената на тия предмети. Така че тия данѣци и по единия, и по другия начинъ ще бъдатъ плащани отъ потребителитѣ.

Другото облагане, г-да народни представители, е прѣкото. Това прѣко облагане е предметъ на представенитѣ за разискване и разглеждане законопроекти. Внасянето на тия законопроекти и поставянето на новитѣ принципи начала въ тѣхъ иде да ни подсказе, че може да се промѣни нашата данѣчна система. Даватъ се надежди, че въ близко бжде въ тази областъ ще се направятъ коренни реформи, за да не бъде гражданството недоволно отъ събирането на данѣцитѣ, които сж необходими за държавата.

Гражданството е недоволно не отъ налагането на данѣци, а защото е сложна данѣчната система, по която се събиратъ данѣцитѣ. Гражданството иска едно: всѣка стопанска единица да бъде обложена само съ единъ данѣкъ, който да съответствува на нейнитѣ податни сили. Или другояче казано: да се въведе единъ справедливъ данѣкъ, който да съответствува на материалното състояние на данѣкоплатеца, а то ще рече да се отива къмъ известия на всички ни прогресивно-подоходенъ данѣкъ. Азъ зная, че този данѣкъ има противници, които казватъ, че неговото въвеждане е невѣзможно, поради тежката манипулация съ него, поради неговата сложностъ. Но въпрѣки това, азъ съмъ убеденъ, че нѣма да мине много време и този данѣкъ ще бъде узаконенъ.

Г-да народни представители! Сложността на този данѣкъ не е толкова голѣма, както се предполага. Ако стопанската единица подаде декларация, въ която впише всичкитѣ свои приходоизточници и ако тия приходоизточници се събератъ и отъ получения сборъ се извади екзистенц-минимумътъ и останалото се обложи съ 2-3-4 или 5%, споредъ състоянието на лицето, ние наистина ще имаме единъ справедливъ данѣкъ. Декларацията не е нужно да се дава ежегодно или периодически. Нужно е да се дава веднажъ и да служи презъ всичкото време, докато стопанската единица сжществува. Въ тази декларация ще трѣбва да се посочатъ, както казахъ, приходоизточникитѣ. Когато нѣкой приходоизточникъ пресъхне, престане да сжществува, тогава той трѣбва да се унищожи отъ съответната данѣчна властъ, а на негово мѣсто да се впише другъ приходоизточникъ, който има стопанската единица. Евенту-

алното укриване на приходоизточниците, каквото укриване безспорно съществува, може да се избегне. Държавата има всичката възможност да тури контрол върху едритъ приходоизточници, каквито сж индустриалните заведения и банките. Начинът за това е само един: държавата да постави въ голъмитъ предприятия свои счетоводители, които да волятъ счетоводните книги на тия предприятия. Тогава нѣма да има двойни счетоводни книги въ голъмитъ предприятия, нѣма да има укривания на обороти, нѣма да има укриване на приходи, ще може да се издири какво печели едно предприятие, какво губи, какви сж неговитъ разходи и какви данъци може да плати на държавата. Тогава въ гражданството нѣма да съществува недоволство, защото всѣки ще плаща споредъ своитъ сили и своитъ възможности.

Втората причина, поради която гражданството е недоволно отъ сегашната данъчна система, сж сроковетъ. Изтъкна се, че има много срокове и че тия срокове гражданитъ не може да ги следи и спазва. Тия срокове сж фатални и тѣхното неспазване носи следъ себе си тежки глоби и лихви. Сроковетъ ги наброяватъ на 160, а може да сж и повече. Негодуватъ отъ сроковетъ и гражданитъ, негодуватъ и земеделцитъ, защото никой не може да следи толкова много срокове. Особено много тежъкъ за селското население е срокътъ 25 февруарий. 25 февруарий съвпада съ единъ периодъ въ годината, въ който селата почти сж мъртвило, въ който населението е изразходвало всичко, що е прибрало презъ лѣтото, както лично за себе си, така и за своя добиткъ. Презъ това време на много селски семейства не достига това, което тѣ сж прибрали презъ лѣтото, и сж принудени да купуватъ, за да поддържатъ своитъ домакинства. Точно въ това време, обаче, настѣпва срокътъ 25 февруарий, когато трѣбва да се плати 1/3 отъ данъка на държавата. И понеже голѣма частъ отъ нашето население не е въ състояние да плати, то иде последницата — да се плаща по 1.5% лихва на месецъ, или 18% годишно върху неплатения данъкъ. Това обременяване е твърде тежко и затова населението е недоволно отъ този срокъ. Отъ този срокъ сж недоволни и градскитъ данъкоплатци. Знайн е, че градътъ се раздвижва само тогава, когато селото има пари, а селото има пари въ опредѣлени времена презъ годината — около Гергьовденъ, около Богородица и около Димитровденъ. Тогава нашето население може да има пари, защото около Гергьовденъ то придобива пари отъ продажба на дребенъ добиткъ, около Богородица придобива пари отъ продажбата на зърнени храни и около Димитровденъ придобива пари отъ продажбата на едъръ добиткъ. Ето 3 годишни времена, ето 3 срока, съ които селското население у насъ е свикнало, съ които то е свистанало. Вие знаете, че въ миналото, когато единъ селянинъ вземѣше пари въ заемъ, винаги казваше: „Ще се плаща на гумно“, т. е. ще се плаща следъ вършитба. Ние, обаче, какво правимъ сега? Нито чакаме вършитба, нито чакаме да продаде своитъ агънца, нито чакаме да продаде своитъ говеда, овце или свине, а търсимъ отъ него данъкъ презъ единъ отъ най-тежкитъ периоди на годината. И понеже селото презъ февруарий нѣма пари, безспорно и неговата покупателна стойностъ е малка. И затова въ този периодъ отъ време страда и занаятчията и търговецътъ, и фабрикантъ, страля цѣлитъ икономически животъ. Сроковетъ, обаче, сж фатални и носятъ следъ себе си, както казахъ, тежки глоби, голѣми лихви. Затова именно дохождатъ глобитъ, които се налагатъ на неплатилитъ навреме данъкоплатци. Ако се възприеме да се плащатъ данъцитъ на уреченитъ отъ менъ срокове, тия срокове ще се спазватъ. И земеделецътъ, и занаятчията, и търговецътъ ще знаятъ, че тѣ ще трѣбва да платятъ 1/3 отъ данъка си до 1 май — преди Гергьовденъ, втората трета ще трѣбва да платятъ до 1 септемврий — следъ Богородица, и третата третинка ще трѣбва да платятъ до 1 януарий, следъ Димитровденъ. Тогава нѣма да има пропускане на срокове и ще има истинско облекчение за нашия народъ при плащането на данъцитъ.

Г-да народни представители! Оня, който плати данъка си преди срока — поземлениятъ данъкъ и данъкътъ върху приходитъ — получава 10% отстъпка. Но това, което държавата губи съ събирането на 10% по-малко отъ тия, които плащатъ преди срока, тройно го печели отъ ония, които не плащатъ на срока. Глобитъ не сж леки за понасяне отъ българскитъ данъкоплатци. Затова азъ мисля, че нѣма да бжде зле и че нѣма да има нищо опасно и страшно, ако този, който плаща преди срока, се ползува съ 10% намаление, но онзи, който не плати на срока, да не бжде глобяванъ, докато не изтече цѣлата стопанска година, която съвпада съ календарната и съ финансовата година. Това е необходимо да се стори, защото стопанската единица прави своята равностѣтка на Нова година, следъ като изтече цѣлата стопанска година. Тогава тя ще

види презъ стопанската година какво е положението и тогава ще може да плати своитъ данъци къмъ държавата. Единъ данъкоплатецъ, който ще получи своитъ приходи чакъ презъ м. септемврий, октомврий и ноемврий, не може да плати своя данъкъ презъ първитъ месеци на годината и затова той е злепоставенъ — вмѣсто единъ, плаща фактически два данъка. Ето защо негодуването отъ плащането въ опредѣленитъ сега срокове е общо въ цѣлото българско гражданство.

Третата причина за недоволство на гражданството отъ сегашната данъчна система е начинътъ на събирането на данъцитъ. Той е таквъ, че не може да бжде приложенъ еднакво къмъ всичкитъ данъкоплатци. Една частъ отъ нашитъ данъкоплатци — и за голѣмо съжаление, нека го кажа, голѣмитъ данъкоплатци — намиратъ начини да не платятъ данъка си къмъ държавата. И ние сме свидетели на нѣща, които би трѣбвало да ни обърнатъ сериозно вниманието, а именно: постоянни опрощавания на стари данъци. Много данъкоплатци, следъ година, две или 4-5 години, като не сж потърсени да си платятъ данъка, фалиратъ или ликвидиратъ предприятията си, или ги преобразуватъ, и данъчната администрация е въ невъзможност да събере данъцитъ отъ тѣхъ. А това създава недоволство въ онази частъ отъ гражданитъ, която плаща данъцитъ си на държавата, като вижда, че друга частъ отъ гражданитъ не ги плаща. Неплащането на данъци отъ една частъ отъ данъкоплатцитъ се дължи и на това, че данъцитъ се събиратъ отъ бирници. Ние ще трѣбна да намѣримъ начини и срѣдства за събирането на данъцитъ безъ бирници. Само тогава ще бждемъ сигурни, че данъцитъ ще постѣпватъ редовно въ държавното съкровище.

Какъ можемъ да постигнемъ това, да се събиратъ данъцитъ безъ бирници? Г-да народни представители! Вамъ е известно, че всички търговци, индустриалци, занаятчи и други ежегодно на 1 януарий се снабдяватъ съ позволителни, за да иматъ право да упражняватъ своята професия, или да иматъ право да функциониратъ тѣхнитъ предприятия. Както кръчмарятъ, кафеджията, тютюнопроизводителъ и други се снабдяватъ предварително съ патентъ, като платятъ всичкитъ си дължими данъци, така трѣбва да се задължатъ да се снабдяватъ предварително съ позволителни всички останали предприятия, и тѣзи позволителни да имъ се даватъ, следъ като сж платили данъцитъ си за изтеклата финансова година. Тогава нѣма да има нито единъ софийски търговецъ, нито единъ софийски индустриалецъ, който да не си е платилъ данъка, да фигурира като батакчия години наредъ, и бюджетътъ на държавата винаги да свършва съ дефицитъ.

Колкото се отнася до земеделското население, също може да се намѣрятъ начини и то да плаща данъка си тогава, когато разполага съ срѣдства. А съ срѣдства то разполага тогава, когато продава на пазара своето производство. Въ такова време може да дойде въ помощъ на държавата Дирекцията за храноизносъ, на която населението продава своето жито. Може да се нареди отъ сумитъ, които следва да се платятъ на земеделеца за неговото производство, да се удържи съответниятъ му данъкъ. Така, наприкладъ, когато селянинътъ се снабдяватъ съ позволителни за сѣчене на дърва, да си платятъ данъка за гората; когато продаватъ млѣко, вѣлна или агънета отъ овцетъ си, да платятъ данъка си за овцетъ и т. н. Въ таквъ случай всичкитъ български граждани ще бждатъ турени потъ единъ режимъ и ще бждатъ застапени редовно да плащатъ данъцитъ си. Ако успѣемъ да постигнемъ това — всички български граждани, безъ изключение, да плащатъ редовно данъцитъ си — тогава бждете утѣрени, че данъцитъ могатъ дори да бждатъ намалявани, а не увеличавани, както много пѣти сме били свидетели на това. Ето защо азъ смѣтамъ, че ако бихме намѣрили форми и начини за редовното плащане на съответни срокове данъцитъ отъ всички български граждани, тогава ние ще имаме наистина една данъчна система, която ще отговаря на нуждитъ на живота и на държавата. И мисля, че оня финансистъ, който ще може да намѣри подходяща форма и начинъ за редовно плащане на данъцитъ въ нашата държава, ще изпълни гениално своята мисия като управникъ на държавата.

Другиятъ законопроектъ, който ни е представенъ за разглеждане, г-да народни представители, и който разискваме сега, е законопроектътъ за измѣнение на нѣкои закони по прѣжитъ данъци. Споредъ законопроекта, всички данъкоплатци, които плащатъ данъкъ по-голѣмъ отъ 8.000 л., ще плащатъ временно, за 1941 г., и една врѣхънина отъ 70%. Търговското съсловие, въ лицето на г-нъ Ковачевъ, схваща, че този данъкъ е тежъкъ и, следователно, ще предизвика сътресение въ капитала. Азъ съмъ убеденъ, че този данъкъ нѣма да се плати отъ търговцитъ

— нито от тѣхния приходъ, нито от тѣхния капиталъ — а ще се плати от консулаторитѣ, защото търговцитѣ ще включатъ този данѣкъ въ цената на произведенията, подъ предлогъ, че е настѣпила скѣпотиа въ живота, че сѣ увеличени много данѣцитѣ. Ако ние искаме този допълнителенъ данѣкъ да се плати действително отъ тѣхнитѣ предприятия, не остава друго, освенъ да въведемъ тая система на плащане данѣцитѣ, която азъ преди малко препорѣчахъ, а именно: въ всѣко предприятие, въ което е вложенъ капиталъ не по-малѣкъ отъ 1 милионъ лева, да бѣдатъ поставени държавни счетоводители, които по счетоводнитѣ книги на предприятието да намѣрятъ истинскитѣ приходи, които предприятието има въ тия времена на военна конюнктура.

Никола Султановъ: А на адвокатитѣ какъ ще намѣримъ приходитѣ?

Жико Струнджевъ: И на адвокатитѣ да турятъ юзда: да имъ намѣрятъ приходитѣ и да се вземе съответната частъ за държавата. Въобще да се вземе за държавата половината отъ печалбата на всѣко предприятие, което е реализирало печалба най-малко 500.000 л. Тогазъ ще видимъ, г-да народни представители, че наистина се дава нѣщо за държавата отъ тѣзи, които иматъ повече, а не както сега — данѣчната тежестъ да лѣга еднакво върху цѣлото общество.

Азъ се надѣвамъ въ комисията да чуя отъ г-на министра на финанситѣ, защо се изключва отъ това допълнително облагане данѣктъ върху приходи отъ наеми. Мене не ми сѣ известни мотивитѣ за това и вѣрвамъ, че въ комисията ще се повдигне този въпросъ и ще се дадатъ нуждитѣ освѣтления.

Третиятъ законопроектъ, г-да народни представители, е този за измѣнение и допълнение на наредбата-законъ за данѣка върху приходитѣ, съ който, между другото, се насърждава раждаемостта. Този законопроектъ иде да отговори на единъ повикъ въ нашия животъ, че трѣбва да бѣдатъ закриляни многодетнитѣ семейства, и туря началото на тази закрила. Като трѣгваме по този пътъ на закрила на многодетнитѣ семейства, ние ще трѣбва да искаме държавата да пристѣпи къмъ цѣлостното разрешение на този въпросъ, защото съ законопроекта се облекчаватъ само многодетнитѣ семейства на ония данѣкоплатци, които плащатъ данѣкъ-занятие възъ основа на оборота.

Колкото се отнася, обаче, до многодетнитѣ семейства на данѣкоплатцитѣ, които плащатъ поземленъ данѣкъ, тѣхъ законопроектътъ не засѣга. А ние знаемъ, че многодетнитѣ семейства сѣ най-много въ селата. Ето защо азъ вѣрвамъ, че г-нъ министрътъ на финанситѣ нѣма да забѣси да направи необходимото облекчаване въ данѣчното бреме и на селскитѣ многодетни семейства.

Г-да народни представители! Вие знаете, че държавата ни сега преживява твърде важни и съближни моменти. Въ такива моменти държавата има правото да посѣга и на най-свещеното благо на гражданина, а именно на неговия животъ. Шомъ като тя има това право, толкозъ повече тя има правото въ такива моменти да посегне и на приходитѣ, и на капиталитѣ, и на имотитѣ на гражданитѣ. И нека въ такива времена да не изпадаме въ основа положение, въ което сме изпадали въ миналото, когато сме имали да разрешаваме тежки и важни въпроси и когато върху насъ е виталенъ духътъ на злия демонъ, разединявали сме се, гледали сме егостично на въпроситѣ, поради което не сме могли да осъществимъ нашитѣ свещени идеали. Днесъ времената ни налагатъ да дадемъ скѣпи жертви, да отдѣлимъ, както се казва, даже отъ залька си, да се проникнемъ дълбоко отъ съзнанието, че държавата има нужда да се обединимъ всички около нейнитѣ интереси, около нейния тронъ, за да можемъ да дойдемъ до онова положение, което днешниятъ моментъ ни налага, а именно: осъществяване на нашитѣ идеали. (Рѣкоплѣскания)

Председателъ Никола Логофетовъ: Има думата г-нъ министрътъ на финанситѣ.

Министръ Добри Божиловъ: Г-да народни представители! Искамъ набързо да ви дамъ само нѣкои освѣтления въ връзка съ критикитѣ, които се направиха по законопроекта.

На първо мѣсто азъ съмъ длъженъ категорично да заявя, че твърдението, какво върхнината отъ 70% върху нѣкои данѣци, която се налага съ законопроекта, който постановява, по-богатитѣ, по-състоятелнитѣ да платятъ временно този по-голямъ данѣкъ, шѣла да бѣде за смѣтка на консулаторитѣ, е изъ основа невѣрно. Сигурно се забравя чл. 92 отъ закона за данѣка върху приходитѣ, който

гласувахме презъ м. май тази година и въ който се казва, че никакъвъ прѣкъ или косвенъ данѣкъ, подъ страхъ на углавна отговорностъ, не може да бѣде калкулиранъ въ ценитѣ на стокитѣ. Азъ не бихъ посмѣлъ да внеса такъвъ законопроектъ, съ който правителството ще иска създаването на данѣци, които да легнатъ върху консулаторитѣ, както смѣтатъ нѣкои отъ васъ, защото това значи въ единъ моментъ като днешния, когато всички викаме противъ скѣпотията и противъ спекулата, азъ да наредя и държавата между спекулантитѣ. Това въ никой случай не мога да направя. (Рѣкоплѣскания) Така че тукъ има едно недоразумение, което азъ на първо мѣсто съмъ длъженъ да разсѣя, като заявя, че въ никой случай не е така, както мислѣха нѣкои.

По отношение на глобитѣ. Тѣ не сѣ 1.5%, а сѣ 1% за първата година и 2% за втората година.

По отношение на сроковетѣ за плащане данѣцитѣ не бива да вземаме предвидъ само времето на хармана, когато наистина голѣма частъ отъ данѣкоплатцитѣ могатъ да платятъ данѣцитѣ си, защото знаете, че нѣщото земеделско производство е разнообразно. Така, наприкладъ, на 25 февруарий ще платятъ данѣкоплатцитѣ въ тютюневитѣ райони, понеже тогава става продажбата на тютюна, който представлява половината отъ нашия износъ. Презъ мартъ-априлъ ще платятъ тѣзи, които сѣ обработвали царевича, защото тя се продава презъ мартъ и априлъ. На 25 юний ще платятъ тѣзи данѣкоплатци, които преживяватъ отъ скотовъдство и т. н. Така че въ всички тѣзи срокове е вложенъ известенъ смисълъ, още когато сѣ въвеждани.

По отношение платежеспособността на данѣкоплатцитѣ азъ ще имамъ възможностъ, когато ви права изложението си по бюджета на държавата, да ви кажа какво е данѣчното бреме, докѣде сме отишли, какви мѣрки се взематъ и т. н. Но азъ трѣбва да забележа, че върхнината 70% не трѣбва да плаши никого, защото преди всичко тя се отнася само за данѣкоплатци, които иматъ надъ 80.000 л. годишенъ доходъ. Който има надъ 80.000 л. годишенъ доходъ, той може да плати 16.000 л. Но който има само 4-5 хиляди лева годишенъ доходъ, на него и 5 л. да му туримъ, сѣ много. Така че азъ не смѣтамъ, че тази върхнина е нѣщо непоносимо, и не зная защо се отиде дотамъ, да се отождествява, че това е посѣгане на капитала, че по-хубаво било да облагаме имотното състояние — една идея, която, колкото и да се блѣска въ върху нея различни умове, смѣтамъ, че е най-нѣщастната идея, защото у насъ условията сѣ такива, че при реализирането ѝ ще станатъ най-големъ грѣшки, или се искатъ редица предпоставки, за да можемъ да я приложимъ съ една относителна справедливостъ.

Но ако вземемъ данѣка върху оборота и патентитѣ и смѣтаме, че се печели 10%; ако вземемъ срѣдно облагане при оборота 25%, което е най-големото — то се движи между 10 и 17 на хиляда, но да вземемъ най-големото, 25 на хиляда — при 10% печалба досега се плащатъ 2 1/2% данѣкъ. Съ увеличението 70% това прави още 2% или 4 1/2% при 10% печалба и при условие, че сѣ капитала се прави само единъ оборотъ въ годината

По-нататѣкъ, за патентитѣ. При 80.000 л. годишенъ доходъ се плаща 8.000 л. патентъ. Увеличението 70% прави 5.600 л., или всичко 13.600 л. При 80.000 л. годишенъ доходъ този времененъ данѣкъ е поносимъ, защото, както казахъ, който има надъ 80.000 л. годишенъ доходъ, може да живѣе и да отдѣли нѣщо за държавата, а който има 5-6 хиляди лева годишенъ доходъ, не може даже да преживѣе, а камоли и да отдѣли нѣщо, за да плаща данѣци на държавата.

Но, г-да народни представители, както казахъ, това е при предположението, че капиталътъ прави едно обращение въ годината. А колко сѣ индустриитѣ, колко сѣ търговитѣ, които правятъ само едно обращение на капитала си въ годината? Азъ смѣтамъ, че можемъ да вземемъ срѣдно два пѣти годишенъ оборотъ на капитала. Въ такъвъ случай, ако смѣтаме данѣка спрямо годишния рентабилитетъ, тази данѣчна тежестъ ще се намали на половина, защото, като се обрне капиталътъ два пѣти въ годината, ще се печели два пѣти по 10% — 20%, върху които ще се плати 10% и за капитала ще останатъ 10% рентабилностъ, която за нашитѣ условия въ този моментъ е достатѣчна и завидна рентабилностъ.

Азъ смѣтамъ, че ако трѣбваше да се изтѣкне нѣщо, то е дискриминирането между облагането на юридическитѣ и физическитѣ лица. Физическото лице плаща допълнителенъ данѣкъ върху общия доходъ, а при юридическитѣ лица не се знае кой носи акцията. Има известни гаранции, има взети мѣрки, обаче ако ставатъ пропуски, тамъ ставатъ най-много, и затова допълнителенъ данѣкъ върху общия доходъ на юридическитѣ лица нѣма. Какво има?

Освен данъка върху оборота, какъвто плащат всички юридически лица, акционерни дружества, имаме 10% върху дивидентитъ. Ако приемемъ, че тѣзи 10% върху дивидентитъ съответствуватъ на допълнителния данъкъ върху общия доходъ при облагането на юридическитъ лица, безспорно е, че има една дискриминация въ вреда на физическитъ лица. Тамъ ще трѣбва да видимъ какво можемъ да направимъ. Азъ и завчера поменахъ, че ще трѣбва да започнемъ системно да правимъ едно изравнение при облагането, за да не се отива така урбулишки къмъ образуването на акционерни дружества, чиято целъ е прозрачна: да се избѣгне плащането на по-голѣми данъчни тежести. И азъ обещавамъ, че въ най-скоро време това ще бѣде направено.

Колкото се отнася до другия принципъ — замѣняването на многодневния доходъ съ 20% върхунина — азъ смѣтамъ, че по него две мнения нѣма. Този данъкъ, въведенъ миналата година набързо, е на много дефектна база. Всѣки изминатъ день ни убеждава все повече, че този данъкъ е най-дефектниятъ, най-несправедливиятъ и се видѣхме принудени съ закона да опростотворяване на прѣжитъ данъци да ликвидираме съ базисния едnodневенъ доходъ и да го поставимъ на друга, по-справедлива база: който плаща повече данѣци, да плати и тукъ повече, а не както бѣше досега — облагането да бѣде поставено на различни бази и да се идва често до това, што по-слаби икономически съществуващи да плащатъ по-голѣмъ едnodневенъ доходъ, отколкото по-богатитъ; или да се стигне дотамъ — за каквито случаи се говори миналата година тукъ — нѣкои да плащатъ по 1 левъ, колкото имъ е билъ едnodневниятъ доходъ. Азъ не зная кой въ България живѣе съ 360 л. годишно, обаче имаше редица случаи да се плаща едnodневенъ доходъ по 1 левъ.

Съ закона за опростотворяване на прѣжитъ данѣци, казвамъ, се възприе една справедлива база и за този данъкъ, и сега съ този втори законопроектъ за замѣняването му съ 20% върхунина върху съществуващитъ данѣци ние отиваме къмъ една по-справедлива и прогресивна база, при която законътъ ще се приложи много по-правилно и ще ни даде тия 260 000 000 л., които иначе се събираха много произволно — където както се случи. Сега 20-тъ процента върхунина, или тия 260 000 000 л. отговарятъ точно на 1 350 000 000 л. основни прѣки данѣци, включително и поземления данъкъ и данъкъ-сгради. По-справедлива база отъ тая за събиране на този данъкъ нѣма.

Отъ друга страна, азъ признавамъ, че има дискриминация при облагането съ личнитъ данѣци и данѣцитъ на юридическитъ лица. Може би въ комисията да се съгласимъ още сега, преди да бѣде направено реформирането при облагането на акционернитъ дружества, да прокараме нѣкои корекции. Азъ съмъ готовъ да изслушамъ всички мнения въ комисията, да вземемъ всичко подъ внимание и да направимъ всѣкакви измѣнения, за да допринесемъ за една по-голѣма справедливостъ при понасянето на данѣчнитъ тежести.

Азъ ви моля, г-да народни представители, да гласувате на първо четене законопроекта и той да отиде въ комисията, където да го разгледаме въ най-голѣми подробности и да внесемъ въ него нѣкои подобрения, обаче не всичкитъ, които се казаха. (Ръкоплѣскания)

Председателъ Никола Логофетовъ: Разискванията по законопроекта сѣ приключени. Ще гласувамъ.

Които приематъ на първо четене законопроекта за измѣнение на нѣкои закони по прѣжитъ данѣци, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Законопроектътъ ще отиде въ комисията.

Минаваме на точка четвърта отъ дневния редъ:

Първо четене на законопроекта за измѣнение и допълнение на наредбата-Законъ за данъка върху приходитъ.

Моля г-на докладчика да докладва законопроекта.

Които приематъ да се прочетатъ само мотивитъ на законопроекта, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

„МОТИВИ

къмъ законопроекта за измѣнение и допълнение на наредбата-Законъ за данъка върху приходитъ.

Г-да народни представители! Почти въ всички данѣчни Законодателства е легналъ и социалниятъ принципъ за понасянето на данѣчната тежестъ степенувано, въ зависимостъ отъ членовѣтъ на едно семейство, които преживяватъ отъ единъ опредѣленъ доходъ, обектъ на данѣчното облагане. При преживяванитъ изключителни времена още

повече се налага и за насъ да направимъ всичко възможно, што и при нашата данѣчна система, колкото и технически мжнотии да се явяватъ, да туримъ началото за прилагането и у насъ на тоя важенъ социаленъ принципъ при разпредѣлянето на данѣчнитъ тежести. Въ една страна, въ която почти 90% отъ данѣкоплатцитъ иматъ единъ скромненъ доходъ за преживяване, често пѣти стигащъ подъ екзистенци-минимумъ, още по-наложително се явява невъзможността да продължава да се облага еднaквo единъ доходъ безъ да се държи смѣтка дали той се получава отъ едно лице или пъкъ отъ него преживява многочленно семейство.

Съ приложения проектъ се поставя началото при опредѣлянето на данъка да се държи смѣтка и за семейното положение на данѣкоплатеца. Това ново положение се въвежда само за нѣкои данѣкоплатци, а именно за облаженитъ съ патентъ, за данъка върху оборота на едноличнитъ фирми, събирателнитъ и командитнитъ безъ акции дружества и за тѣзи, облажени съ допълнителенъ данъкъ върху общия доходъ. Новото положение не засѣга данъка, внасянъ по особенитъ правила по съображения, че голѣма частъ отъ данѣкоплатцитъ, които плащатъ този данъкъ, сѣ дружества, при които принципътъ за семейното положение не може да се приложи. При събирателнитъ и командитнитъ безъ акции дружества, облажени съ патентъ или внасящи данѣка-занятие възь основа на оборота, увеличението или намалението ще се прави върху следващия се на всѣки съдружникъ данъкъ, съ огледъ на участието му въ предприятieto.

Семейното положение на данѣкоплатеца не се взема подъ внимание и при облагането на приходи отъ капитали, защото тамъ това би се оказало технически неприложимо. Затруднението би било особено голѣмо за Пощенската спестовна каса, която има около 700 000 вложители, и за кредитнитъ предприятия въобще, нѣкои отъ които иматъ хиляди вложители.

Законопроектътъ приема сегашния данъкъ по членове 7, 8, 11, 13 и 15 като такъвъ за данѣкоплатецъ съ три деца и съ огледъ на това предвижда увеличението му:

- а) съ 3%, за данѣкоплатцитъ съ две деца;
- б) съ 6%, за данѣкоплатцитъ съ едно дете;
- в) съ 9%, за данѣкоплатцитъ безъ деца;
- г) съ 12%, за данѣкоплатцитъ, които не сѣ женени (омѣжежи) или сѣ вдовци (вдовици) безъ деца.

За данѣкоплатцитъ съ повече отъ 4 деца законопроектътъ предвижда намалението на данъка:

- а) 2%, за данѣкоплатцитъ съ 4 деца;
- б) 5%, за данѣкоплатцитъ съ 5 деца;
- в) 7%, за данѣкоплатцитъ съ 6 деца;
- г) 15%, за данѣкоплатцитъ съ 7 и до 9 деца включително.

Данѣкоплатцитъ съ 10 и повече деца не плащатъ патентъ или данъкъ върху общия доходъ, ако иматъ годишенъ приходъ до 500 000 л. включително. За данѣкоплатцитъ, които внасятъ данѣкъ-занятие възь основа на оборота, не се предвижда пълно освобождаване отъ данѣкъ, защото мжчно може да се установи тѣхниятъ доходъ.

Съ параграфи 3 и 4 се измѣняватъ членове 36, 37, 38 и 39 на наредбата-Законъ, като облагането на изнасянитъ въ чужбина стоки се поставя въ зависимостъ отъ стойността на сѣжитъ, въ размѣръ на 20 на хиляда, вмѣсто върху количеството имъ, както е сега. По сѣщия промилъ ще се събира и данѣкъ за продажби въ вътрешността на: розово масло, конкретъ и други етерични масла, яйца, живи и заклани птици.

Съ огледъ измѣненията въ параграфи 3 и 4 се прави измѣнение и на последната алинея на чл. 92.

Като предлагамъ на просвѣтеното ви внимание този проектъ на законъ, моля ви, г-да народни представители, да го обсъдите и гласувате.

Гр. София, 21 ноември 1940 г.

Министъръ на финанситъ: **Д. Божиловъ**
(Ето текстътъ на законопроекта:

ЗАКОНОПРОЕКТЪ

за измѣнение и допълнение на наредбата-Законъ за данъка върху приходитъ.

§ 1. Следъ чл. 11 се прибавя следниятъ новъ чл. 11а. Патентътъ по членове 7, 8 и 11 се събира съ увеличение:

- 3% — за данѣкоплатцитъ съ две деца;
- 6% — за данѣкоплатцитъ съ едно дете;
- 9% — за данѣкоплатцитъ безъ деца и
- 12% — за данѣкоплатцитъ, които не сѣ женени (омѣжени) или сѣ вдовци (вдовици) безъ деца.

Данъкоплатците съ 4 и повече деца съ предполагаемъ чистъ годишенъ приходъ до 500.000 л. включително плащатъ патента съ следното намаляние:

- 2% — за данъкоплатците съ 4 деца;
- 5% — за данъкоплатците съ 5 деца;
- 7% — за данъкоплатците съ 6 деца;
- 15% — за данъкоплатците съ 7 и до 9 деца включително.

Данъкоплатците съ 10 и повече деца не плащатъ патентъ, ако иматъ предполагаемъ чистъ приходъ до 500.000 л. включително.

§ 2. Следъ чл. 15 се прибавя следниятъ новъ чл. 15а. Едноличните фирми, членовете на събирателните и командитните безъ акции дружества, които внасятъ данъкъ-занятие въз основа на оборота, внасятъ следващия се данъкъ по членове 13 и 15, както следва:

- а) съ увеличение;
- 3% — за данъкоплатците съ две деца;
- 6% — за данъкоплатците съ едно дете;
- 9% — за данъкоплатците безъ деца и
- 12% — за данъкоплатците, които не сж женени (омжжени) или сж вдовци (вдовици) безъ деца.
- б) съ намаляние, за лицата, които иматъ оборотъ до 500.000 л. включително:
- 2% — за данъкоплатците съ 4 деца;
- 5% — за данъкоплатците съ 5 деца;
- 7% — за данъкоплатците съ 6 деца;
- 15% — за данъкоплатците съ 7 и повече деца.

§ 3. Чл. 36 се изменя така: „Чл. 36. При износъ на стоки, материали, предмети, добитък и пр. въ чужбина, изключая случаите, за които се плаща данъкъ по членове 26 и 29, митницата събира отъ лицата, които изнасятъ, данъкъ-занятие въ размъръ на 20 на хиляда върху стойността на изнесените стоки и пр.

Данъкътъ по горната алинея се определя отъ митницата върху стойността на стоките, по цените, по които митниците събиратъ гербовия налогъ.

Сжщиятъ размъръ данъкъ се плаща и за продажбите въ вътрешността на яйца, птици — живи и заклани, розово и др. етерични масла.

§ 4. Членове 37, 38 и 39 се заличаватъ.

§ 5. Къмъ чл. 51 се прибавя следната нова алинея трета:

„Данъкътъ по този членъ се събира:

- а) съ увеличение:
- 3% — за данъкоплатците съ две деца;
- 6% — за данъкоплатците съ едно дете;
- 9% — за данъкоплатците безъ деца и
- 12% — за данъкоплатците, които не сж женени (омжжени) или сж вдовци (вдовици) безъ деца.
- б) съ намаляние за лицата, които иматъ облагаемъ общъ доходъ до 500.000 л. вкл. чл. 51:
- 2% — за данъкоплатците съ 4 деца;
- 5% — за данъкоплатците съ 5 деца;
- 7% — за данъкоплатците съ 6 деца;
- 15% — за данъкоплатците съ 7 и до 9 деца включително.

Данъкоплатците съ 10 и повече деца не плащатъ допълнителенъ данъкъ върху общия доходъ, ако иматъ облагаемъ общъ доходъ до 500.000 л. включително.

§ 6. Следъ чл. 55 се прибавя следниятъ новъ чл. 55а. При промяна въ семейното положение увеличението или намалянето на данъка се извършва:

а) за патентитъ — отъ началото на следващото календарно четиримесечие;

б) за данъка, внасянъ въз основа на оборота — отъ началото на следващия месецъ;

в) за допълнителния данъкъ върху общия доходъ — отъ началото на следващата година.

Въ подаваните декларации по членове 56, 58 и 60 данъкоплатците посочватъ семейното си положение. При събирателните и командитните безъ акции дружества се посочва семейното положение на всеки членъ отдѣлно, като увеличението, съответно намалянето на данъка се прави върху следващия се на всеки съдружникъ данъкъ. За издаване сведения за семейното положение, както и за даване невярни такива, се налага глоба по чл. 107.

§ 7. Последната алинея на чл. 92 се изменява така:

„Данъкътъ-занятие по чл. 31 при вносъ на нефтови деривати и по чл. 36 при износъ на стоки се задържа отъ митницата срещу квитанция отъ кочанъ. Събранитъ въ митницата суми се внасятъ въ Българската народна банка по специална сметка на директора на прѣките данъци“.

§ 8. Този законъ влиза въ сила отъ 1 януарий 1941 г.

Председателъ Никола Логофетовъ: По докладвания законопроектъ има думата народниятъ представителъ г-нъ Георги Тодоровъ. Отсъствува. Други записани нѣма. Ще гласувамъ.

Които приематъ на първо четене законопроекта за изменение и допълнение на наредбата-законъ за данъка върху приходите, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събраниято приема.

Законопроектътъ ще отиде въ комисията.

Минаваме на точка пета отъ дневния редъ:

Първо четене на законопроекта за временно увеличение на пенсията.

Моля г-на докладчика да го прочете.

Докладчикъ Димитъръ Андреевъ: (Чете)

„МОТИВИ

къмъ Законопроекта за временно увеличение на пенсията

Г-да народни представители! Изключителните условия, при които се развива днесъ стопанскиятъ животъ на страната, предизвикаха поскъпването на продуктите отъ първа необходимостъ, поради което сегашните размѣри на пенсията се явяватъ недостатъчни да задоволятъ най-належащите нужди на пенсионерите. Това налага да се направятъ известни подобрения въ пенсията и особено въ размѣрите на по-малките пенсии.

Законопроектътъ, който ви предлагамъ, има за целъ да отговори на тази именно нужда, затова ви моля да го приемете и гласувате.

Гр. София, октомврий 1940 г.

Министъръ на финансите: Д. Божиловъ

ЗАКОНОПРОЕКТЪ

за временно увеличение на пенсията.

Чл. 1. Отъ 1 януарий 1941 г. пенсията временно се увеличаватъ, както следва:

а) пенсията за изслужено време, плащана отъ разни фондове, до 3.000 л. включително месечно съ 10%, а тия надъ 3.000 л. месечно съ 5%;

б) държавните пенсии (за инвалидностъ, военно-инвалидни, опълченски, поборнически и народни) до 2.000 л. включително месечно съ 20%, а тия надъ 2.000 л. месечно съ 10%. Съ сжщитъ проценти се увеличаватъ и плащаните отъ нѣкои фондове пенсии за инвалидностъ, а така сжщо и тѣзи отъ агентата „Св. Недѣля“ и пособията на руските ветерани.

Чл. 2. Увеличенията по предходния членъ не се взематъ подъ внимание при ползуване отъ правата, свързани съ размѣра на пенсията.

Председателъ Никола Логофетовъ: По този законопроектъ има думата народниятъ представителъ г-нъ Петъръ Митевъ.

Петъръ Митевъ: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Днесъ е поставенъ на разглеждане законопроектътъ за временно увеличение на пенсията. Увеличение на пенсията, споредъ мене, трѣбаше да се даде отдавна. То е въ тѣсна връзка съ коренно промяните въ условия за животъ. Войната на Западъ, па и на Балканите, повече отъ година вече бушува. Производството и стокообмѣнътъ на предмети отъ първа необходимостъ сж намалени, а консумацията имъ е пораснала неимоверно много. Всичко е наложено за войната. Всичко обслужва войната. Скъпотията и мизерията, вѣчни съпътници на войната, се ширятъ безнаказано. Мѣрките, които правителството взема, често сж палиативи. Покупателната способностъ на по-големата частъ отъ народа е слаба, въ нѣкои отношения дори е намалена. А какво да кажемъ за пенсионерите, които въ мнозинството си се намиратъ въ окаяно положение? Ето ви една малка картина за скъпотията у насъ въ този моментъ.

Единъ килограмъ сухъ фасулъ презъ 1939 г. е струвалъ 6 л., презъ 1940 г. струва 11 л. — увеличение въ цената му 5 л., или 83%; 1 кгр. картофи презъ 1939 г. е струвалъ 2 л., презъ 1940 г. струва 5 л. — увеличение въ цената имъ 3 л., или 150%; 1 кгр. оризъ презъ 1939 г. е струвалъ 16 л., презъ 1940 г. струва 19 л. — увеличение въ цената му 3 л., или 19%; 1 кгр. олио презъ 1939 г. е струвалъ 16 л., презъ 1940 г. струва 24 л. — увеличение въ цената му 8 л., или 50%; 1 кгр. сланина презъ 1939 г. е струвалъ 30 л., презъ 1940 г. струва 38 л. — увеличение въ цената му 8 л., или 27%; 1 кгр. краве масло за готвене презъ 1939 г. е струвалъ 60 л., презъ 1940 г. струва 70 л. — увеличение въ цената му 10 л., или 17%; 1 кгр. краве масло за закуска презъ 1939 г. е струвалъ 70 л., презъ 1940 г. струва 100 л. — увеличение въ цената му 30 л., или 43%; 1 литъръ прѣсно краве мѣлко презъ 1939 г. е струвалъ 5 л., презъ 1940 г. струва 8 л., — увеличение въ цената му 3 л., или 60%; 1

кг. овче месо през 1939 г. е струвал 22 л., през 1940 г. струва 28 л. — увеличение в цената му 6 л., или 27%; 1 кг. сирене през 1939 г. е струвал 24 л., през 1940 г. струва 28 л. — увеличение в цената му 4 л., или 17%; 1 кг. захар на бучки през 1939 г. е струвал 24.50 л., през 1940 г. струва 26.50 л. — увеличение в цената ѝ 2 л., или 8%; 1 кг. морска сол ситна през 1939 г. е струвал 4 л., през 1940 г. струва 5 л. — увеличение в цената ѝ 1 л., или 25%; 1 кг. брашно през 1939 г. е струвал 7 л., през 1940 г. струва 11 л. — увеличение в цената му 4 л., или 57%; 1 кг. фиде през 1939 г. е струвал 12 л., през 1940 г. струва 15 л. — увеличение в цената му 3 л., или 25%; една зелка през 1939 г. е струвала 2 л., през 1940 г. струва 6 л. — увеличение в цената ѝ 4 л., или 200%. Средно увеличението е 51%.

И другите продукти от първа необходимост имат голямо повишение на цените. Например, мъжките обувки са поскъпнали средно с 48%, дамските обувки — повече от 80%; обляклото — горно и долно — повече от 80%; горивата — въглища и дърва — повече от 10% и т. н. Изобщо всички продукти и предмети от първа необходимост, необходими за живота на човъка, са поскъпнали неимоверно много. От табличката, данните на която никой не може да оспори, се вижда, че поскъпването общо е над 50%, а особено чувствително е поскъпването на хранителните продукти. Въпросът за изхранването е най-важният в живота на човъка.

Г-да народни представители! От внесения от г-на министра на финансите законопроект за временно увеличение на пенсията за изслужено време и на пенсията на пострадалите от войните се вижда, че пенсията се увеличават, както следва:

1) за изслужено време — с 10% за пенсии до 3.000 л. месечно и с 5% за пенсии над 3.000 л. месечно;

2) за пострадали от войните — с 20% за пенсии до 2.000 л. месечно и с 10% за пенсии над 2.000 л. месечно.

За гражданско-инвалидните пенсии г-н министърът на финансите, изглежда, не се е съгласил да впише в законопроекта си съответно увеличение. Тази категория гражданско-инвалидни пенсионери е малка. Тия пенсионери не са организирани, затова и няма кой да се съети и погрижи за тях.

Ще се спра сега за увеличенията, които се предвиждат в законопроекта.

Пенсии за прослужено време. По-голямата част от тях пенсии са сравнително малки. През 1939 г., например, е имало 3.978 пенсии до 500 л. месечно; 18.618 пенсии от 501 до 1.000 л. месечно; 11.891 пенсии от 1.001 до 1.500 л. месечно; 8.753 пенсии от 1.501 до 2.000 л. месечно. Броят на пенсионерите, които получават от 500 до 2.000 л. месечна пенсия е 43.190, което прави 78.5% от общия брой на пенсионерите. Ако на пенсията от 500 до 2.000 л. се даде 10% увеличение, съгласно законопроекта, то: на пенсия от 500 л. увеличението ще бъде 50 л. месечно, или по-малко от 2 л. дневно; на пенсия от 501 до 1.000 л. увеличението ще бъде от 50 до 100 л. месечно, или от около 2 до 3.30 л. дневно; на пенсия от 1.001 до 1.500 л. увеличението ще бъде от 100 до 150 л. месечно, или от 3.30 до 5 л. дневно; на пенсия от 1.501 до 2.000 л. увеличението ще бъде от 150 до 200 л. месечно или от 5 до 7 л. дневно.

Съ други думи, на една средна пенсия от 1.037 л. увеличението ще бъде 104 л. месечно или 3.50 л. дневно.

Следвам по-нататък: на пенсии от 2.001 до 2.500 л. увеличението ще бъде от 200 до 250 л. месечно или от 7 до 8.30 л. дневно; на пенсии от 2.501 до 3.000 л. увеличението ще бъде от 250 до 300 л. месечно, или от 8 до 10 л. дневно; на пенсии от 3.001 до 3.500 л. — при 5% увеличение — увеличението ще бъде от 150 до 175 л. месечно, или от 5 до 6 л. дневно; на пенсии от 3.501 до 4.000 л. увеличението ще бъде от 175 до 200 л. месечно, или от 6 до 7 л. дневно; на пенсии от 4.001 до 4.500 л. увеличението ще бъде от 200 до 225 л. месечно, или от 7 до 7.50 л. дневно; на пенсии от 4.501 до 5.000 л. увеличението ще бъде от 225 до 250 л. месечно, или от 7 до 7.50 л. дневно; на пенсия от 5.001 до 5.500 л. увеличението ще бъде от 250 до 275 л. месечно, или от 8 до 9 л. дневно. Ще рече: който има по-голяма пенсия, ще получи по-голямо увеличение.

Колко лева се палат дневно на месечна пенсия от 500 до 5.500 л., като се прибави и увеличението ѝ, съгласно съд законопроекта? Преди малко видяхме подробно какво е увеличението на всяка пенсия; сега да видим колко става дневната пенсия плюс увеличението ѝ. Пенсия от 500 л. месечно, или 17 л. дневно, плюс увеличението ѝ става 550 л. месечно, или 19 л. дневно; пенсия от 1.000 л. месечно, или 33 л. дневно, плюс увеличението ѝ става

1.100 л. месечно, или 36 л. дневно; пенсия от 1.500 л. месечно, или 50 л. дневно, плюс увеличението ѝ става 1.650 л. месечно, или 55 л. дневно; пенсия от 2.000 л. месечно, или 67 л. дневно, плюс увеличението ѝ става 2.200 л. месечно, или 74 л. дневно; пенсия от 2.500 л. месечно, или 83 л. дневно, плюс увеличението ѝ става 2.750 л. месечно, или 91 л. дневно; пенсия от 3.000 л. месечно, или 100 л. дневно, плюс увеличението ѝ става 3.300 л. месечно, или 110 л. дневно; пенсия от 3.500 л. месечно, или 117 л. дневно, плюс увеличението ѝ става 3.675 л. месечно, или 123 л. дневно; пенсия от 4.000 л. месечно, или 133 л. дневно, плюс увеличението ѝ става 4.200 л., или 140 л. дневно; пенсия от 4.500 л. месечно, или 150 л. дневно, плюс увеличението ѝ става 4.725 л. месечно, или 157.5 л. дневно; пенсия от 5.000 л. месечно, или 167 л. дневно, плюс увеличението ѝ става 5.250 л. месечно, или 175 л. дневно и пенсия от 5.500 л. месечно, или 183 л. дневно, плюс увеличението ѝ става 5.775 л. месечно, или 191 л. дневно.

Пенсии на пострадали от войните. И тези пенсии, както пенсията за прослужено време, са малки. Броят на пострадалите от войните, получаващи пенсия, е: лични, от редници до фелдфебели — 14.255; офицери — 430, или всичко 14.685; наследствени, редници — 41.616, младши подофицери — 3.461, старши подофицери — 1.502, фелдфебели и юнкери — 668, младши и старши подофицери на шатна служба — 27, фелдфебели на шатна служба — 26, или всичко 47.300 наследствени пенсии на долни чинове в войската.

Броят на получаващите наследствени пенсии на офицерски чинове в войската е: офицерски кандидати и подпоручици — 596, поручици — 344, капитани — 299, майори — 191, подполковници — 83, полковници — 69, генерали — 8. Или всичко 1.590 наследствени пенсии на офицерски чинове в войската.

Пенсията на пострадалите от войните се движат от 300 л. лични и наследствени за долните чинове до 6.350 л. наследствени за офицерски до генералски чинове. Личните пенсии имат известно увеличение съответно на изгубената работоспособност. Наследствени пенсии днес получават само вдовици и родители, защото децата на пострадалите от войните вече са навършили пълнолетието си, следователно, не получават никакви пенсии.

Според закона за изменение на членове 64 и 67 от наредбата-закон за инвалидните пенсии от 1939 г., личните пенсии на пострадалите от войните при 30% изгубена работоспособност са: на редник и ефрейтор 300 л. месечно, или 10 л. дневно; на младши подофицер 320 л., или 10.70 л. дневно; на старши подофицер 340 л., или 11.30 л. дневно; на фелдфебел и юнкер 360 л., или 12 л. дневно; на младши и старши подофицери на шатна служба 380 л., или 12.70 л. дневно; на фелдфебел на шатна служба 400 л., или 13.30 л. дневно; на офицерски кандидат и подпоручик 500 л., или 16.70 л. дневно; на поручик 600 л., или 20 л. дневно; на капитан 667 л., или 22.20 л. дневно; на майор 700 л., или 23.30 л. дневно; на подполковник 735 л., или 24.50 л. дневно; на полковник 927 л., или 31 л. дневно; на полковник бригаден командир 1.117 л., или 37.20 л. дневно, и на генерал 1.350 л., или 45 л. дневно.

Наследствените пенсии на пострадалите от войните днес са две групи: на вдовици без деца и на родители. Тия пенсии до чин капитан са еднакви, а именно: на редник и ефрейтор 300 л. месечно, или 10 л. дневно; на младши подофицер 333 л., или 11 л. дневно; на старши подофицер 367 л., или 12.20 л. дневно; на фелдфебел и юнкер 400 л., или 13.30 л. дневно; на младши и старши подофицери на шатна служба 430 л., или 14.30 л. дневно; на фелдфебел на шатна служба 467 л., или 15.80 л. дневно; на офицерски кандидат и подпоручик 667 л., или 22.20 л. дневно; на поручик 800 л., или 26.70 л. дневно; на капитан 1.113 л., или 37.10 л. дневно; на майор, за вдовица без деца, 1.267 л., или 42.20 л. дневно; на майор, за родители, 1.167 л., или 38.90 л. дневно; на подполковник, за вдовица без деца, 1.333 л., или 44.40 л. дневно; на подполковник, за родители, 1.200 л., или 40 л. дневно; на полковник, за вдовица без деца, 1.700 л., или 56.70 л. дневно; на полковник, за родители, 1.333 л., или 44.40 л. дневно; на полковник бригаден, за вдовица без деца, 1.867 л., или 62.20 л. дневно; на полковник бригаден, за родители 1.358 л., или 45.30 л. дневно; на генерал, за вдовица без деца 2.117 л., или 70.60 л. дневно; на генерал, за родители, 1.700 л., или 56.60 л. дневно.

Ако на лични пенсии от 300 до 2.000 л. се даде 20% увеличение, то на пенсия от 300 л. увеличението ще бъде 60 л. месечно, или 2 л. дневно; на пенсия от 320 л. увеличението ще бъде 64 л. месечно, или 2.10 л. дневно; на пенсия от 340 л. ще бъде 68 л., или 2.20 л. дневно; на пен-

сия отъ 360 л. ще бжде 72 л., или 2-40 л. дневно; на пенсия отъ 380 л. ще бжде 76 л., или 2-60 л. дневно; на пенсия отъ 400 л. ще бжде 80 л., или 2-70 л. дневно; на пенсия отъ 500 л. ще бжде 100 л., или 3-30 л. дневно; на пенсия отъ 600 л. ще бжде 120 л., или 4 л. дневно; на пенсия отъ 667 л. ще бжде 133 л., или 4-40 л. дневно.

Ако на личнитъ пенсии надъ 2.000 л. се даде 10% увеличение, то на пенсия отъ 700 л. увеличението ще бжде 70 л. месечно, или 2-30 л. дневно; на пенсия отъ 735 л. ще бжде 73-50 л., или 2-45 л. дневно; на пенсия отъ 927 л. ще бжде 92-70 л., или 3 л. дневно; на пенсия отъ 1.117 л. ще бжде 111-70 л., или 3-75 л. дневно; на пенсия отъ 1.350 л. ще бжде 135 л., или 4-50 л. дневно.

Ако се увеличатъ съ 20% наследственитъ пенсии, например, на вдовици безъ деца, то на пенсия отъ 300 л. увеличението ще бжде 60 л. месечно, или 2 л. дневно; на пенсия отъ 333 л. ще бжде 67 л. или 2-20 л. дневно; на пенсия отъ 367 л. ще бжде 73 л., или 2-40 л. дневно; на пенсия отъ 400 л. ще бжде 80 л., или 2-70 л. дневно; на пенсия отъ 433 л. ще бжде 87 л., или 3 л. дневно; на пенсия отъ 467 л. ще бжде 93 л., или 3-10 л. дневно; на пенсия отъ 667 л. ще бжде 133 л., или 4-40 л. дневно и т. н.

Колко лева се падатъ дневно на пенсия лична и наследствена на пострадалъ отъ войнитъ, като се прибави и увеличението ѝ съгласно законопроекта? Пенсия отъ 300 л. месечно, или 10 л. дневно, плюсъ увеличението ѝ 60 л. става 360 л. месечно, или 12 л. дневно; пенсия 320 л., или 10-70 л. дневно, плюсъ увеличението ѝ 64 л. става 384 л. месечно, или 12-80 л. дневно; пенсия отъ 333 л., или 11-30 л. дневно, плюсъ увеличението ѝ 67 л. става 400 л. месечно, или 13-30 л. дневно; пенсия отъ 340 л., или 12-30 л. дневно, плюсъ увеличението ѝ 68 л. става 408 л. месечно, или 13-50 л. дневно; пенсия отъ 360 л. месечно, или 12 л. дневно, плюсъ увеличението ѝ 72 л. става 432 л. месечно, или 14-40 л. дневно; пенсия отъ 380 л., или 12-70 л. дневно, плюсъ увеличението ѝ 76 л. става 456 л. месечно, или 15-30 л. дневно; пенсия отъ 400 л. месечно, или 13-30 л. дневно, плюсъ увеличението ѝ 80 л. става 480 л. месечно, или 16 л. дневно; пенсия отъ 433 л. месечно, или 14-40 л. дневно, плюсъ увеличението ѝ 87 л. става 520 л. месечно, или 17-30 л. дневно; пенсия отъ 467 л. месечно, или 15-60 л. дневно, плюсъ увеличението ѝ 93 л. става 560 л. месечно, или 18-70 л. дневно и т. н.

Както казахъ още въ началото на речта си, има една категория пенсионери, които сѫ много онеправдани — това сѫ гражданско-инвалиднитъ пенсионери. Когато въ печата се съобща, че пенсията за прослужено време и на пострадалитъ отъ войнитъ ще бждатъ увеличени, азъ бѣхъ отрупанъ съ писма отъ тия пенсионери. Особено трогателни сѫ писмата на гражданско-инвалиднитъ пенсионери, които получаватъ нищожни пенсии. Ще ви прочета едно отъ тия писма, което е особено характерно.

„На 1 юний 1913 г.“, пише се въ писмото, „почина моятъ съпругъ Георги К. Георгиевъ при изпълнение на службата си. Той е работилъ 14 години и два месеца като като моделчикъ и чертежникъ-конструкторъ при българскитъ държавни желѣзници. Възъ основа на тогавашната му месечна заплата отъ 200 л., която е получавалъ до деня на нещастieto си, мене ми бѣ опредѣлена наследствена месечна пенсия отъ 106 л., която на онова време бѣ предостатъчна за пълната ми издрѣжка. Презъ 1922 г. пенсията ми бѣ процентно увеличена на 294 л. месечно. Тазі пенсия продължавамъ да получавамъ и до днесъ по пенсионната ми книжка № 619 отъ 1913 г. Подчертавамъ, че пенсията ми отъ 1922 г. до днесъ не е никакъ промѣнена, когато пъкъ заплата за длъжността „чертежникъ-конструкторъ“ при българскитъ държавни желѣзници е измѣнявана нѣколко пѣти въ бюджетитъ на държавата и отъ 200 л. месечно, както е била презъ 1913 г., днесъ надминава 3.000 л. Защо е изоставено съответното прекласиране на пенсията ми презъ това дълго време, въпреки че презъ 1926 и 1932 г. се направиха съответни прекласирвания на пенсията за изслужено време, на тоя въпросъ могатъ да отговорятъ само компетентнитъ чиновници отъ пенсионното отдѣление и Главната дирекция на държавнитъ и гарантиранитъ отъ държавата дългове. Азъ мога да подхертая само, че моятъ съпругъ е станалъ жертва при изпълнение на дълга си, че сега съмъ на 64 години и сѫ дешната си пенсия мизерствувамъ. Смѣтамъ, че е несправедливо съ законъ да се продължава тая моя участъ.“

Казахъ, че тая категория пенсионери е малка, че не сѫ организирани и, следователно, не могатъ да се борятъ, не могатъ да представятъ своитъ искания предъ държавата, а оставатъ смирено-мѣдри предъ благоволенieto на чиновницитъ отъ Дирекцията на държавнитъ и гарантиранитъ отъ държавнитъ дългове. Ето защо, като гласуваме сега временно увеличение на пенсията, трѣбва да помислимъ и за тия пенсионери. Но тѣхнитъ пенсии най-на-

предъ трѣбва да се прекласиратъ съответно на заплатитъ, които тѣхнитъ замѣстници сега получаватъ за сѣщитъ служби. Така ще бжде премахната една въпиюща неправда и тогава държавата нѣма да бжде за едни свои служители майка, а за други машеха.

Иска ми се да вървамъ, че г-нъ министърътъ на финанситъ ще си вземе бележка отъ това.

Г-да народни представители! Съ 17, 33 и 50 л. дневно, или съответно увеличени 19, 36 и 55 л. дневно, пенсия за прослужено време и съ 10, 20 и 45 л., или съответно увеличени 12, 22 и 50 л. дневно, пенсия на пострадали отъ войнитъ не може да се живѣе днесъ при това неимоверно голѣмо поскупване на живота. Посочихъ ви въ началото на речта си, че продуктитъ отъ първа необходимостъ сѫ поскупнали съ повече отъ 50%. А какво е временното увеличение на пенсията, което дава разглежданиятъ законопроектъ? Може ли, например, едно четиричленно семейство да се изхранва съ 20, 30, 50 и 60 л. дневно? Вие всички знаете, че на такова семейство сѫ нуждни повече отъ 100 л. дневно. Какво да кажа за многоличнитъ семейства? Очевидно е, че голѣмата частъ отъ пенсионеритъ не си дояжда, гладува или, за да може да се изхрани, трупатъ задължения, които едва ли нѣкога ще изплати. Следователно, пенсионеритъ и семействата имъ сѫ обречени на гладъ, болести и изжждане.

Г-да народни представители! Въ миналата сесия на XXV-то обикновено Народно събрание азъ внесохъ законодателно предложение, подписано отъ нужния брой народни представители, за увеличение на пенсията. Предложението ми не бѣ сложено на дневенъ редъ.

Ползувамъ се отъ случая да изтъкна че самиятъ законъ за пенсията за изслужено време трѣбва да се измѣни и подобри, понеже въ него има много неспѣлности и несъобразности. Например, има граждани, които сѫ служили по 10 до 18 години, но поради напреднала възраст, съгласно новото измѣнение на закона за пенсията, не могатъ да продължатъ службата си, за да добиятъ право на пенсия. А споредъ стария законъ за пенсията можеше да се получи пенсия и при навършена 15-годишна служба. Споредъ мене, всички български граждани, служили на държава и община и участвували въ пенсионния фондъ, които иматъ най-малко 10 прослужени години, трѣбва да получатъ поне една минимална пенсия. На второ мѣсто, времето за праводобиване на пълна пенсия трѣбва да се намали отъ 33 години, както е сега, на 23 прослужени години. По този начинъ ще се даде възможностъ да влѣзатъ нови сили въ управата на държава и общини; съ други думи, ще се подмлади чиновническиятъ кадъръ. На трето мѣсто, всички пенсии до 2.000 л. месечно да се освободятъ отъ запови.

Г-да народни представители! Живѣемъ дни, пълни съ неизвестностъ. Какво ще дадемъ на народа ни, който утре може да бжде повиканъ да брани земята си, да пролива кръвта си? Смѣтамъ, че дългъ на държавата е да даде по-носненъ животъ на своитъ граждани пенсионери, инвалиди, вдовици и сираци. Ето едно срѣдство за обединение на българския народъ. Увеличението, което законопроектътъ дава, е временно, то е много малко. Увеличението на пенсията е незначително — 2, 3, 4, 5 до 10 л. дневно — и то не покрива увеличението на ценитъ на предметитъ отъ първа необходимостъ, което, както видѣхме, е повече отъ 50%. Съгласно официалнитъ данни, пенсионниятъ фондъ е завършилъ презъ 1937 г. съ 169 милиона лева излишекъ, а презъ 1938 г. е завършилъ съ 168 милиона лева излишекъ.

Преди да завърша речта си, ще направя следното предложение за временно увеличение на пенсията за изслужено време, на пострадалитъ отъ войнитъ и на гражданскитъ инвалиди — да се даде на всички пенсии следното увеличение: за пенсията до 1.000 л. месечно — 40%, за пенсията отъ 1.001 до 1.500 л. месечно — 30%, за пенсията отъ 1.501 до 2.000 л. месечно — 20%, за пенсията отъ 2.001 до 2.500 л. месечно — 10%, за пенсията отъ 2.501 до 3.000 л. — 8%, за пенсията отъ 3.001 до 4.000 л. месечно — 5% и за пенсията отъ 4.001 до 5.500 л. месечно — 3%.

Моля г-на министра на финанситъ и васъ, г-да народни представители, да приемете предложеното отъ мене увеличение на пенсията.

Председател Никола Логофетовъ: Има думата народниятъ представител г-нъ Димитъръ Киревъ.

Димитъръ Киревъ: (Отъ трибуната). Г-да народни представители! Вземамъ думата преди всичко като инвалидъ отъ войнитъ, взелъ участие съ пушка въ рѣзка въ боеветъ, които води нашиятъ народъ презъ последната война.

Г-да народни представители! Предлаганият ни законопроект за временно увеличение на пенсиите, колкото и да е временен по своя характер, следва да се изгради върху ония принципи, които ще улеснят скорешното трайно разрешение на този проблем с възпитателно, преди всичко, значение за ония, на които предстои, когато това се наложи, да последват примѣра и пътя на пострадалите от войните и на бойците от фронта.

Г-да народни представители! Пострадалите от войните вече си отиват. От тѣх ще остане за нашия народ и за нашата история примѣрът, който тѣ дадоха, за достойно изпълнен дълг къмъ родината, споредъ войнишката имъ клетва. Таблицата, която ще ви прочета, показва, че наистина пострадалите от войните сѣ вече къмъ своя край.

Лични инвалиди от войните сме имали въ 1939 г. 14.685 души. Вдовици от войните въ 1930 г. е имало 33.194, а въ 1939 г. — 28.632, или сѣ едно намаление отъ 4.562, което представлява 14% за 9 години. Сираци от войните въ 1930 г. е имало 35.791, а въ 1939 г. — 4.770, или сѣ едно намаление отъ 31.021, което представлява 89% за 9 години. Следъ 1—2 години този брой на сираци от войните не ще го има, защото това сѣ само момичета, деца на инвалиди, които още не сѣ оженили. Родители на загинали въ войните въ 1930 г. е имало 16.842, а въ 1939 г. — 15.488, или сѣ едно намаление отъ 1.354 души, което представлява 9%. Тия хора, обаче, сѣ въ своята предѣлна възраст и скоро ще освободятъ българската земя отъ своето присѣствие и ще остане само споменътъ за тѣхните достойно загинали за родината синове.

Г-да народни представители! Пострадалите от войните въ своето най-големо болшинство получаватъ пенсия едва по 300 л. месечно. Бѣха, обаче, времена, когато пенсията на пострадалите от войните бѣше по 40-50-100 л. месечно. Явно е, че въпросътъ за пострадалите от войните е решаванъ наспроти разбиранията и наспроти това, какъ е било оценявано самото събитие, войната, отъ политиката, която е волила нашата държава въ различните времена. Този въпросъ, следователно, е чисто политически въпросъ. Бѣха времена, когато отъ отговорни мѣста на пострадалите от войните се гледаше сѣ присмѣхъ и имъ се казваше: „Който ви е водилъ въ война, той да мисли за васъ“. Но не е само това огорчението, което бѣха принудени да търпятъ пострадалите от войните — пострадалите за България. Тръгнете по трамваите, тръгнете по мѣстата, където ставатъ разходки, по влаковете, и вие ще чуete нѣкои разглезени синьковци на тая страна да казватъ: „Баламите ги избиха въ турската война“. Излѣзте по панаирите, по пазарите и вие ще чуete така наречените „народни пѣвци“ да пѣятъ пѣсни: „Въ тая война много измѣрѣха, а пакъ много други, забогатѣха, днесъ иматъ магазини, чифлици и воденици“. Наистина, трѣбвало е велико търпение, трѣбвали сѣ здрави нравствени устои и родолюбиво чувство у пострадалите от войните, у бойците от фронта, за да могатъ да понесатъ тѣзи укори, да могатъ да понесатъ тѣзи черни, сѣ нищо неоправдани клевети и присмѣхи.

Но, г-да народни представители, въпросътъ за пострадалите от войните, както казахъ, не е обикновенъ въпросъ, не е въпросъ само финансовъ, за търсене и намиране срѣдства или за даване поминѣчни условия на известна категория хора. Не. Въпросътъ е държавенъ, чисто политически, възпитателно действащъ на бъдещите поколения, преди всичко; въпросътъ е исторически, свързанъ сѣ историческите събития, каквито сѣ войните. Нѣма по-големо изпитание за единъ народъ отъ войната, въ която той участвува. Следователно, тоя въпросъ е въпросъ на държавна политика. Ето защо неговото разрешение трѣбва да се постави въ свѣтлината на възпитателното въздействие на бъдещите поколения, на бъдещите борци за нашите национални идеали.

Г-да народни представители! Ако всѣкога е било необходимо да прелестваме страниците на нашата история, да черпимъ поука и вдъхновение отъ нея, да черпимъ опора за по-нататъшните ни борби, времето, което живѣемъ днесъ, не само ние, но и свѣтътъ, ни налага по-често да прелестваме страниците на нашата история, по-дълбоко да се взираме въ нашия исторически друмъ, за да се убедимъ, че наистина великъ е подвигътъ, неизмѣрима е любовта и неопценими сѣ заслугите на българина като войникъ, проявени при защита цѣлостта на хубавата ни родна земя и честта на нашата нация. (Ржкоплѣскания) Ще се убедимъ още, че за българина е била всѣкога зродена и неразривно свързана сѣ неговата духовна сѣщина, сѣ неговата природа, бихъ казалъ, оная евангелска истина, която ни учи, че нѣма любовъ по-голема отъ тая да положи човѣкъ живота си за своя ближень, респективно за своя народъ и за своята родина.

Ржководенъ и вдъхновяванъ отъ това здраво духовно начало, нашиятъ народъ не се претопи, той не загина подъ тежестта на 650-годишното грѣцко и турско подтисничество. Жилавиятъ български народъ ето 13 вѣка отсамъ Дунава води непрекъснати тежки борби за своето сѣществуване и за своето издигане и закрепване като цѣлостенъ народъ въ своя собствена и могѣща държава.

Презъ това време, чрезъ очите на историята, ние виждаме нашия малък, но героиченъ народъ какъ се бори, какъ ту гърми, като хала и всичко предъ себе си повали, цѣли царства покорява, господаръ на Балканите става, ту пакъ го виждаме окованъ въ вериги, натоваренъ сѣ тежкия кръстъ на робството, бавно и търпеливо да изкачва върха на своята Голгота и отново го виждаме пакъ възкрѣсналъ и пакъ въ борбите, обвзетъ отъ стихията на благородния ентузиазмъ, освѣтяванъ стъ неговия кристаленъ националенъ идеализмъ.

Г-да народни представители! Пътятъ на всички тежки борби, що е водилъ нашиятъ народъ, е билъ всѣкога пътътъ на божествената правда, която не търпи робските вериги, вериги, които сѣ преди всичко позоръ за културата и цивилизацията на всички времена. И тази, казвачъ, божествена правда, както всѣкому, така и на нашия народъ осети правото да живѣе свободенъ, обединенъ и независимъ, да живѣе и да се радва на прелестите, които Богъ е дарилъ по всички български земи, по които вредомъ да се слуша сладката българска речъ и волно да кънти и да се лѣе пѣсенята на българската дсвойка и на майката-героиня, както я възпѣва поетътъ. И когато това божествено право е било потѣпквано отъ нашите врагове, тогава синовете на България сѣ майчина и отеческа благословия сѣ литвали въ кървава бранъ, покривали сѣ родните поля и гори сѣ своите юнашки тѣла, оросявайки ги сѣ своята чиста, алена българска кръвъ.

И по тѣзи пътища на борби къмъ възходъ и къмъ човѣшки правдини, нашиятъ народъ даде много жертви; толкова много, че той изгради величествена пирамида и то не обикновена, не отъ мраморъ, не отъ бетонъ и отъ жельзо, а пирамида, изградена отъ брилянти, каквито сѣ свещените кости на безчетните герои-свѣтци, най-свидените чедъ на тая хубава земя, паднали достойно на полубрани въ служба на вѣра, царъ, родъ и родина. (Ржкоплѣскания) Тая пирамида, споена сѣ братската кръвъ на падналите борци и сълзите на цѣлия български народъ, остава неуязвима во вѣки вѣковъ. Тя е свещениятъ заветъ за всѣкого, у когото тупти българско сѣрдце и гори огънятъ за свободата, правдата и възхода на нашия трудолюбивъ, честенъ и достоенъ за свобода и за културенъ напредѣкъ български народъ. Върху тая пирамида на великата саможертва ние четемъ думите: „Не се гаси това, що не гасне“, а народътъ, прочитайки тѣзи думи, написа и добави отъ себе си въ своето съзнание: „Ако сме бедни като народъ, ако нѣмаме много злато, нека се знае, ние имаме стоманена воля и Богъ е сѣ насъ. Той слѣнцето ще сложи надъ тая пирамида, и тя вѣчно ще ни грѣе и ще топли сѣрдцата и душите на подрастващото поколение, и ще му сочи пътя за вѣрна служба на царъ и родина и за достигане на нашите заветни идеали по пътя на здравия разумъ и на твърдата воля на българския народъ“.

И, наистина, г-да народни представители, лжците на тая пирамида на великата саможертва сѣ прекосили тъмните робски вѣкове, минали сѣ презъ много прѣчки и препятствия и стигнаха до нашите дни, внедриха се въ сѣрдцата и душите на всинна ни, за да бждемъ свидетели и участници въ борбите, които правятъ честъ на всѣки българинъ.

Г-да народни представители! Ако наистина всичко това е една похвална констатация, която прави, както казахъ, честъ на всички българи въ тая страна, ние, въ изпълнение на нашия общественъ дългъ, сме длъжни да погледнемъ истината право въ очите; ние сме длъжни да подчертаемъ и друга една констатация, колкото и неперпржчителна да е тя. Ние сме длъжни да заявимъ, че за мнозина подвизите на българския войнъ оставатъ все още чужди и неразбираеми, защото тѣ не познаватъ сѣрдцето, не познаватъ душата, не познаватъ моралната сѣкровициница на бойците отъ фронта и на пострадалите от войните. Нѣщо повече. Особено следъ последните войни бойците отъ фронта и пострадалите от войните, покрай голѣмата имъ мжка по несбѣждани идеали, трѣбваше да намѣрятъ въ себе си сили да понесатъ сѣ рѣдко търпение и черната неблагоприятностъ на грубата и безогледна партизанщина у насъ тогава, която въ своите еджи и караници едва ли не стигна дотамъ, да стовари всички грѣхъ върху челата на бойците отъ фронта и на пострадалите от войните и да ги нарече едва ли не предатели на оте-

чеството. Кому, освенъ на враговетъ на България, бѣ по-трѣбно това жестоко окърбление къмъ най-достойнитѣ синове на нашия народъ?

Но лъжцѣта на истината проблѣсва и историята ще каже своята дума, за да бѣдатъ заклеимъ клеветниците предъ съзнанието на всѣки българинъ.

Г-да народни представители! Въ цѣлата тази трагедия — тъй я наричамъ азъ — ние виждаме само едно: историята се повтаряше. Когато бойцитѣ безспирно лѣтѣха напредъ и винаги напредъ, „Осанна, осанна“ се чуваше отъ вредъ; когато ни сполѣтѣха, обаче, нещастията — подчертавамъ, не по вина на офицера, подофицера и войника — „Разпнете ги, разпнете ги!“, партизанскиятъ похваренъ тилъ завика. Огорчени, но горди и несломими, бойцитѣ и пострадалиятъ отъ войнитѣ изгледаха неразумнитѣ хулители и както Христосъ изрече, изрекоха и тѣ: „Прости имъ, Господи, тѣ не знаятъ какво правятъ“.

Минаха години, утихвѣтъ страститѣ, мозѣцитѣ се избистрятъ, съвѣститѣ се пробуждатъ и чува се вече гласъ, както нѣкога бѣше: „Исусе, сине Божии, прости ни“, а сега „Бойци, пострадали отъ войнитѣ, простете ни“. Възкрѣсва отново свѣтлото име на тия достойни синове на своя народъ. Едва сега има почва да се говори за подвигъ на нашия воинъ. Ако всичко това бѣ изразено порано — когато на политико-партизанската борса писания и речи отъ този родъ се ктираха почти на безценица; когато и изразителъ на нашата обществена мисль, на нашето обществено мнение, пресата, бѣ тласната по едно нанадолнище, и вестници по цѣли страници и по цѣли седмици се пълнѣха само съ писания отъ рода на „Матко и Първолѣтка“; когато и най-обикновени цигански истории се обличаха въ грѣмки имена, като „българска Мишонъ“ и тѣмъ подобни, и ни дума за подвига на българския воинъ — то всичко казано тогазъ би останало гласъ въ пустиня безъ всѣкаква реална стойностъ.

Г-да народни представители! Ето при такива обстоятелства, при такава атмосфера на отрицание се създаде скелетътъ на закона за пенситѣ на пострадалиятъ отъ войнитѣ. Днесъ, обаче, ние се намираме въ друго време. Днесъ той въпросъ е поставенъ въ друга свѣтлина. Днесъ той е поставенъ вече като въпросъ на държавната политика. И наистина това се подчерта преди нѣколко години и отъ закона за подпомагане пострадалиятъ отъ войнитѣ, гдето се казва, че: „пострадалиятъ отъ войнитѣ, въ знакъ на благодарностъ, признателното отечество ги поставя въ особена категория граждани“. Но за да могатъ думитѣ да се увѣнчаватъ съ дѣла, намъ предстои да погледнемъ на въпроса държавнически и да му дадемъ съответното разрешение. Погледнали веднажъ така, ние лесно ще намѣримъ и срѣдствата и подробноститѣ за едно радикално разрешение на тоя проблемъ, за да престане обществото постоянно да слуша: „Ето пакъ се занимаватъ съ инвалидитѣ, пакъ се занимаватъ съ пострадалиятъ отъ войнитѣ, кой знае какво ли имъ се дава?“, за да омръзнатъ тѣ и на обществото, и на себе си.

Нека въ този случай се поучимъ и отъ евангелската истина, която ни казва: „Олтаромъ служащъ, олтаромъ питающъ се“ — който служи на олтара, отъ олтара ще се храни, олтарътъ ще го препитава, олтарътъ ще се грижи за него. Олтарътъ за пострадалиятъ отъ войнитѣ, това е България. За да бѣдатъ думитѣ увѣнчани съ дѣла, ще ни послужи и другата евангелска истина, която казва: „Не по думитѣ, по дѣлата, братя, ще познаете кой е добриятъ и кой е лошиятъ“. Нека думитѣ да напразимъ на дѣла.

Г-да народни представители! Пятътъ на кърпежитѣ, съ които често си служимъ, нѣма да даде нужнитѣ резултати. Азъ моля за едно радикално разрешение на този въпросъ. Държавата, каквото и да даде тукъ, нѣма да загуби, защото го слага въ постаментъ за едно здраво национално възпитание и защото го слага така, че всѣки въ тая страна да разбере, че отечеството не забравя онѣзи, които сѣ пострадали за него. И ако наистина щомъ излѣземъ тукъ, отъ Народното събрание, на величествения паметникъ срещу него ние четемъ „Царю Освободителю, признателна България“, азъ твърдя, че наистина ние имаме дългъ къмъ всѣки, но ние трѣбва да признаемъ, че най-добритѣ приятели на България си оставатъ пакъ българитѣ, българскиятъ народъ. Не е ли дошло време, когато ние сега създаваме закони за защита на нацията и за организиране на нашата младежъ, да кажемъ отъ тукъ, отъ тая свещена сграда: „На пострадалиятъ отъ войнитѣ, признателна България“?

Г-да народни представители! Мога да отбележа съ особено задоволство, отъ името на всѣки пострадали отъ войнитѣ, думитѣ, казани отъ нашия многоуважаемъ министъръ на финанситѣ, г-нъ Добри Божиловъ, при срещи и при третиране на този въпросъ: „Азъ нѣмахъ честта да бѣда на фронта, но затова чувствувамъ винаги дългъ да бѣда полезенъ на пострадалиятъ отъ войнитѣ“. Г-да народни представители! Това прави честъ не само на г-на министра, но и на цѣлото правителство и азъ се надѣвамъ, че то ще намѣри подкрепата и на народното представителство. (Ржкоплѣскания)

Г-да народни представители! Можемъ всичко да говоримъ, можемъ да създаваме много закони, можемъ да създадемъ сто дисциплинарни устави, но ние нѣма да добиемъ нужния резултатъ безъ личния примѣръ на управника и на началника — примѣръ на признателностъ къмъ тия, които достойно изпълняватъ своя дългъ.

Г-да народни представители! Азъ ще свърша съ нѣколко думи. Повечето отъ васъ сѣ били водачи на българския народъ въ миръ и въ война. Вие познавате неговитѣ качества; знаете, че българскиятъ народъ може да се гордѣе съ своитѣ здрави морални устои, такива, съ каквито не може да се похвали никой другъ народъ. Българскиятъ народъ, заедно съ всичкитѣ му недостатѣци, е кюлче злато. Той търси златари. Нека ние отъ тая свещена зала да се покажемъ достатъчно подготвени и срѣчни златари, за да изковемъ отъ българския народъ, отъ това кюлче злато, най-хубавото украшение на тая райска българска земя. (Ржкоплѣскания)

Предлагамъ, законопроектътъ да отиде въ комисията, където да се разискватъ подробноститѣ.

Председателъ Никола Логофетовъ: Г-да народни представители! Преди да дамъ думата на следния записанъ ораторъ, съобщавамъ ви, че отъ Министерството на финанситѣ е постѣпило предложение за одобрение решенията на прошетарната комисия, взети въ заседанието ѝ на 28 ноември 1940 г., протоколъ № 11. Ще ви се раздаде.

Има думата народниятъ представител г-нъ Бѣлю Алексиевъ.

Бѣлю Алексиевъ: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Предъ насъ е законопроектътъ за временно увеличаване на пенситѣ. Той бѣ предшествуванъ отъ три законопроекта, които сѣщо така иматъ финансовъ характеръ. По единъ отъ тѣхъ, по законопроекта за измѣнене на нѣкои закони по прѣжитѣ данѣци, шѣхъ да се изкажа, обаче поради една грѣшка, или не зная поради какво, не бѣхъ записанъ въ списѣка и не можахъ да се изкажа. Но това нѣма да ми попрѣчи, разбира се, сега да си кажа думата при този случай.

Ние се занимаваме отъ известно време съ финансови въпроси и разглеждаме нашата данѣчна система отъ една страна, а отъ друга страна сега ни се удава прѣвъ случай да посочимъ нова система за задоволяване нуждитѣ на една категория граждани — пенсионеритѣ.

Нашата данѣчна система, безспорно, има своитѣ дефекти. Тѣ се изнесоха доста силно. Нейниятъ основенъ дефектъ е, че жертвитѣ, които прави българскиятъ народъ, всѣки български гражданинъ поотдѣлно къмъ държавата и къмъ цѣлото общество, не се понасятъ съобразно съ силитѣ и платежнитѣ способности на всѣки единъ. Следователно, жертвитѣ се разпредѣлятъ неравномерно, социално несправедливо, а поради това тѣ сѣ тежки. Отчасти сѣ незадоволени нуждитѣ на нѣкои категории граждани. Поради това има недоволства.

Основниятъ недѣлгъ на цѣлата система е, че тя не е социално справедлива. Тя трѣбва да бѣде базирана само на дохода. Прогресивното облагане на доходитѣ е най-справедливата основа. И действително, ние съ закона за посрѣщане на извънреднитѣ разходи по обезпечаване сигурността на страната наредихме едно процентно облагане. Но както въ цѣлата ни данѣчна система има несправедливостъ, такава се прокарва и съ този законъ. Азъ ще ви посоча само нѣкои цифри, за да видите, че действително има такава несправедливостъ.

Свързвамъ този законопроектъ съ финансовитѣ законопроекти, за да отговоря на въпроса, откъде ще се взематъ паритѣ, за да се задоволятъ нуждитѣ на пенсионеритѣ.

Георги Стояновъ: Нали гласувахме законопроекта за измѣнене на нѣкои закони по прѣжитѣ данѣци и го изпратихме въ комисията! Ако имашъ мнение, иди го кажи въ комисията!

Бълю Алексиев: Съгласен съм.

Георги Стоянов: Само ни бавиш. Говори по законопроекта за пенсията! В комисията ще имаш думата. Там ще се изкажеш.

Бълю Алексиев: Исканъ да си кажа думата по оня законопроект, но не можахъ. Ще ми позволите да ви отнема само петъ минути.

Председател Никола Логофетов: (Звъни) Моля! Оставете го да се изкаже.

Бълю Алексиев: Само петъ минути! Нѣма да говоръ кой знае колко.

Обложихме пенсията на пенсионеритъ и заплатитъ на чиновницитъ съ върхунина отъ 20% върху предполагаемъ данѣкъ-занятие 8% и дохождаме до положението, че заплати и пенсия отъ 12.000 до 18.000 л., които въ минатото плащаха 17 л. многодневенъ данѣкъ, ще плащатъ 24 л.; това още може да се трѣпи. За тохоти отъ 12.000 до 24.000 л. досега сѣ плащали 34 л., а въ бъдеще ще плащатъ 64 л.; отъ 1 до 30.000 л. досега сѣ плащали 50 л., а въ бъдеще ще плащатъ 192 л.; отъ 1 до 36.000 л. досега сѣ плащали 100 л., а въ бъдеще ще плащатъ 288 л.; отъ 1 до 42.000 л. досега сѣ плащали 117 л., а въ бъдеще ще плащатъ 334 л.; отъ 1 до 48.000 л. досега сѣ плащали 134 л., а въ бъдеще ще плащатъ 480 л. и т. н. Виждате, че има едно голѣмо увеличение на този данѣкъ за чиновницитъ и пенсионеритъ.

Георги Стоянов: Бай Бълю! Говори по законопроекта! Нали затуй е внесенъ, да имъ дадемъ повече?

Бълю Алексиев: Дохождамъ сега до друга категория, до търговцитъ. За тѣхъ, за сѣшитъ доходи облагането върви така: 40 л., 80 л., 110 л., 140 л., 180 л., 220 л., 260 л. — много по-слабо е облагането въ сравнение съ облагането доходитъ на чиновницитъ и пенсионеритъ.

На земеделцитъ обложитъ сѣщо е увеличенъ. Не зная точно цифритъ на миналогодешното облагане, но правя една такава смѣтка, че стопани съ до 50 декара при 8 л. поземленъ данѣкъ на декаръ ще плащатъ 80 л., отъ 50 до 100 декара ще плащатъ 160 л.; отъ 100 до 300 декара ще плащатъ 480 л.; отъ 300 до 500 декара и нагоре ще плащатъ 800 л.

Като говоримъ за земеделци, не трѣбва да мѣримъ доходитъ съ земята, защото земеделцето сега не е такава, каквото е било преди 2.000 години, за да мѣримъ неговата производителностъ съ коли жито или съ глави добитѣкъ. Има земеделци съ по-голѣми доходи, а се облагатъ на декаръ, напримѣръ лозаритъ, които срещу поземленъ данѣкъ 20 л. на декаръ ще плащатъ по 20% върхунина, значи, ще плащатъ на 10 декара 40 л. По-нататѣкъ обложитъ въвяватъ, на 20 декара 80 л., на 30 декара 120 л. и т. н. За 100 декара лозя ще се плати 800 л. данѣкъ, въпрѣки че отъ тия 100 декара лозя може да се изкара 1 милионъ лева отъ вино. Има мѣсто тукъ за облагане съ данѣкъ върху дохода, а не върху поземления данѣкъ. Явно е, че има несправедливостъ, защото освобождаваме известни приходи отъ тежести, които трѣбва да понесатъ. Значи, жертвата, която се иска и която трѣбва да се даде отъ всички, не е равномѣрна, и нѣкои категории ще понесатъ по-малка жертва.

Връщамъ се на законопроекта за временно увеличение на пенсията, за да не ви отнемамъ времето.

Два въпроса има тукъ: откъде ще вземемъ паритъ и по какъвъ начинъ ще задоволимъ нуждитъ на пенсионеритъ? Паритъ ще вземемъ отъ общото облагане. Ако срѣдствата сѣ недостатъчни, ще потърсимъ нови източници. Обществото е длъжно да напраща жертви, за да се задоволятъ нуждитъ на държавата. Най-сетне общество сме, говоримъ за социална солидарностъ, за социална справедливостъ, ще трѣбва да намѣримъ срѣдствата. Онѣзи, които иматъ повече, ще трѣбва да дадатъ повече, както каза и нашиятъ уважаемъ министъръ на финанситъ.

Но при пенсията има и другъ единъ въпросъ. Пенсионеритъ-чиновници иматъ да взематъ отъ държавата, защото държавата имъ е удържала пенсионни удържки по 8 или 10% и др., отъ които се образува навремето единъ пенсионеренъ фондъ отъ 250 милиона златни лева. Държавата го използва за своитъ цели, и той впоследствие се стопи. Ако този фондъ съществуваше въ неговата златна наличностъ; ако той бѣше вложенъ на сигурно мѣсто и

ако бѣха валоризирани златнитъ левове, фондътъ щѣше самъ да издържа пенсионеритъ днесъ. Днесъ държавата дължи на пенсионеритъ-чиновници. Безспорно, за военнитъ инвалиди и другитъ пенсионери държавата сѣщо трѣбва да намѣри срѣдства, за да имъ даде пенсия въ размѣръ да могатъ да преживѣятъ.

Ангелъ Сивиновъ: Пенсионнитъ удържки покриватъ 48-52% отъ пенсията. Останалото плаща държавата.

Бълю Алексиев: Да. — Въ законопроекта е казано, че ще се даде временно увеличение 10% на пенсията за изслужено време до 3.000 л., а на тия надъ 3.000 л. по 5%. Азъ смѣтамъ, че разлика въ пенсията били тѣ за изслужено време, за инвалидностъ, военно-инвалидни, отълученски, поборнически и народни, не бива да се прави, защото сѣпотията засѣга всички и нуждитъ на хората сѣко и да не сѣ напълно еднакви, все пакъ трѣбва да има единъ екзистенцъ-минимумъ, който трѣбва да бѣде еднакъ даденъ на всички. Каквато е нуждата на чиновника-пенсионеръ, станалъ негоденъ за работа, такава е и нуждата на военния инвалидъ или на онзи, който получава народна пенсия. Тази разлика, която се прави въ законопроекта, споредъ менъ, не бива да съществува.

По отношение размѣра на увеличението, азъ самъ си задавамъ следния въпросъ: днесъ, когато има такава поскѣпване на живота и особено на предметитъ отъ първа необходимостъ; когато индексътъ на поскѣпването отъ миналата година до тази е 25%; когато животътъ става всѣки день по-труденъ, азъ се чудя, какъ може да се живѣе съ 500 л. месечна пенсия, на която, като се даде 10% увеличение, това прави по 50 л. на месецъ. На тѣзи 50 л. ще трѣбва да удържимъ половинъ на сто пѣтенъ данѣкъ, половинъ на сто желѣзнопѣтенъ данѣкъ и половинъ на сто за еднодневенъ доходъ; значи, 1.5% ще вземемъ отъ 50-тѣ лева. Какви нужди може да задоволи едно семейство, даже и ако се състои само отъ двама души, мъжъ и жена, съ 50 л. повишение месечно? Това е крайно минимално. Това просто не бива да се допуска. Ние по назато не бива да допускаме да съществува пенсия отъ 500 л. месечно. Пенсията отъ тази категория трѣбва да бѣдатъ увеличени ако не съ 100%, то поне съ 50-60%, макаръ че и въ такъвъ случай пакъ ще се получи едно увеличение отъ 200-300 л. на месецъ или на тримесечие — 500-600 л., съ които пенсионеритъ едва ще могатъ да посрещнатъ нуждитъ си. На втората категория пенсия отъ 500 до 1.000 л. сѣщо се дава увеличение отъ 10%. И това увеличение е малко. И затова азъ смѣтамъ, че, за да задоволимъ нуждитъ на пенсионеритъ, военно-инвалиди, народни и тѣзи за изслужено време, ще трѣбва да дадемъ увеличение по следната таблица: до 500 л. месечно минимумъ 50% увеличение; отъ 500 до 1.000 л. — 30%; отъ 1.000 до 2.000 л. — 20%; отъ 2.000 до 3.000 л. — 15%; отъ 3.000 до 4.000 л. — 10%; и надъ 4.000 л. — най-малко 5%. И това не е достатъчно, но все пакъ ще бѣде единъ плусъ въ сравнение съ онова, което се предлага съ внесения законопроектъ. Същезременно трѣбва да се премахне и тази разлика между единитъ и другитъ пенсия. Азъ смѣтамъ, че ако така се направи, ще задоволимъ поне отчасти копѣнитъ нужди на пенсионеритъ, а въ бъдеще пенсията ще трѣбва да се увеличатъ още.

Председател Никола Логофетовъ: Има думата народниятъ представител г-нъ Еню Клянтевъ.

Еню Клянтевъ: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Азъ си спомнямъ, че отъ тая трибуна при разглеждането на бюджета, въ една своя речъ г-нъ Никола Мушановъ се обърна къмъ финансовия министъръ и направи една констатация. Той каза, че разходите на държавата ежедневно растатъ, че ние утре за военни разходи ще имаме нужда отъ много пари, че животътъ ще посѣпне и ще трѣбва да се повишаватъ заплатитъ и пенсията, и че той не знае какво ще бѣде тогава положението на финансовия министъръ. Днесъ, обаче, ние виждаме, че нашиятъ уважаемъ финансовъ министъръ се справя потѣдѣлно съ всички категории граждани, които иматъ нужди и трѣбва да бѣдатъ подкрепени. И действително, съ настоящия законопроектъ нашиятъ финансовъ министъръ идва да разреши една проблема отъ областта на пенсията на чиновницитъ и инвалидитъ.

Г-да народни представители! Когато се сложи на разглеждане въпросъ за увеличаване пенсията, общъ е повикътъ дали увеличението на пенсията е най-

крещяща нужда. Каточели тѣзи пенсионери сѣ нѣкаква тежест на българската държава. Азъ, обаче, не гледамъ така на този въпросъ, защото това сѣ хора, които навремето сѣ дали своитѣ младини въ служба на държавата; взети сѣ имъ онѣзи процентни удържки, които държавата е поставила на тѣхнитѣ заплати, за да могаѣ на старини да получатъ една малка пенсия и да преживяѣтъ сѣ своитѣ семейства. Но ние говоримъ само за чиновничитѣ-пенсионери, за военно-инвалидитѣ или сирацитѣ отъ войнитѣ. Днесъ има единъ повикъ за общо пенсиониране на цѣлия български народъ. Днесъ говоримъ за пенсиониране на българскитѣ земедѣлци, на занаятчи, на търговци, на умствени работници и т. н. Ние вървимъ по единъ пътъ да дадемъ пенсия на всички категории на нашето общество и по този начинъ да осигуримъ старинитѣ на всѣки български гражданинъ.

Г-да народни представители! Въ момента е абсолютно невъзможно който и да е отъ насъ да повдигне въпроса за единъ цѣлостенъ законъ за пенситѣ — било на чиновници, било инвалиди, било наследствени или каквито и да е, защото днесъ времената сѣ съвършено други. Азъ не зная дали би имало човѣкъ сѣ куражъ въ днешния моментъ да повдигне въпроса за пенситѣ и да иска тѣя въпросъ да се разреши единъ пътъ завинаги. И понеже времената сѣ такива, азъ смѣтамъ, че този въпросъ ще бѣде отложенъ за по-дълго време. Преди известно време се внесе единъ законопроектъ въ Камарата, сѣ който се искаше да се разреши отчасти въпроситѣ за пенсиониране нѣкои служители, като се намали прослуженото време. По този законопроектъ станаха много разисквания, той отиде въ комисията и изглежда ше чака гласуването на бюджета, за да бѣде добре обсъденъ и следъ това да стане законъ. Шомъ като единъ такъвъ законопроектъ, който има времененъ характеръ, не можа да мине сега, съвършено невъзможно е да мислимъ за единъ цѣлостенъ законъ за пенситѣ въ настоящия моментъ. Азъ взехъ думата по законопроекта за временно увеличение на пенситѣ, защото искамъ да защита една категория хора, които сѣ много слаби пенсионери.

Вие знаете, че нашиятъ народъ отъ 1912/1913 и отъ 1915 до 1918 г. води епични борби за своето обединение. Той направи чудеса отъ военни подвизи. Той учуди човѣчеството по цѣлия свѣтъ. За него се писа въ всички държави, за него се отправиха похвали отъсвѣжде, че той нѣма равенъ на себе си въ борбата, която той изнесе. И имаше български синове, които дадоха най-светото си най-милото си предъ олтара на отечеството — своя животъ. Други дадоха части отъ своето тѣло и останаха инвалиди. Една категория пенсия у насъ, това сѣ пенситѣ на войнишкитѣ семейства или на войничитѣ, които останаха инвалиди. Тѣ сѣ най-онеправданитѣ. И нашиятъ финансовъ мин стъръ заслужава една голѣма възхвала, загдето още въ миналата Камара, когато по почина, доколко си спомнямъ, на нашия уважаемъ другаръ Славейко Василевъ, се внесе частно законодателно предложение, той даде съгласието си, както и г-нъ военниятъ министъръ, и ние тогава направихме едно увеличение на тая категория пенсия, като ги сведохме къмъ 10 л. дневно или къмъ 300 л. месечно. Въ всѣки случай това малко нагледъ увеличение накара г-на министра на финанситѣ да търси кръгло около 65 милиона лева, за да покрие това увеличение, което дадохме и което нагледъ бѣше твърде малко.

Сега азъ пакъ имамъ куражъ да помоля г-на финансовия министъръ, ако финанситѣ на държавата позволяватъ, въобще, ако той намѣри нѣкаква възможностъ, да приравнимъ пенситѣ на войнишкитѣ семейства и на войничи-инвалиди къмъ категорията на най-убежитѣ пенсионери за прослужено време — кръгло до 500 л. месечно.

Защо искамъ това, г-да народни представители? Азъ ше се мотивирамъ. Ако единъ воененъ инвалидъ има едно дете и има загубена работоспособностъ, кръгло 100%, ше получава пенсия въ размѣръ кръгло на 2.100 л. за три месеци. Ако единъ мъжъ е убитъ въ войната, и жена му е останала сѣ едно дете, тя ше получи месечно само по 245 л., или за тримесечие — 735 л. Други примѣри нѣма да ви посочвамъ. Този войникъ, който е останалъ живъ и може да живѣе още 20 години, ше получава тая пенсия въ размѣръ на 2.100 л. на тримесечие, а съпругата на убития войникъ, която има сѣщо едно дете, ше получава само по 735 л. на тримесечие. Азъ моля г-на финансовия министъръ, на тия войнишки семейства, които сега получаватъ по 300 л. месечно и на които ние ше дадемъ

20% увеличение и ше увеличимъ пенситѣ имъ на 360 л. месечно, ако може въ този моментъ да имъ закръглимъ пенсията на 500 л. месечно, защото зная, че въ скоро време пенсионенъ въпросъ въ Камарата нѣма да се разглежда. Ако направимъ това, то ше действа твърде много възпитателно на грядущитѣ поколения. А времената, въ които сега живѣемъ, не можемъ да характеризираме другояче, освенъ като предвоенни. Следователно, трѣбва да има е предвидъ, че това ше окаже твърде голѣмо влияние върху психиката на нашия народъ въ настоящия моментъ, когато и около насъ се разиграватъ сѣбития отъ воененъ характеръ.

Азъ смѣтамъ да завърша сѣ молба къмъ г-на министра на финанситѣ да се съгласи, шото тѣзи хора, които сѣ пострадали отъ войнитѣ и наследничитѣ на тия, които сѣ дали своя животъ за нашето отечество и иматъ пенсия въ размѣръ само на 300 л., тѣхната основна пенсия да се увеличи до 500 л. Защото, съгласете се г-да народни представители, че това увелич.ие, което ше дадемъ въ размѣръ на 20%, представлява 60 л. месечно или 2 л. дневно!

Г-да народни представители! По останалитѣ пунктове на законопроекта сѣмъ напълно съгласенъ, тѣй както е внесенъ отъ г-на министра на финанситѣ, ше го гласувамъ и моля да отиде въ финансовата комисия, и ако може, тамъ да се направи тая малка поправка, която предлагамъ, затуй, защото тя ше има твърде голѣмо значение за ония, които идватъ следъ насъ. (Ржкоплѣскания)

Председател Никола Логофетовъ: Имъ чумата народниятъ представителъ г-нъ д-ръ Божко Ковачевски.

Д-ръ Божко Ковачевски: (Отъ трибуната): Г-да народни представители! Представенъ ние за одобрение законопроектъ за временно увеличение на пенситѣ отъ 1 януарий 1941 г. Първиятъ въпросъ, който се поставя, е: належащъ ли е този законопроектъ, необходимо ли е увеличението на пенситѣ. Причинитѣ за увеличението на пенситѣ сѣ толкова ясни за всички ни, че една широка обосновка на тази необходимостъ не е нужна. Кѣситѣ мотиви къмъ законопроекта сѣ достатъчно изчерпателни: „Исключителнитѣ условия, при които се развива днесъ стопанскиятъ животъ на страната, предизвикаха поскупяването на продуктитѣ отъ първа необходимостъ, поради което сегашнитѣ размѣри на пенситѣ се явяватъ недостатъчни да задоволятъ най-насъщнитѣ нужди на пенсионеритѣ. Това налага да се направятъ известни подобрения въ пенситѣ и особено въ размѣритѣ на по-малкитѣ пенсия“.

И министърътъ на търговията, промишлеността и труда г-нъ проф. Загоревъ изрично изтъкна въ своята речъ по отговора на тронното слово, че най-голѣмиятъ фактъ въ стопанския животъ презъ настоящата година е покачване ценитѣ и свързаното сѣ него поскупяване на издрѣжката на живота. Тукъ е важно да се изтъкне самиятъ фактъ, безъ да влизаме въ оценка на шо сѣ дѣлжи това увеличение. Другъ въпросъ е, какво, колко голѣмо е това увеличение. Пакъ министърътъ въ търговията, промишлеността и труда г-нъ проф. Загоревъ ни каза: „Индексътъ на ценитѣ на едро за месецъ октомврий показва 29% срѣдно повишение въ сравнение сѣ 1939 г., а индексътъ на издрѣжката на живота за срѣдното градско домакинство — 16% срѣдно увеличение при сѣщата база“.

Сѣ огледъ на изнесеното по-горе, може да се сложи въпросътъ, дали даваното увеличение на пенсионеритѣ отговаря на реалното увеличение на издрѣжката на живота? Този въпросъ, дори и да се отговори отрицателно на него, се съблъсква сѣ другия: може ли да понесе пенсионниятъ фондъ увеличението на разходитѣ? Знаимъ е, че неговото положение засега, макаръ и да не е въ плачевното положение, въ каквото бѣше презъ 1930 и последващитѣ години, не е много цвѣтущо и ше трѣбва да се внимава много при увеличение на разходитѣ. За предстоящото увеличение ше сѣ необходими 82 милиона лева. Все пакъ, при противоречието на отѣднитѣ държавни съображения, азъ смѣтамъ, че е необходимо да се дава преднина на принципа на социалната справедливостъ, като основенъ, крайнѣгъленъ камѣкъ въ управлението на днешното правителство. И поради това ше трѣбва да помислимъ, не е ли възможно да направимъ още една градация, като за пенситѣ, напримѣръ, до 1.000 л. месечно, които представляватъ 34.6% отъ общия брой на пенситѣ за изслужено време — това ше рече около 1/3 — да дадемъ едно по-голѣмо процентно увеличение, напримѣръ, 15%. Ние ше подпомогнемъ крайно беднитѣ, слабоимотнитѣ.

Г-да народни представители! Съ горните сждения аз бих изчерпал въпроса, ако на нашето внимание не се слагат редица въпроси във връзка с правото на пенсия. Въпросът за правото на пенсия е бил и ще бъде един от парливите въпроси във нашата общественост, и поради обстоятелството, че въ самото начало е бил поставен въ неправилна светлина, и защото разрешаването му почти винаги е било от некомпетентни лица. Едва от 1932 г. при катастрофалното положение на пенсионния фонд, се туриха по здрави основи на същия. Той може да укрепне и, може би, би се затвърдил още по-добре въ бъдеще, ако не става нужда държавата да съкратява своята вноска, както това направи въ миналогодишния бюджет, когато вноската по чл. 38, п. „и“, на закона за пенсиите, като помощ, която се дава на фонда от учрежденията, от 12.5% върху кредитите за заплати, се намали на 7.5%. Това намаление на помощта намали приходите на фонда с общо 195 милиона лева. Чрез отмянението на удържките 3, 4 и 5%, които се правеха върху пенсиите въ полза на фонда, се увеличиха разходите на същия, за последните 9 месеци, с 24 милиона лева. Тръбва да подчертая, обаче, че това отмяняване на удържките беше необходимо, поради вече настъпващото поскупяване на живота. При преценка на увеличението сега на пенсиите ще тръбва да се вземе предвид и даденото преди известно време увеличение чрез премахването на тези удържки.

Г-да народни представители! Правото на пенсия е установено въ чл. 166 от конституцията: „Длъжностните лица, които са назначени на служба от правителството, имат право да добиват пенсия, основана и количеството на която ще бъде определяна по особения закон“. Като така, пенсията се явява едно от най-същевените, наред с заплатата, права на чиновника. За правната обосновка на пенсията се създадох редица теории, които най-често намират защитници с оглед на техните лични интереси.

Някои схващат пенсията като благодение, като дарение от държавата. Чиновникът не е повече от слуга на държавата, който заема място по благоволение на господаря. На това схващане се базира доста от ораторите въ Камарата, когато са отричали въобще пенсията. Него споделя и финансовият министър г-н Стефан Стефанов през 1932 г., когато прокара новия закон за пенсиите. Бидейки дарение, единствено дарителът — държавата — определя размера на пенсията. Това схващане има само историческо значение и не се поддържа почти от никого въ съвременната правова държава.

Втората теория е, че пенсията е лична и наследствена пожизнена рента, че е неизплатена заплата, че представлява спестяване на чиновника. Основата на това схващане е договорът, който съществува между чиновника и държавата, като работник и работодател. Удържките за пенсия са внесени от страна на чиновника и са част от неговата заплата. Тази теория се облъсква, обаче, съ действителността, като почти въ никой случай вносците на който и да е чиновник, капитализирани, не дават разлика на получаващата от пенсионера пенсия. Ще рече, даваната пенсия ще се изчерпи много бързо и след това пенсионерът не би могъл да получи нищо, защото неговите капитализирани вноски покриват пенсията само за точно определено и кратко време. Съ конкретен пример, от който и да е област на пенсионираните чиновници, най-ясно би се видяла несъстоятелността на тази теория. Теоретически бихме прибавили, че заплата е по-скоро едно обезщетение за прехрана, давана от държавата на лицето за извършена от него работа въ служба на държавата.

Третото схващане е, че пенсията е една публично-правна институция, както я определя уважаемият проф. г-н Петко Стайнов. Пенсията е един израз на дълга на държавата към нейните служители, които са отдали нейните сили и са вече негодни да продължат по-нататък службата и чрез която държавата им обезпечава издръжката, която подобава на положението им. От това основно гледище вече се определя и размерът на пенсията, като се вземат въ съображения няколко условия: похабените сили, броят на прослужените години и възможностите на държавата.

Шомъ се касае за издръжка, намъ се налага и гука като основна мърка да проведем социалната справедливост. Въ връзка с нея намъ се налагат няколко въ-

проси, на които искамъ да спра вниманието на г-да народните представители. Първият е, че държавата ще тръбва, с оглед на своите възможности, да подпомага предимно пенсионерите, които получават малки пенсии; това са пенсионери с месечна пенсия до 2.000 л. От общия брой на пенсионерите 53.748, които получават лични и наследствени пенсии за изслужено време, около 4.000 души получават до 6.000 л. годишно, около 18.600 души получават от 6.000 до 12.000 л. годишно, около 12.000 души получават от 12.000 до 18.000 л. годишно и около 9.000 души получават от 18.000 до 24.000 л. годишно, или от общия брой 53.000 души пенсионери, около 43.000 души получават 535.000.000 л. Това ще рече, 4/5 от пенсионерите получават около 60% от общата сума, а 1/5 получават останалите 40%, около 365.000.000 л.

Вторият въпрос е за настаняване пенсионерите от ново на държавна служба за увеличение на пенсията, или като надничари, или въ обществени учреждения и организации, които се намират въ пръка връзка с държавата — това са разните кредитирани от Българската земеделска и кооперативна банка съюзи, банка „Български кредит“ и др. Този въпрос нито е маловажен, нито е ненавременен. Защото много често ние сме изправени пред случаи, които скандализират нашето чувство на справедливост; случаи, които са въ разръз съ всякаква разумна социална политика. Много млади хора дирият да пласират своите творчески сили, да осигурят своето бъдеще, та да свият свой домъ и по-късно техните път е задръстен от пенсионери, които са дали вече своите сили и заемат мястото, от които получават втора заплата. Най-често, осигурени с пенсията, те са готови да работят и съ по-малко възнаграждение от онова, което нормално тръбва да им се плати, като правят една нелюпна конкуренция на младите свои колеги.

Съ оглед на естеството на пенсията, а още повече с оглед на интересите на нацията и държавата, да даде питание на всички свои членове и особено на ония, които тръбва да създадат свое огнище, пенсионерите тръбва да се отстранят от надничарски и обществени служби. Най-често това не са дребни съществувания, това са предимно бивши по-висши държавни служители и чиновници. Все с оглед на социалната справедливост можемъ да направимъ изключение за пенсионери, с пенсия, напримеръ до 1.500 л. на месец, да могат да заемат надничарска служба, като на тяхъ все пакъ се наложи една малка удържка въ полза на пенсионния фонд. Но пенсионерите съ по-голяма месечна пенсия да не могат да бъдат надничари въ държавни и общински учреждения. По-нататък пенсионери да не могат да бъдат на работа въ обществени, подкрепени от държавата с капитали или кредити, учреждения. Също пенсионери, които са на работа въ частни учреждения и получават възнаграждения по-големи, напримеръ, от 3.000 л. месечно, ще следва да получават само половин от следващата им се пенсия. Това е напълно съобразно съ схващанията за естеството на пенсията, защото тя е, както видяхме, обезпечение съществуването на пенсионера.

Друг един въпрос е: не следва ли на пенсионерите, овдовели, да се възстанови погъто по закона за пенсиите за изслужено време от 1926 г. да наследстват пенсиите на съпрузите си до размеръ да се допълват пенсиите им до 3.000 л. месечно. Това са вдовици, които имат лични пенсии и им се следва наследствена пенсия от техния съпруг.

Може би съ тези предложения ще бъдат засегнати само малък брой пенсионери. Може би мястата, които ще освободят те, не ще са много. Но важното е, че ще възтържествува социалната правда. А управниците имат дълга да отстраняват всички случаи, които дразнят нашето чувство на справедливост, имат дълга да провеждат една здрава социална политика. (Ръкоплъскания)

Председател Никола Логофетов: Има думата народният представител г-н Иван Петров.

Иван В. Петров: (От трибуната) Г-да народни представители! По този законопроект, който засяга материята за пенсиите, се повдигат много въпроси въ връзка с проблемата за пенсиите. И не са маловажни тия въпроси от гледна точка на морала — доколко пенсиите за известна категория пенсионери са оправдани по размеръ, доколко тръбва да им бъдат дадени и пр. и пр.

Изредила се вече 6 души колеги да изкажат мненията си. Азъ искамъ да направя няколко бележки въ връзка

съ този законопроект. На първо място тези бележки са от нравствен характер — доколко този законопроект е навременен и оправдан от нравствено гледище.

Г-да народни представители! Правото на пенсия не може да се дискутира. То е осветено от конституцията, но и да не е осветено, държавата е длъжна да осигури старините на своите служители, които в продължение на 25-30 години са дали това, което са могли да дадат в нейна служба. Така че този въпрос, за необходимостта, за справедливостта и за целесъобразността на самите пенсии не бива да се дискутира сега.

Доколко е навременен този законопроект, доколко той може да бъде оправдан общественно? Когато се говори за увеличение на пенсията, това е въпрос за целесъобразност. Когато говорим ние, че днес има скъпотия, че животът е поскупнал и, следователно, просъществуването на известни категории хора, които очакват единствено на пенсията си, е извънредно затруднено, това са констатации, при които не може да не се дойде до логическото заключение, че трябва да се подпомогнат тия хора. Но когато ще трябва да се отговори на въпроса, дали е целесъобразно, дали е справедливо това, ние ще трябва да мислим с един критерий малко по-общ. Когато говорим за положението на пенсионера, ние трябва да обсъдим и да видим, дали наличните обективни условия не са в сила за всички категории български граждани.

И аз се връщам на една мисъл, която съм поддържал и при друг случай от тази трибуна въ връзка с пенсията: да не се грижим само за пенсионерите — държавни служители. Българската държава трябва да има грижата не само за своите служители: тя трябва да надникне навсякъде, където има бедствия, страдания и лишения в сръдата на нейните поланици, и навсякъде да бъде добра и щедра майка, а не за едни да бъде майка, за други мачеха. Аз искам да зная кои са обективните причини за увеличението на пенсията? Не съществуват ли те и за селската сръда? Онзи ден г-н министърът на финансите в речта си по третия законопроект, въ връзка с реорганизацията на данъчната система, каза — и аз видях как откликна в нея този болен въпрос — че от 900.000 селски стопанства, 3/4, 4/5 са дефицитни, не могат да съберат двата края, са в бедствено положение. Държавата се намира в трагично положение, че не може да помогне на тези хора, колкото да валоризира цените на земеделските произведения, понеже те много малко могат да изнесат на пазара. Да се увеличи доходът на тази стопанска категория не е така лесно. Обективните условия на живота заставят тези хора да се обличат, да обличат децата си, да се хранят, да си набавят това, което е най-необходимото за живота, а няма откъде да вземат. Забележете, че въ края на краищата това увеличение на пенсията, за което са нужни 159 милиона лева, кръгло 160 милиона лева, пак ще дойде от постъпленията от цълия български народ. Вие знаете, че най-много ще дойде от селските сръди. Ето защо, г-да народни представители, въпросът, на който трябва да се отговорим, е: този законопроект, с който сега искаме малко нещо да облекчим положението на пенсионерите, как ще бъде посрещнат от народа, морално оправдан ли е? Съ законопроект се цели да се направи нещо за пенсионерите — държавни служители. На два пъти се увеличила работническите заплати с 15%. Става въпрос за увеличение на чиновническите заплати. Вие знаете какво станало с цените на индустриалните произведения — има увеличение на цените на басмата, на памука и пр., за да може да се осигури на търговена неговата печалба. Изобщо за всички се направи нещо, а за онези голъма категория, която е смирната на българската държава, земеделския кадар, не се е направило нещо по-съществено. Не вина само правителството, защото проблемата не е лесна. Писаха се рекламни книжки — на тях ще се върна друг път — че доходът на земеделеца се е увеличил по 3.000 л. на земеделско стопанство от една година и половина, или че земеделският стопанин турил 3 хилядарки въ джеба си. Такива глупости се писаха! Истината е, че голъма част от нашите земеделски стопанства са дефицитни. Цената на царевичата е увеличена с 40-50 стотинки! Земеделският стопанин не може да изхрани с царевича едно прасе за Коледа, камоли да продаде царевича! Могат да продадат царевича някои мелничари и вършачкаджии или по-едри земеделци. Те могат да получат нещо от покаяването на цената и чрез правителствения наредби. Голъмата част от земеделските стопани не е засегната от това увеличение цената на царевичата на местния пазар. Ето защо не виждам да има

един критерий от морално естество, който да оправдае този законопроект. Ако има нещо, с което всички бихме били съгласни, то е да се увеличат пенсията на дребните съществувания, особено на тези, които си отидоха и за които така вълнувано и сърдечно се изказа нашият колега г-н Георгиев. Въпросът е за тези, които дадоха живота си за отечеството, въпросът е за военно-инвалидите, които мъкнат една съществувание отчаяно, както и за техните семейства. Ако има въпрос, по който не сме си изпълнили дълга — казвам това с всичкото съзнание — на който българската държава много хладно, много студено е погледнала, това е въпросът за малките пенсии на военни инвалидите. Не да се отплатим за проляната кръв, за изпълнения дълг, защото на един човек, който е дал живота си за отечеството, ние не можем да му се отплатим, но поне да му отдадем по-голямо внимание. Да изпълним достатъчно дълга си към тези, които са останали живи! Не е късно да поправим това, което е било досега, а то е нещо срамно, което не бива да се търпи. Не може да се оставят хора, които са пострадали през време на войната, с 300 л. месечна пенсия, а въ същото време да има пенсионери с 6.000 л. месечна пенсия. Това е скандално, г-да! Та законопроектът, като отиде въ комисията, трябва да претърпи някои корекции само въ тази си част. Другата част, за другите категории пенсионери, аз съмтам, че не е умътно, не е навременно да се приема. Не отричам, че животът е поскупнал, но има и друго, за което трябва да се държи сметка — духът на българския народ. Защото не са само пенсионерите въ тази държава, има и друг голъм кадар, долу, особено въ селото, за който трябва да се държи сметка и въ душата на който тези работи откликват много болезнено. Ще ви съобща какво ми казаха онзи ден въ един земеделски град. Минаваше случайно един бивш данъчен началник, човек, който е служил 30 и няколко години на българската държава, един почтен, великолепен служител, който е награден с орден за гражданска заслуга — познавам го добре — който получавал 3.000 л. месечна пенсия. Като икономисвал, той изучил сина си и го настанил по финансовото ведомство. Както казах, получавал пенсия 9.000 л. на тримесечие. Като минаваше по улици, селяните казаха: „Ето го. Този сега ще получи 300 л. увеличение на пенсията си. Нима му са малко въ този град 3.000 л., та ще му се дават още 300 л.? А пенсията на едикойси сирак, или на едикойси инвалид не стига колкото неговото увеличение!“ И друг път, съм ви казвал, че пенсията не са популярни въ нашата държава. Като е така, г-да, не можем ние, Народното събрание, като политическо тяло, да не държим въ днешния ден сметка за това положение на нашата Голъма част от пенсионерите, които имат по-големи пенсии, бързат да дойдат въ София — това е известно на всекиго. Имат някои парица, гледат да си купят апартамент и който е по-майстор, ще се нареди и надничар. За жалост, това, което ви каза г-н Ковачевски, е истина. То е скандално и няма нужда да ви го казвам и аз. Знам голъми пенсионери от гражданското и военното ведомство с 5-6 хиляди лева месечна пенсия, които получават още толкова като надничари въ различни учреждения. Все приказваме за правда, за социална справедливост, все критикуваме, обаче работите си вървят все така. Това става достойно, това е известно на цълия народ. Върно е, че въ София животът е по-удобен, има апартаменти, удоволствия, театри и пр. и пр. и затова въ провинцията остават по-малко пенсионери. Много от тях, ако биха останали въ провинцията, няма да плащат 1.500 л. наем, а ще плащат 300, 500 или 700 л. и ще да свъзват двата края. Но те гледат да се настанят въ София при по-големи удобства, а пък ние от време-навреме ще повдигаме въпрос за увеличение на пенсията. Ето защо, г-да народни представители, не може да не се държи сметка и за този елемент, който е човъшки. Критерият на българския народ не съпада с критерия на софийци. Трябва да бъдем наясно по много въпроси. София не е България, София не може да покрие цъла България. Днес ако има едно население, което да бедства, това не е работническото, това не са търговците, а земеделското население. И там ние трябва да обърнем вниманието си.

Аз няма да влизам повече въ обсъждане на този въпрос, да давам други аргументи, за да уясня мисълта си. Ще гласувам законопроект по принцип, обаче като отиде въ комисията, оттам трябва да излезе поправен. Най-много, което можем да направим там, то е да се занимаем с пенсията от 500 до 1.000 л. и главно да видим, какво може да се направи, за да бъдат увеличени пенсията на инвалидите и на сираците от

войната. Увеличението на другите пенсии да го изоставим. Когато в днешно време народът в грамадната си част понесе тежести, нека и пенсионерите да понесат. Господ да ни помогне, пък и ние да бъдем с разума си, да видим по-добри дни, по-честити дни, дни на благоденствие — тогава ще се решават тези въпроси. И нека да пожелаем част по-скоро, условията на живота, на времето да ни позволят тия въпроси да не ги разрешаваме така парчетиво, а системно. Законодателствата се откъсват — не правят упрък само на днешното правителство — от десеткит години. Аз бях депутат и в 1924 г., когато се изготви първият закон за пенсията след войните и знам как той се работи. Аз сам бях изненадан. Тогава пенсията се калкулираше другояче: имаше една основна пенсия, към която се правеха разни прибавки; имаше нъщо шмекерско, бих казал, при изготвянето на този закон, и в края на краищата и ние самите не знаехме какво гласуваме и колко ще бъдат пенсията. При една основна пенсия от 500 л можеше да се получи 1.500 л месечна пенсия — такива сметки и калкулации се правеха!

За увеличението на пенсията по настоящия законопроект сж нуждни около 160 милиона л. — една доста внушителна сума. Всъщност каже: видите ли, когато е въпрос за увеличение на пенсията, веднага се намират 160 милиона лева, а когато се касае за пенсионирането на земеделците-стопани, за които се искат 200-250 милиона лева, — ще се поставят въпроси: откъде ще намерим тези пари, в какъв размер да бъде пенсията и ще стават пазарлъци за предължителна възраст — дали да е 60 или 65 години! Забележете, че тези работи народът ги знае. Това се следи, коментира се.

Завършвайки, аз считам, че ще бъде полезно, след като гласуваме законопроекта по принцип, на първо четене, да отиде в комисията, като там направим само увеличение на малките военноинвалидни пенсии, което действително е най-справедливо и което отговаря на психологията на времето, държейки сметка за човешкия елемент и за този дух, от който най-много има нужда в днешно време нашата държава. (Ръкоплъскания)

Председател Никола Логофетов: Разискванията сж приключени. Ще гласуваме.

Които приемат на първо четене законопроекта за временно увеличение на пенсията, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Законопроектът отива в комисията.

Минаваме към следната точка шеста от дневния ред:

Първо четене на Законопроекта за сключване заем при Българската народна банка отъ Погасителната каса при Главната дирекция на държавните и на гарантираните отъ държавата дългове в размер на 100.000.000 л.

Моля г-на докладчика да го прочете.

Които приемат да се прочете само законопроектът безъ мотивите, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

„ЗАКОНОПРОЕКТЪ

за сключване заем при Българската народна банка отъ Погасителната каса при Главната дирекция на държавните и на гарантираните отъ държавата дългове, в размер на 100.000.000 лева,

Чл. 1. Разрешава се на Погасителната каса при Главната дирекция на държавните и на гарантираните отъ държавата дългове да сключи, а на Българската народна банка да отпусне на поменатата Погасителна каса заем в размер на 100.000.000 л., подъ гаранция на държавата.

Заемът ще бъде използванъ изключително за прилагане разпоредбите на чл. 43 отъ наредбата-законъ за облекчение на длъжниците и за заздравяване на кредита.

Чл. 2. Заемът се сключва при следните условия:

а) Българската народна банка ще открие текуща сметка на Погасителната каса при Главната дирекция на държавните и на гарантираните отъ държавата дългове и, по нареждане на последната, ще внася по сметката на Погасителната каса при Българската земеделска и кооперативна банка отделни частични суми не по-малки отъ 1.000.000 л. до размер на пълната сума на заема. Последната частична сума отъ заема трябва да се изтегли най-късно до 15 ноември 1941 г.

б) Погасителната каса при Главната дирекция на държавните и на гарантираните отъ държавата дългове ще плаща върху изтеглените частични суми по 5% годишна лихва, считано отъ деня на изтеглянето;

в) на 15 ноември 1941 г. изтеглените 100.000.000 л., увеличени с изтеглените лихви върху отделните частични суми, капитализирани шестмесечно, се превръщат в анюитетен заем, платим в срок отъ 10 години с 5% годишна лихва. Вноските, съдържащи лихва и погашение, ще се правят шестмесечно — на 15 май и 15 ноември всяка година.

Гаджът на първата вноска е 15 май 1942 г.

Чл. 3. Необходимите кредити за изплащане лихвите и погашенията по заема се предвиждат ежегодно в бюджета на Погасителната каса при Главната дирекция на държавните и на гарантираните отъ държавата дългове.

В случай че Погасителната каса не плати през дадена година едната или двете шестмесечни вноски по заема, в бюджета на Главната дирекция на държавните дългове за следващата година се предвижда нужният кредит за изплащане на тия вноски, с 5% лихва за просроченото време.

Чл. 4. Договорът за заема и всички други книжа, свързани с изтеглянето на сумата и плащане на заема, се освобождават отъ гербовъ налогъ.

(Ето мотивите към законопроекта:

МОТИВИ

към законопроекта за сключване заем при Българската народна банка отъ Погасителната каса при Главната дирекция на държавните и на гарантираните отъ държавата дългове в размер на 100.000.000 л.

Г-да народни представители! В разпоредбата на чл. 43 отъ закона за облекчение длъжниците и заздравяване на кредита се предвижда:

„Българската земеделска и кооперативна банка и кредитните кооперативни сдружения сж длъжни при поискване на Погасителната каса да й продадат облигации по курсъ 70%.

Отъ датата на получаването на облигациите отъ Българската земеделска и кооперативна банка и кредитните кооперации, Погасителната каса издава на сжщите лихвени бонове, носещи 3% лихва за 30% отъ стойността на взетите и платени с 70% облигации, които бонове ще бъдат плащани съобразно ежегодно до крайния срок на облигациите.

Погасителната каса купува облигации отъ кредитните кооперативни сдружения по следния ред: на първо място изкупува облигациите на ония кредитни кооперативни сдружения, 30% отъ стойността на получените облигации на които надвишава сбора на фондовете им; на второ място — на кредитните кооперативни сдружения, които сж получили облигации, 30% отъ сумата на които надвишава половината отъ сбора на фондовете, и на последно място се изкупуват облигациите на другите кредитни кооперативни сдружения.

Към приложението на това разпореждане на закона Погасителната каса въпреки затрудненото положение на многото кредитни кооперативни сдружения и тяхното настояване да бъдат изкупувани притежаваните отъ тях облигации, не е могла да пристъпи по липса на разполагаеми средства. Длъжниците на Погасителната каса правят вноските си с голъми закъснения, вследствие на което сж се натрупали закъснели вноски за около 590.000.000 л. — 320.000.000 л. в пари и 270.000.000 л. в облигации, — която сума при всички усилия, полагани отъ касата, се събира извънредно трудно.

Надъвайки се, че длъжниците в бъдеще ще бъдат по-редовни в плащането на закъснелите си вноски и за да се улесни положението на затруднените кредитни кооперативни сдружения, които сж отъ голъмо обществено и стопанско значение за страната, на Погасителната каса се налага да си набави необходимите средства чрезъ сключване на заем при Българската народна банка в размер на 100.000.000 л., изплащането на който ще се покрива отъ постъпленията на закъснелите вноски.

Като излагамъ горното, моля ви, г-да народни представители, да разгледате и приемете предложението ми тукъ законопроектъ за сключване на заем при Българската народна банка отъ Погасителната каса при Главната дирекция на държавните и на гарантираните отъ държавата дългове в размер на 100.000.000 л.

Гр. София, 2 декември 1940 г.

Министър на финансите: Д. Божиловъ)

Председател Никола Логофетовъ: Нъма записанъ никой.

Които приемат на първо четене законопроекта за сключване заем при Българската народна банка отъ Погасителната каса при Главната дирекция на държавните и

на гарантиранитѣ отъ държавата дългове, въ размѣръ на 100.000.000 л., моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Министъръ Добри Божиловъ: Законопроектътъ ще отиде въ комисията.

Председателъ Никола Логофетовъ: Законопроектътъ ще отиде въ комисията.

Минаваме на точка седма отъ дневния редъ:

Първо четене на законопроекта за освобождаване на работниците, занаятчиитѣ, земеделцитѣ, търговцитѣ и индустриалцитѣ въ Южна Добруджа отъ задължителна годишна вноска за 1940 г. къмъ професионалнитѣ имъ организации.

Моля г-на докладчика на комисията по Министерството на търговията да го прочете.

Зам. докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

„МОТИВИ

къмъ законопроекта за освобождаване работниците, занаятчиитѣ, земеделцитѣ, търговцитѣ и индустриалцитѣ въ Южна Добруджа отъ задължителна годишна вноска за 1940 г. къмъ професионалнитѣ имъ организации.

Г-да народни представители! По силата на чл. 13 отъ наредбата-законъ за професионалнитѣ организации, отъ всички работници, занаятчии, земеделци, търговци и индустриалци се събира задължителна годишна вноска въ граници очертани отъ наредбитѣ-закони за 5 тѣ отдѣлни професии, като точнитѣ размѣри се опредѣлятъ отъ конгреситѣ на общитѣ професионални съюзи. Задължителната вноска се плаща отъ всички професионалисти, спадащи къмъ една отъ 5-тѣ изброени професии, независимо отъ обстоятелството, дали членуватъ въ професионалнитѣ организации или не и се събира доброволно отъ мѣстнитѣ браншове, респективно общитѣ сдружения, или принудително отъ общинскитѣ бирници.

Народното събрание и правителството съ гласувания отъ васъ законъ за облагане съ държавни прѣки данѣци жителитѣ на Южна Добруджа, публикуванъ въ „Държавенъ вестникъ“, брой 260, отъ 18 ноемврий т. г., съчете за умѣстно облагането на жителитѣ на Южна Добруджа съ прѣки данѣци да започне отъ началото на 1941 г. Прилагането на това схващане по отношение на задължителнитѣ вноски къмъ професионалнитѣ организации за жителитѣ на Южна Добруджа се оправдава още и отъ обстоятелството, че опознаването на сточанскитѣ дейци въ Южна Добруджа съ професионалното ни законодателство и организирането имъ въ сдружения стана едвамъ къмъ края на текущата година.

Понеже освобождаването отъ задължителни вноски къмъ професионалнитѣ организации може да стане само по законодателенъ редъ, моля, г-да народни представители, да разделате и гласувате тукъ приложения законопроектъ за освобождаване на работниците, занаятчиитѣ, земеделцитѣ, търговцитѣ и индустриалцитѣ въ Южна Добруджа отъ задължителна годишна вноска за 1940 г. къмъ професионалнитѣ имъ организации.

Гр. София, ноемврий 1940 г.

Министъръ на търговията, промишлеността и труда:

Д-ръ Сл. Загоровъ

ЗАКОНОПРОЕКТЪ

За освобождаване на работниците, занаятчиитѣ, земеделцитѣ, търговцитѣ и индустриалцитѣ въ Южна Добруджа отъ задължителна годишна вноска за 1940 г. къмъ професионалнитѣ имъ организации.

Членъ единственъ. Освобождаватъ се отъ задължителна годишна вноска, предвидена въ чл. 13 отъ наредбата-законъ за професионалнитѣ организации, за текущата 1940 г., работниците, занаятчиитѣ, земеделцитѣ, търговцитѣ и индустриалцитѣ отъ Южна Добруджа.

Председателъ Никола Логофетовъ: Има думата народниятъ представител г-нъ Дончо Узуновъ.

Дончо Узуновъ: (Отъ трибуната. Чете): Г-да народни представители! Нека не ви се вижда чудно, че вземамъ думата по единъ малъкъ законопроектъ, какъвто ни е предложень отъ г-нъ министъръ Загоровъ, който цели да освободи южно-добруджанскитѣ българи отъ членски вносъ, какъвто сѣщитѣ сѣ дължи да платятъ презъ 1940 г., щомъ сѣ организирани или подлежатъ на организиране въ професионалнитѣ организации.

Най-напредъ трѣбва да ви заявя, че азъ одобрявамъ и ще гласувамъ законопроекта. Но този малъкъ законопроектъ за мене разкрива много въпроси отъ жизнено значение за управлението на нашата страна и азъ ще се помъжа да очертая това значение въ нѣкои насоки, като ще си позволя да направя най-напредъ единъ основенъ анализъ на професионалното организиране у насъ, което се намира въ началния си периодъ въ златна Добруджа.

Г-да народни представители! Известно ви е, че тогичо преди 6 години и нѣколко месеца, на 13 септемврий 1934 г., излъже наредбата-законъ за професионалнитѣ организации у насъ, само следъ 4 непълни месеца отъ възвѣстяването на новата властъ, която събори по единъ решителенъ, но, за отбелязване, безкрѣвенъ начинъ политическитѣ партии, за да не се върнатъ никога повече на българския политически небосклонъ. Очевидно деветнадесетомайската властъ искаше да запълни опразненото мѣсто, заемано дотогава отъ политическитѣ партии, съ организирани о на стопанскитѣ съсловия, или тъй-нареченитѣ професионални организации, на които, обаче, се даваше вече друго назначение, противоположно на това, което имаха партийнитѣ организации. Докато партийнитѣ организации дълѣха народа и го организираха въ групи, живѣещи въ постоянна вражда помежду си, съ което държавата отиваше къмъ упадѣкъ и разстройство, на професионалнитѣ организации, по естеството на тѣхния произходъ и животъ, се отреди другата възможностъ, да се наредятъ подъ контролата на държавата, за координиране на собственитѣ имъ сили въ една насока, подъ едно знаме, преди всичко знамето на нацията и България.

Г-да народни представители! Тази е истината по образуването на професионалнитѣ организации, и ние съ благодарностъ и възхвала трѣбва да се отнесемъ къмъ ония, които направиха тази решителна стѣпка. Нашъ дългъ е, обаче, да проследимъ живота на тия организации отъ първия имъ день до днесъ, за да установимъ, дали тѣ отговориха на своитѣ назначения и дали наистина днесъ тѣ сѣ въ хармония съ държавата и дали сѣ опора на държавната общностъ. Азъ зная, че моята задача не е лесна, но убеденъ въ голѣмото бѣдѣще, което предстои на тия професионални организации, ако тѣ осмислятъ и активизиратъ повече своя животъ, ще се помъжа да посоча на нѣкои тѣхни недѣзи, като успоредно съ това ще си позволя да дамъ и нѣкои препорѣжки, които, по мое схващане и убеждение, ще допринесатъ твърде много за тѣхното правилно развитие, преди всичко като държавенъ елементъ, и за едно чувствително творчество въ опредѣленитѣ имъ насоки.

Г-да народни представители! Шестгодишниятъ животъ на професионалнитѣ организации събуди много надежди въ много български чала, но и много разочарования се изпитаха отъ сѣщитѣ. Милиони хора, чисти българи, съ български духъ и сърдца, хора на физическия и умственъ трудъ, възложиха голѣми надежди на това чисто българско организиране, подходящо на българския битъ и душа. Въ лицето на него тѣ виждаха своето собствено поприще, чрезъ което, упазвайки и укрепявайки своето лично съществуване, тѣ биха могли съ включени сили да дадатъ своето върховно благо на държавата, любовта и предаността си къмъ нея, по пътя на нейното възраждане и благоудевитие. Въ това професионално организиране се очерта гранитниятъ щитъ на нацията, въ който трѣбваше да се разбиятъ всички доктрини и концепции, които до 1934 г. задушваха народа ни, като единственъ приѣомъ въ управлението, а нацията се разкашаваше подъ тѣхното влияние всѣкой день. И най-после въ това професионално организиране се очерта мѣстото за хармонията между труда и капитала, отъ една страна, и между частнитѣ и държавни интереси, отъ друга, които тамъ трѣбваше не вече да си даватъ сражение, а да се покриватъ, допълнятъ и побратимятъ.

Ето накратко, споредъ мене и много още други, ролята, какъвто бѣше замислена чрезъ живота на професионалнитѣ организации. Много логично е сега да видимъ дали тия организации отговориха на своето предназначение и дали оправдаха възложенитѣ имъ надежди и, най-после, дали тѣ сѣ въ услуга на държавната общностъ и на нацията въобще, дали изпълняватъ и играятъ правилно своята роля подъ ръководството, което иматъ днесъ.

Г-да народни представители! Известно ви е, че тия професионални организации сѣ съставени отъ работници, занаятчии, търговци, индустриалци и земеделски стопани — всички подчинени на една Дирекция на професитѣ, съ назначень директоръ-ръководителъ и назначень помощень персоналъ, като всѣка отдѣлна организация си има отдѣлни управителни тѣла, между които има назначени и избрани лица. Понеже горнитѣ организации обединяватъ

интересит на най-голямата част от българския народ, необходимо нужно е да проследим накратко живота и ролята на всяка една от тях.

Ще започна съ българското работничество. То, известно е на всички ви, беше таксувано до 19 май 1934 г. като противодържавен елемент, с малки изключения. Дотогавашните управления въ повечето случаи, вмѣсто хлѣб и свободи, му даваха нагайки и куршуми, отнемаха му най-елементарните права и свободи, съ което озлобено го прокуждаха от държавната стрѣха и препращаха да служи на разни богове и интернационални възжеления. Работничеството въ всички времена и епохи е било въ цѣлия свѣтъ най-коравият и борчески елемент. Като такъвъ то се приюти и подъ новата мангия на възвестенит идеи отъ новата деветнадесетомайска власт и трѣбва да отбележим, че неговият живот на организиране, вече 6 години, протече подъ знака на мирния труд, чрезъ който се установи и неговата нова идеология, която отстрани стачки, конфликтит и локаутит. Но само тая ли е придобивката? Разбира се, че не. Въ тоя мирен творчески път работничеството, подъ всестраннит грижи на държавата, си извоюва много придобивки, които е банално да изреждамъ тукъ, придобивки, не само лични, но и обществени, които озариха неговия живот и му вдѣхнаха надежди и довѣрие за по-сносно и щастливо бъдеще. Работничеството, което днесъ съ решителни и твърди крачки марширува подъ националния трицѣтъ, търси своето благополучие не вече въ интернационалнит доктрини и концепции, но въ мощта и благополучието на своята държава. Само тази да е заслугата на новото професионално организиране, тя е засега достатъчна. Но работничеството знае и спокойно очаква по-щастливи дни, макаръ неговит искания да не сѣ напълно задоволени и макаръ житотът да му налага и разкрива все по-голѣми и по-широки нужди. Защото хармонията, която е постигната досега между работническит интереси и държавнит такива, е пълна гаранция и за утрешни по-голѣми и по-радостни постижения въ тая насока. Държавата е открила път за работничеството, тя ще го задържи съ дѣла и грижи подъ своя скутъ, тя ще отговаря винаги на работническата любов и преданост съ любов и отзывчивост, така държавата и всѣко управление ще изпълнятъ най-добре своя дългъ.

По сѣщия път и подъ сѣщит грижи се предвиждат и трудолюбивит български занаятчи и индустриалци. Занаятчиит, чиято завилна роль е очертана още въ епохата на българското възраждане и които винаги сѣ били най-здравият национален елемент въ нашата страна, могат да послужатъ съ своята дисциплина и обществен моралъ за гордост не само между професионалнит борци, но и предъ цѣлокупния български народъ. Тѣ иматъ оповестени своит професионални искания и стремежи, съобразени съ държавнит и цѣлокупнит народни интереси. Тѣхнит искания трѣбва да намѣрятъ отзвукъ въ всѣки българинъ, а най-вече въ днешното управление и Парламента. На крилатия творчески занаятчийски духъ е изградена по-голямата част отъ материалната култура на нашия народъ. Тѣхната сила въ единната и мощна организация подъ контролата на държавата става днесъ още по-ценна, тя пулсира за живот и нека се надѣваме, че ще бѣде правилно оценена и зачетена.

Младата българска индустрия лойде време да отвори очитъ на много късогледни политични и обществени днесъ и тя, по пътя на своето развитие подъ контрола на държавата, вмѣсто въ паразитизъмъ, развива своит сили въ национално разумно творчество. За нея трѣбватъ повече грижи, но и повече контрола, защото доминиращият въ нея капиталъ може да промѣни днешната нейна физиономия.

Търговското съсловие, което подъ знака на държавния професионализъмъ се нареди като първи помощникъ на държавата, има своето значение и има да играе тепърва своята роль. Безспорно е, че търговският път е най-стрѣменъ, най-неравенъ. Макаръ търговецът отъ днитъ на възраждането до днесъ да е оставилъ толкова свѣтли паметници въ културата и общата съкровищница на нашия народъ, днесъ, безъ да е измѣнилъ на своит традиции, нему се оспорватъ много права. Търговецът, като личност, и въ организацията, като обществен деятель, има да върши своята огромна народополезна работа. Държавата си служи и днесъ съ него. Той, приелъ съ съзнание съ трудничеството къмъ сѣщата, развива своит сили и умения съ пълненъ търговски моралъ и чисти патриотични и дълбоко националистични чувства. Той, борейки се за своето благо, развива въ култ държавния интерес и значение. Паралелно съ това той упорито застава на страната на държавата срещу нѣкои частични спекулативни прояви изъ търговскит срѣди. Той отрича тѣхната роль и по-

рицава всѣка недобросъвестна проява. Въ тази своя дейност той е неумолимъ и винаги поставя надъ всѣко държавнит интереси, въ замѣна на което мъжествено се бори и ще се бори за своето естествено мѣсто и призвание въ живота на държавата.

Г-да народни представители! Идва редъ на организацията, въ която се числятъ българскит селяни, така нареченит земеделско-стопански задруги. Азъ тукъ искамъ да спра вашето внимание по-задълго. Защото ако нѣкоя трѣбва да се отбележи и признае историческата роль на професионалнит организации, тя не би била пълна, ако тѣ не сѣ успѣли да организиратъ най-вече българското село въ името на неговия просперитетъ и върховни държавни и национални интереси. Общопризнато е, че старата либералистична система и прийоми за управление се подложиха на преоценка въ свѣтовенъ мащабъ. Новит изисквания на времето, съобразени съ геополитическата и стопанска структура на свѣта, навѣзхоха въ противоречие съ императивнит постановления на стопанската и финансови науки, които контрастъ даде и много нови физиономии на различнит държави.

Ние не останахме изолирани като държава отъ тая пертурбация и ние на свой редъ подчинихме, отъ държавно гледище, частнит интереси съ много законодателства презъ последнит години, на държавнит такива. И ние създадохме въ държавата си новъ редъ, който е въ процесъ на развитие — редъ, който подчинява индивидуалистичната проява и, както казахъ по-горе, частнит интереси на държавнит такива, като държавата и нацията се поставиха като върховно благо на народа, съ стремежъ да се превърнатъ въ култъ.

Българското село, което въ близкото минало бѣше обектъ на различнит групировки и котерии само за експлоатация, днесъ чувствително е засегнато отъ новия поредѣкъ, който е поелъ преди всичко неговата защита.

Ние трѣбва да признаемъ, че самочувствието на българския селянинъ е повишено. Той днесъ не се храни съ миражи, а му се даватъ дѣла. Той е подъ сериознит и непрестанни грижи на държавата въ нейния стопански и политически път; на него се гледа съ упование отъ всички, защото общопризнато е, че той е гръбначният стълбъ на държавата.

Азъ тукъ не ще изброявамъ неговит придобивки, защото само слѣдятъ не ги вижда и глухият не слуша за тѣхъ, още повече, че моята задача е много ограничена и не остава нищо друго освенъ да видимъ сега какъ живѣе българският селянинъ подъ новата си стрѣха — неговата професионална организация — „задругата“.

Г-да народни представители! Азъ съмъ отъ ония, които възприеха по начало професионалнит организации като необходимост и трѣбва да подчертая, че съмъ се радвалъ като дете отъ обсега на мисълта, че развързката за правилния живот и развитие, особено изъ българския селянинъ, е най-сетне налучкана.

Въ моята дейност отъ 1935 г. досега ясно съмъ се очерталъ въ срѣдитъ, съ които общувамъ, като рагникъ и приятелъ на това организиране и съмъ работилъ енергично, споредъ моит сили, за неговото преуспѣване.

Трѣбва, обаче, да призная, а същевременно да констатирамъ, че въ 6-годишния организационенъ животъ на професионалнит организации не се премина къмъ една по-решителна нова фаза, обещаваща по-свѣтли перспективи.

Организирането и просвѣтата на тия професионални организации вървятъ по единъ почти канцеларски път. Това се отнася най-много до задругитъ. И вмѣсто тия организации да изпълнятъ своето предназначение, тѣ се преобрѣщатъ отъ день на день, бавно, но сигурно, въ безпомощни фактори за самозащита, съ което рискуватъ да изложатъ и нѣкои лица, които стоятъ по върхови на професионалното организиране, съ всички заложи за добри ръководители и добри приятели на тия организации.

Ако е вѣрно, че тѣ не трѣбва да бѣдатъ политически елементъ, съвсемъ не е вѣрно, че тѣ сѣ заели позицитъ си, както имъ подобаваше досега, за да служатъ като единствена опора на държавата.

За да се види нерадостната картина, каквато тѣ представяватъ днесъ, азъ ще разкрия само една страница изъ живота на „задругитъ“, които сѣ останали най-назадъ.

Тази организация е, да не кажа въ страшна безпътница, но въ едно отчайващо положение, безъ всѣкакво ръководство, безъ нищо ново въ нейния животъ. Това се дължи, споредъ мене, и до голѣма степенъ на факта, че нейниятъ председател е ангажиранъ, като министъръ, въ единъ отъ най-важнит ресори на нашата държава — Министерството на земедѣлието, въ което време той е повѣрилъ съдбата

на цялата организация на съвсемъ случайни хора, които не отричамъ, че сж добри хора — може и да сж най-добри между насъ — но тѣ не се оказаха подходящи за ония отговорни мѣста, защото тѣ сж далечъ отъ пулса на новата национална държава, не отговарятъ на нейния духъ и макаръ сж най-добри желания тѣ й решително увреждатъ.

Председателътъ на задругитѣ трѣбва да вземе решителни мѣрки въ това направление. Начело на задругитѣ, като първи негови помощници трѣбва да застанатъ изпитани хора сж политически и духовенъ усѣтъ и дарование. Тоя милионенъ селски свѣтъ ще трѣбва да се освободи отъ това си латенино състояние, за да го поведатъ хора сж новъ духъ, сж нови разбирания, каквито очертава новата държава.

Трѣбва да се кръстосватъ българскитѣ села, на българската общественост трѣбва да се внуши, че нанстина професионалнитѣ организации не сж едно хрумване или книжно пожелание, нито пъкъ картоненъ формация, а организации, въ които живѣятъ духъ, сили за работа и надежда за по-добри дни.

Г-да народни представители! Не настѣпи ли това реорганизиране на земеделскитѣ задруги, ние отсега трѣбва да предвиждаме какво ще стане сж тѣхъ. Тѣ ще останатъ въ пленъ на случайни хора, у тѣхъ ще се укрепи духътъ на паразитството, тѣ ще се превърнатъ въ гнѣзда, въ които ще се подхранва идеята само за искания, и, вмѣсто работа, тѣ ще чакатъ отъ държавата да имъ дава все по-нови и по-нови стопански придобивки, а душата имъ ще остане празна.

Азъ не рискувамъ, като казвамъ, че познавамъ българския селянинъ; той ме е родилъ, той ме създаде, той ме изпрати и тукъ на това отговорно и върховно мѣсто. Азъ не бихъ изпълнилъ дълга си, ако не сподѣля тоя мой страхъ за неговата съдба въ задругитѣ, страхъ, който ме гнетъ и то не само мене, но и много други като мене.

Нито азъ, нито вие бихме изпълнили дълга си достойно, ако продължаваме да премълчаваме истината.

Нека си поставимъ въпроса: точкитѣ, които възвести уважаемиятъ г-нъ Габровски, министъръ на вътрешнитѣ работи, въ недавнашната си речъ по отношение на професионалнитѣ организации, правилно ли сж поставени въ отношение сж държавата? Отговорътъ е само единъ: че не сж. И моята тревога добива по-голямъ значение, щомъ виждаме, че въ основнитѣ линии на държавната политика и стремежи ние не сме въ тактъ сж професионалнитѣ организации, за които е моята речъ.

Нека приемемъ, да изпълнимъ точкитѣ, набелязани въ платформената речъ на г-нъ Габровски. Въ тия усилия, ако идеално се рѣководимъ отъ интереситѣ на държавата и нацията, ние неизбѣжно ще се натъкнемъ на недѣжитѣ, за които споменавамъ, и ще ги отстранимъ.

Нека се издигнемъ надъ себе си и сж куражъ да погледнемъ действителността. Нека самокритиката не ни смущава; тя ще даде своитѣ благотворни резултати.

Моментътъ ни повелява да окуражимъ всички професионални дейци, защото има такива. Нека да подиримъ нови, нека имъ дадемъ свобода и възможностъ да развиятъ своята енергия и устремъ; сж това тѣ само ще осмислятъ живота на професионалнитѣ организации, но въ сѣщия моментъ трѣбва да подчертая, повелителенъ дългъ ни се налага да изкараме изъ строя на професионалния животъ ония, които нищо не му допринасятъ, а само изпълняватъ ролята на регистратори, безъ сами да сж убедени въ функцията, която имъ е възложена.

Г-да народни представители! Соча на нѣкои дефекти и отправямъ препорѣки. Открито, особено за живота на задругитѣ, но за да не бѣда голословенъ, ще си послужа и сж официални цифрени данни.

Ето въ какво положение се намиратъ професионалнитѣ организации.

Докато занаятчийскитѣ сж организирани процентно 98%, индустриалнитѣ — 100%, търговчитѣ — 96%, работничитѣ — 52%, земеделскитѣ стопани сж организирани само 44%.

Занаятчийската организация числѣ брѣи около 84 000 члена, търговската — 78 000 члена, работническата — 208 000 члена, индустриалната — около 5 500 члена, а задругитѣ — около 500 000 члена.

Отъ тия данни може да се извадятъ различни заключения. Но най-безпогрѣшното е, че търговци, индустриалци и занаятчи почти сж въ края на своя организационенъ периодъ, а работничитѣ и земеделскитѣ стопани едва сж въ срѣдата на своето организиране.

Защо сж закъснѣли? Този е въпросътъ, който иска правиленъ отговоръ и азъ ще се помѣча да отговоря.

Работничитѣ, които сж калени въ една доктринерска и класова борба въ продължение на много години, понятно е, че по-трудно възприематъ сътрудничеството сж държа-

вата, но грижитѣ за тѣхъ отъ день на день ги окуражаватъ и азъ мисля, че много скоро цялото работничество ще излѣзе отъ своята пасивностъ и ще навлѣзе въ своя съюзъ, сж присѣция му борчески духъ, но вече на национална база.

За земеделчитѣ-стопани, обаче, които винаги сж били единъ здравъ държавенъ и националенъ елементъ, могатъ да се потърсятъ и по-други причини, а именно и липсата на централно рѣководство, и убедени носители на неговитѣ идеи, за което споменахъ по-рано.

Този крепящъ фактъ трѣбва да ни постави нови задачи, а тѣ сж: само да навлѣземъ, обичвени сж духа на новото професионално организиране, всрѣтъ селото, да го тласнемъ къмъ единъ интензивенъ организационенъ животъ, да закрепимъ въ душата му лозунгитѣ на новото държавно устройство и грижитѣ на държавата за него, да го направимъ градивенъ елементъ въ общото устройство на държавата.

Българското село е дало достойни синове на българската общественост. То има такива и сега въ своитѣ срѣди, тѣ ще трѣбва да поематъ и изнесатъ борбата му подъ смѣлото и открито рѣководство на държавата. Нека имъ разкриемъ възможностъ за това, нека ги потърсимъ и нека имъ възложимъ тежката и отговорна задача.

Мѣсто за позиране нѣма. Привителството има възможностъ, нека не проспиваме подходящитѣ моменти, защото Богъ дава, но въ кошара не вкарва.

Г-да народни представители! Дотукъ казахъ каквото мисля и чувствавамъ за професионалнитѣ организации. Редно е да спомена сега и за държавното рѣководство, подъ чиято грижа сж тия професионални организации.

Държавата организира и контролира тия организации чрезъ Дирекцията на професиитѣ. Много бѣло сж трѣбва да засегна и нейната дейностъ.

Тя — дирекцията, се състои отъ 31 функционери, разпределени така: 1 директоръ, 6 първостепенни инспектори, 6 главни инспектори, 7 областни инспектори сж седалища въ седемтѣ области, 11 помощници, плусъ гисарски персоналъ. Това сж органитѣ на държавата за провеждане и контролиране на професионалното движение у насъ.

Ще констатирамъ само нѣколко проявления на тая дирекция, за да премина къмъ основната си мисль.

Презъ 1940 г. дирекцията е регистрирала следната дейностъ. Всичко 2 942 акции, разпределени така. 1 527 организационни събрания и конференции, 585 административни ревизии и анкети, 406 публични събрания и 424 финансови ревизии — единъ активъ, който не може да намѣри упрѣкъ, а заслужава похвала.

Доколкото ми е известно, въ България има общо около 7 200 организации, сж професионалнитѣ поддѣления. Направени сж досега финансови ревизии 424, следователно, има да се правятъ още около 6 800 финансови ревизии, които, ако трѣбва да се извършатъ отъ днешния персоналъ на дирекцията, ще сж необходими още най-малко 12 години. Отъ досегашнитѣ 424 финансови ревизии сж установени нередовности за 1 744 888 л., неотчетени суми около 930 000 л. и присвоени суми 405 136 л., или всичко констатирани нарушения за около 3 130 000 л.

Г-да народни представители! Може да си представите отъ горнитѣ изнесени ви данни въ какви рѣце се намира финансовото състояние и администриране на професионалнитѣ организации. Явно е, че професионалното движение боледува, а така сжщо е явно, че то се намира въ несигурни рѣце въ своитѣ низини. Е, така ли ще го търпимъ? Ще продължаваме ли да го толерираме?

Моето впечатление е, безъ да хваля и подценявамъ рѣководството на Дирекцията на професиитѣ, че тамъ се полагатъ усилия, че тамъ се работи къртовски, но все пакъ, както виждате, горниятъ резултатъ установява ноторно, че нѣщо скърца.

Какъ ще отстранимъ това скърцане — ето най-важния въпросъ, и ние сме задължени да му отговоримъ.

На насъ, приобщенитѣ народни представители, се пада тежкитѣ жребий да турнемъ прѣста върху раната и ние решително трѣбва да го сложимъ тамъ, защото носимъ отговорността, наравно сж изпълнителната властъ, за управлението на страната. Нѣщо повече даже — ние имаме по-голямъ отговорностъ, защото сме мандатѣори на народа и трѣбва да отговаряме непосредствено и предъ него.

Моето мнение е:

1) че Дирекцията на професиитѣ ще трѣбва да остане подчинена на Министерския съветъ, или най-малко на г-на министъръ-председателя;

2) личниятъ съставъ на сжщата ще трѣбва да бѣде увеличенъ, като се попълни и като се привлѣкатъ въ дирекцията даровити българи, на които да бѣдатъ поставени ясни задачи — българи, приети по достоинство;

3) бюджетът на Дирекцията на професионитъ трѣбва да бъде увеличенъ, за да задоволи всички изисквания за нейното правилно функциониране;

4) ежедневно предъ радио София ще трѣбва да има часъ за говорители, професионални дейци, които да разпространяватъ професионалнитѣ идеи и службата имъ въ държавата;

5) пълненъ контролъ и незабавна пълна финансова ревизия на всички професионални поддѣления;

6) редовенъ контактъ между Дирекцията на младежта, Дирекцията на пропагандата — които часъ по-скоро ще трѣбва да бъдатъ формирани — и Дирекцията на професионитъ за пълно разбирателство по поставенитѣ имъ цели и програмни начала;

7) измѣняване на закона за професионалнитѣ организации, който трѣбва да бъде нагоденъ така, че да отговаря на най-новитѣ изисквания, каквито си поставя това професионално организиране, подъ контрола на държавата.

Сторимъ ли това, ние ще отговоримъ на нуждитѣ на държавата, ще изпълнимъ дълга си къмъ нея и народа и ще укрепимъ вѣрата въ сѣщия за по-добри дни.

Г-да народни представители! Положенитѣ грижи досега за земеделскитѣ стопани, работници, търговци, занаятчии и индустриалци сѣ единъ белегъ на добро управление. Има да се желае, обаче, още много. Нека не бъдемъ максималисти, предпазливо да напипваме пулса на добрия български народъ, да му вземемъ довѣрие за грижитѣ ни къмъ него, да го приобщимъ съ смѣла и енергична работа къмъ държавата. Това е нашата върховна задача.

Г-да народни представители! Народътъ ни заслужава по-добри дни, и нека се надѣваме, че тѣ ще дойдатъ. Ние сме длъжни да му служимъ честно, безукоризнено, съ преданостъ и нестихваща енергия. Той очаква това отъ насъ и ние трѣбва да му го дадемъ.

Сторимъ ли това, ние свободно и смѣло ще го водимъ по пътя на неговото историческо предназначение и тогава всички можемъ да бъдемъ спокойни, че България, мощна, силна и организирана, ще пребъде презъ вѣковетѣ на Балканитѣ. (Ржкоплѣскания).

Председателъ Никола Логофетовъ: Които г-да народни представители приематъ на първо четене законопроекта за освобождаване на работницитѣ, занаятчии, земеделцитѣ, търговцитѣ и индустриалцитѣ въ Южна Добруджа отъ задължителна годишна вноска за 1940 г. къмъ професионалнитѣ имъ организации, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Министъръ д-ръ Славчо Загоревъ: Предлагамъ, по спешностъ, законопроектътъ да се гласува и на второ четене.

Председателъ Никола Логофетовъ: Които г-да народни представители приематъ, законопроектътъ по спѣшностъ, да се гласува и на второ четене, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Моля г-на докладчика да докладва законопроекта.

Замѣстникъ-докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

„ЗАКОНЪ

за освобождаване на работницитѣ, занаятчии, земеделцитѣ, търговцитѣ и индустриалцитѣ въ Южна Добруджа отъ задължителна годишна вноска за 1940 г. къмъ професионалнитѣ имъ организации.

Членъ единственъ. Освобождаватъ се отъ задължителна годишна вноска, предвидена въ чл. 13 отъ наредбата-законъ за професионалнитѣ организации, за текущата 1940 г., работницитѣ, занаятчии, земеделцитѣ, търговцитѣ и индустриалцитѣ отъ Южна Добруджа.

Председателъ Никола Логофетовъ: Които г-да народни представители приематъ заглавието и членъ единственъ на законопроекта, както се докладваха, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Законопроектътъ е приетъ на второ четене — окончателно.

Минаваме къмъ точка осма отъ дневния редъ:

Първо четене на законопроекта за допълнение на членове 36 и 70 отъ закона за минитѣ.

Моля г-на докладчика да прочете законопроекта.

Замѣстникъ-докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

„МОТИВИ

къмъ законопроекта за допълнение на членове 36 и 70 отъ закона за минитѣ.

Г-да народни представители! Съгласно действащия законъ за минитѣ, прехвърлянето собствеността на минни периметри и концесии става свободно, безъ всѣкаквъ контролъ отъ страна на Министерството на търговията, промишлеността и труда, което само регистрира прехвърлянето.

Съ цель да се запазятъ за държавата нѣкои ценни минни обекти, които въ днешното изключително време сѣ отъ особено значение, имамъ честъ да ви помоля, г-да народни представители, да разгледате и гласувате тукъ предложени законъ-проектъ за допълнение на членове 36 и 70 отъ закона за минитѣ.

Гр. София, 5 декемврий 1940 г.

Министъръ на търговията, промишлеността и труда:
Д-ръ Сл. Загоревъ

ЗАКОНОПРОЕКТЪ

за допълнение на членове 36 и 70 отъ закона за минитѣ

Параграфъ единственъ. Къмъ чл. 36 се прибавя алинея втора:

„Прехвърлянето на периметритѣ става съ предварително разрешение на министра на търговията, промишлеността и труда. Безъ такова разрешение нотариуситѣ не завѣриватъ декларациитѣ за прехвърляне“.

Къмъ чл. 70 се прибавя алинея трета:

„Прехвърлянето на концесии става съ предварително разрешение на министра на търговията, промишлеността и труда. Безъ такова разрешение нотариуситѣ не завѣриватъ декларациитѣ за прехвърляне“.

Председателъ Никола Логофетовъ: Има думата народниятъ представителъ г-нъ Петъръ Митевъ.

Петъръ Митевъ: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Въ мотивитѣ къмъ законопроекта за допълнение на членове 36 и 70 отъ закона за минитѣ се казва: (Чете) „Съгласно действащия законъ за минитѣ, прехвърлянето собствеността на минни периметри и концесии става свободно, безъ всѣкаквъ контролъ отъ страна на Министерството на търговията, промишлеността и труда, което само регистрира прехвърлянето.“

„Съ цель да се запазятъ за държавата нѣкои ценни минни обекти, които въ днешното изключително време сѣ отъ особено значение“, г-нъ министъръ на търговията, промишлеността и труда, моли да приемемъ предложеното отъ него измѣнение, а именно: (Чете) „Къмъ чл. 36 се прибавя алинея втора:

Прехвърлянето на периметритѣ става съ предварително разрешение на министра на търговията, промишлеността и труда. Безъ такова разрешение нотариуситѣ не завѣриватъ декларациитѣ за прехвърляне.“

Къмъ чл. 70 се прибавя алинея трета:

Прехвърлянето на концесии става съ предварително разрешение на министра на търговията, промишлеността и труда. Безъ такова разрешение нотариуситѣ не завѣриватъ декларациитѣ за прехвърляне“.

Г-да народни представители! Смѣтамъ, че по-умѣстно ще бъде да се препрати законопроектътъ въ комисията, която да внесе въ него поправка въ смисълъ, периметри и концесии на каменни въглища да не се прехвърлятъ на чужденци. По-правилно е държавата сама да организира и експлоатира своитѣ природни богатства, но поради липсата на сѣдства да допустемъ за чужденци добиването на концесии, притежанието на периметри и тѣхното разработване само за метални руди, а периметритѣ за каменни въглища да се запазятъ само за държавата.

Това мое предложение може да бъде вмѣкнато въ новата втора алинея — за периметри — и въ новата трета алинея — за концесии — на законопроекта, заедно съ предложенитѣ допълнения отъ г-на министра на търговията, промишлеността и труда, или пъкъ да се прибави като нова алинея. Въпросътъ е ясенъ и нѣма какво да се спори по сѣщество.

Съ тѣзи поправки ще се запазятъ за държавата миннитѣ периметри и концесии, които сѣ отъ особено значение за нея и за които г-нъ министърътъ въ мотивитѣ къмъ законопроекта само загатва, безъ да даде по-подробни обяснения.

Председател Никола Логофетовъ: Ще гласуваме. Които приемат на първо четене законопроекта за допълнение на членове 36 и 70 от закона за минитъ, моля да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Министър д-ръ Славчо Загоревъ: Предлагамъ, по спешностъ, законопроектът да се гласува и на второ четене.

Председател Никола Логофетовъ: Които приематъ, по спешностъ, законопроектът да се гласува и на второ четене, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Моля г-на докладчика да докладва законопроекта.

Замѣстникъ-докладчикъ Стамс Колчевъ: Г-да народни представители! Съ законопроекта се предлага, прехвърлянето на периметритъ да става съ предварително разрешение на министра на търговията. Предвидъ на това, че у насъ нѣма много капиталисти, а сѣщо така и държавата не е отдѣляла срѣдства, за да може да разработва периметритъ, да търси богатствата, добре е засега да не ограничаваме прехвърлянето на периметритъ. Държавата има всички интересъ да се намѣри богатството. Когато дойде до концесия, министърът на търговията да има правото на контролъ, както се предлага съ допълнението на чл. 70.

Ето защо азъ смѣтамъ, че въ интереса на държавата е, засега да изоставимъ прибавянето на тази нова алинея, която се предлага къмъ чл. 33, и ще моля г-на министра да се съгласи съ това предложение по мотивитъ, които изтъкнахъ, и да остане само допълнението на чл. 70. Значи, заглавието да стане така: „Законъ за допълнение на чл. 70 отъ закона за минитъ“. По-нататъкъ ще следва текстътъ: „Къмъ чл. 70 се прибавя алинея трета: прехвърлянето на концесии става съ предварително разрешение на министра на търговията, промишлеността и труда. Безъ такова разрешение нотариуситъ не завѣрвяватъ декларациитъ за прехвърляне“.

Министър д-ръ Славчо Загоревъ: Съгласенъ съмъ съ предложението на г-на докладчика, да стане допълнение само на чл. 70 отъ закона за минитъ, т. е. само по отношение на концесии държавата да упражнява контролъ, а чл. 36 да не се допълня.

Председател Никола Логофетовъ: Г-да народни представители! Г-нъ министърът на търговията е съгласенъ да се заличи допълнението на чл. 36 отъ закона за минитъ и да остане само допълнението на чл. 70.

Които приематъ това предложение, моля да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Следователно, заглавието става така: „Законъ за допълнение на чл. 70 отъ закона за минитъ“. Следъ това ще следва: „Параграфъ единственъ. Къмъ чл. 70 се прибавя алинея трета:“ . . .

Замѣстникъ-докладчикъ Стамс Колчевъ: (Чете) „Прехвърлянето на концесии става съ предварително разрешение на министра на търговията, промишлеността и труда. Безъ такова разрешение нотариуситъ не завѣрвяватъ декларациитъ за прехвърляне“.

Председател Никола Логофетовъ: Които приематъ заглавието на законопроекта за допълнение на чл. 70 отъ закона за минитъ и параграфъ единственъ, моля да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Законопроектътъ е приетъ на второ четене само по отношение допълнението на чл. 70 отъ закона за минитъ.

Минаваме на последната точка девета отъ дневния редъ: Второ четене на законопроекта за българското поданство.

Моля г-на докладчика да докладва законопроекта.

Докладчикъ д-ръ Георги Рафаиловъ: Г-да народни представители! Първоначално представениятъ ви законопроектъ за българското поданство биде разгледанъ въ парламентарната комисия по Министерството на правосъдието въ заседанията ѝ на 29 ноември и 4 декември. Комисията направи известни корекции въ законопроекта и въ съгласие съ г-на министра на правосъдието въ предлага следния проектъ: (Чете)

„ЗАКОНЪ

за българското поданство.

Общи разпореджания.

Чл. 1. Българското поданство се придобива и изгубва съгласно този законъ“.

Председател Никола Логофетовъ: Които приематъ заглавието и чл. 1 на законопроекта, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Георги Рафаиловъ: (Чете)

„Чл. 2. Български поданикъ не може да бѣде сѣщевременно поданикъ на друга държава“.

Председател Никола Логофетовъ: Които приематъ чл. 2, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Георги Рафаиловъ: (Чете)

„Чл. 3. Ползуването отъ чуждо поданство, както и всѣки опитъ за ползуване отъ такова, може да бѣде поводъ за заличаване отъ списъцитъ на българскитъ поданици, по реда предвиденъ въ чл. 43“.

Председател Никола Логофетовъ: Които приематъ чл. 3, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Георги Рафаиловъ: (Чете)

„Чл. 4. Счита се отъ български произходъ всѣки, който е роденъ отъ баща и майка българи“.

Председател Никола Логофетовъ: Които приематъ чл. 4, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Георги Рафаиловъ: (Чете)

„Чл. 5. Въ всѣка община се държи особенъ списъкъ за поданството на жителитъ на общинага, за воденето на който ще се издаде правилникъ“.

Министерството на правосъдието държи списъци на лицата: а) които сж придобили българско поданство по натурализация; б) които сж възстановили поданството си; в) които сж загубили поданството си и г) на които е разрешено да се установятъ на постоянно мѣстожителство въ царството.

Министерството изпраща служебно въ Дирекцията на полицията и на съответнитъ общини прависъ отъ тѣзи списъци, а сѣщо и сведения за всички промѣни станали въ тѣхъ“.

Председател Никола Логофетовъ: Които приематъ чл. 5, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Георги Рафаиловъ: Г-да народни представители! Въ доклада на комисията, който ви е раздалъ, следъ „Дѣлъ I“ е пропустило да се каже „Глава I“.

Председател Никола Логофетовъ: Значи, следъ „Дѣлъ I“ се прибавя „Глава I“.

Докладчикъ д-ръ Георги Рафаиловъ: (Чете)

„Дѣлъ I.

Глава I.

Условия за придобиване на българското поданство.

Чл. 6. Българското поданство се придобива по произходъ, по натурализация и по женитба“.

Председател Никола Логофетовъ: Които приематъ чл. 6, както се докладва, съ допълнението следъ „Дѣлъ I“ да се прибави „Глава I“, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Георги Рафаиловъ: (Чете)

„I. Придобиване на българското поданство по произходъ.

А. По рождение

Чл. 7. Български поданикъ по рождение е всѣко лице: 1) чийто баща или, ако бащата е безъ поданство или съ неизвестно поданство, чийто майка е български поданикъ, независимо отъ мѣсторождението му;

2) узаконено отъ български поданикъ;

3) родено отъ незаконно съжителство, произходътъ на което отъ български поданикъ е доказанъ презъ време на малолѣтството му по надлежния редъ или, при доказанъ произходъ и отъ двамата родители, чийто баща е български поданикъ“.

Председател Никола Логофетовъ: Които приематъ чл. 7, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Георги Рафаиловъ: (Чете)

„Б. По мѣсторожение.

Чл. 8. Български поданикъ по мѣсторожение е всѣко лице:

1) родено въ царството отъ неизвестни родители или отъ родители безъ поданство;

2) родено въ царството отъ чужденци: ако е имало непрекъснато мѣстожителство си въ България и ако до една година следъ навършване на пълнолѣтието си не се е позовало на чуждо поданство“.

Председателъ Никола Логофетовъ: Които приематъ чл. 8, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Георги Рафаиловъ: (Чете)

„II. Придобиване на българското поданство по натурализация.

Чл. 9. Чужденецъ, който живѣе въ страната и който е получилъ разрешение за установяване на постоянно мѣстожителство въ царството, може да придобие българско поданство, ако следъ даденото му разрешение е живѣлъ въ страната непрекъснато:

1) 10 години;

2) 5 години: а) ако произхожда отъ родители, отъ които само майката, която се е натурализирила въ поданството на съпруга си, е отъ български произходъ; б) ако е жененъ за българска поданица отъ български произходъ; в) ако е принесълъ важни услуги на държавата, било чрезъ научни трудове, било чрезъ нѣкое полезно изнаиѣрване, било чрезъ създаване нѣкое особено ценно за народното стопанство предприятие;

3) 1 година: а) ако е отъ български произходъ; б) ако е принесълъ важни услуги за държавната сигурностъ или народната отбрана; в) ако въ случай на война постѣпи доброволецъ въ редоветъ на българската войска“.

Председателъ Никола Логофетовъ: Г-да народни представители! По чл. 9 има направено писмено предложение отъ народния представителъ г-нъ Коста Божиловъ въ смисълъ, сроковетъ за придобиване на българското поданство да се измѣнятъ така: въ пунктъ 1 — 5 години, вмѣсто 10 години; въ пунктъ 2 — 2 години, вмѣсто 5 години, въ пунктъ 3 — 1 година, вмѣсто 3 години.

Ще го положи на гласуване. Които приематъ предложението на г-нъ Коста Божиловъ за измѣнение на сроковетъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Малцинство, Събранието не приема.

Които приематъ чл. 9, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Георги Рафаиловъ: (Чете)

„Чл. 10. Чужденецъ, установенъ въ царството не по реда на дѣлъ II, глава I, може да добие българско поданство, ако е живѣлъ въ страната 20 години непрекъснато и ако продължава да живѣе въ нея.

Изпълнението на служба въ чужбина, по назначение отъ българското правителство, се приравнява на пребиваване въ царството“.

Председателъ Никола Логофетовъ: По чл. 10 има писмено предложение отъ народния представителъ г-нъ Коста Божиловъ, съ което предлага, срокътъ 20 години да стане 10 години, т. е. да се добива българско поданство следъ 10-годишно непрекъснато пребиваване въ България безъ разрешение за установяването на мѣстожителство.

Които приематъ това предложение на г-нъ Коста Божиловъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Малцинство, Събранието не приема.

Които приематъ чл. 10, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Георги Рафаиловъ: (Чете)

„Чл. 11. Съпругата на чужденецъ, който се е натурализиралъ въ българско поданство, може да придобие българско поданство, ако не е поискала това съ заявлението на съпруга си, при спазване условията на чл. 33“.

Председателъ Никола Логофетовъ: Които приематъ чл. 11, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Георги Рафаиловъ: (Чете)

„Чл. 12. Непълнолѣтнитъ деца, чиито бащи и майки или само баща или преживѣла майка сѣ се натурализирала въ българско поданство, получаватъ по право същото поданство“.

Председателъ Никола Логофетовъ: Които приематъ чл. 12, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Георги Рафаиловъ: (Чете)

„III. Придобиване на българско поданство по женитба.

Чл. 13. Чужденка, която се омѣжи за български поданикъ, може да придобие българско поданство, ако удостовери, че по закона на своята страна не е запазила чуждото си поданство (чл. 37)“.

Председателъ Никола Логофетовъ: Които приематъ чл. 13, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Георги Рафаиловъ: (Чете)

„Глава II.

Условия за изгубване на българското поданство.

Чл. 14. Изгубва българското поданство, който:

1) се е отказалъ отъ българското поданство;

2) на каквото и да било основание е придобилъ чуждо поданство;

3) безъ съгласието на българското правителство е постѣпилъ на държавна служба въ друга държава;

4) безъ разрешение на българското правителство е постѣпилъ въ редоветъ на чужда войска;

5) безъ законни причини, при мобилизация, не се яви своевременно въ редоветъ на българската войска и остане или избѣга въ чужбина;

6) по силата на споразумение между България и друга държава получи друго поданство“.

Председателъ Никола Логофетовъ: По чл. 14 има писмено предложение отъ народния представителъ г-нъ Коста Божиловъ, следъ точка 4 да се постави забележка съ следния текстъ: „Участието въ граждански войни въ друга държава не се счита постѣпване въ редоветъ на чужда войска“.

Които приематъ това предложение на г-нъ Коста Божиловъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Малцинство, Събранието не приема.

По сѣщия членъ има писмено предложение отъ народния представителъ г-нъ Димитъръ Андреевъ, който предлага да се добави нова алинея между алинеи 2 и 3, като останалитъ станатъ съответно 4, 5, 6 и 7. Новата алинея има следния текстъ: „3. е осѣденъ по чл. 111г отъ наказателния законъ, а сѣщо и този, който подъ разни форми получава материални сръдства отъ чужда държава безъ знанието на правителство“.

Г-не министри, съгласенъ ли сте съ това предложение?

Министъръ Василь Митакъвъ: Съгласенъ съмъ.

Председателъ Никола Логофетовъ: Които приематъ предложението на г-нъ Димитъръ Андреевъ, съ което г-нъ министърътъ е съгласенъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Които приематъ чл. 14 съ приетата нова алинея, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Георги Рафаиловъ: (Чете)

„Чл. 15. Български поданикъ отъ небългарски произходъ, който се изсели отъ царството, губи българското поданство съ факта на изселването.

Сѣщо изгубва българското си поданство, който, по силата на споразумение между България и друга държава, се е изселилъ отъ царството, ако въ самото споразумение не е постановено другоаче“.

Председателъ Никола Логофетовъ: По чл. 15 има писмено предложение отъ народния представителъ г-нъ Димитъръ Андреевъ, който предлага, следъ първата алинея на чл. 15 да се прибави: „Той е длъженъ да ликвидира съ имотитъ си въ тримесеченъ срокъ отъ датата на напускането. Въ противенъ случай съ тѣхъ се постѣпва по реда, предвиденъ въ чл. 20, алинея втора на настоящия законъ“.

Г-не министри, съгласенъ ли сте съ това предложение?

Министъръ Василь Митакъвъ: Съгласенъ съмъ. То е въ съгласие съ чл. 20, алинея втора.

Председателъ Никола Логофетовъ: Които приематъ предложението на народния представителъ г-нъ Димитъръ Андреевъ, съ което е съгласенъ г-нъ министърътъ на правосѣдието, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Които приематъ чл. 15, както се докладва, заедно съ приетата нова алинея, предложена отъ народния представителъ г-нъ Димитъръ Андреевъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-ръ Георги Рафаиловъ: (Чете)

„Чл. 16. Изгубването на българското поданство не измѣнява поданството на съпругата и на пълнолѣтните деца, освенъ ако, въ случаитѣ на предходния членъ, и тѣ сѣ изселили заедно съ него.

Непълнолѣтните деца на натурализирания се въ чуждо поданство следватъ поданството на бащата, само ако законътъ на страната, където бащата се е натурализиралъ, допуска това“.

Председателъ Никола Логофетовъ: Които приематъ чл. 16, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Георги Рафаиловъ: (Чете)

„Чл. 17. Българска поданица, която се омѣжи за чужденецъ, запазва поданството си, ако въ срокъ отъ три месеца отъ сключване брака не заяви изрично, по реда предвиденъ въ чл. 39, че желае да придобие поданството на съпруга си“.

Председателъ Никола Логофетовъ: Които приематъ чл. 17, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Георги Рафаиловъ: (Чете)

„Чл. 18. Непълнолѣтните деца на вдовица, българска поданица, не изгубватъ поданството си, ако майка имъ встъпи въ бракъ съ чуждъ поданикъ“.

Председателъ Никола Логофетовъ: Които приематъ чл. 18, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Георги Рафаиловъ: (Чете)

„Чл. 19. Пълнолѣтните деца, родени отъ бракъ за чужденецъ съ българска поданица, която е приела поданството на съпруга си, могатъ да добиятъ българско поданство по реда, предвиденъ въ дѣлъ II, глава II, и при спазване условията, предвидени въ чл. 9, п. 2“.

Председателъ Никола Логофетовъ: Които приематъ чл. 19, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Георги Рафаиловъ: (Чете)

„Чл. 20. Изгубването на българското поданство по единъ отъ начинитѣ, предвидени въ членове 14 и 15, не освобождава лицето отъ изпълнение на задълженията си къмъ държавата и общината, освенъ въ случаитѣ, когато, по силата на особено съглашение съ друга държава, то се освобождава отъ тия задължения.

Отказалиятъ се отъ българско поданство (чл. 14 п. 1) е длъженъ да ликвидира съ имотитѣ си въ страната и да напусне въ 3-месеченъ срокъ отъ публикуването на указа за заличаването му отъ списъка на българскитѣ поданици. Въ противенъ случай той се заставлява административно да напусне страната, а имотитѣ му се ликвидиратъ по съдебенъ редъ.

Всѣки, който се натурализира въ чуждо поданство (чл. 14, п. 2), е длъженъ да съобщи за това въ Министерството на правосъдието въ срокъ отъ 3 месеца отъ получаването на другото поданство“.

Председателъ Никола Логофетовъ: Които приематъ чл. 20, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Г-на народни представители! Часътъ е 8. Моля да се съгласите да продължимъ заседанието следъ 8 ч., докато се приеме законопроектътъ. Ще свършимъ за петнадесетъ минути. Които приематъ това предложение, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Георги Рафаиловъ: (Чете)

„Глава III.

Условия за лишаване отъ българското поданство.

Чл. 21. Български поданикъ, живущъ въ чужбина, който съ действителна си излага българската държава или поставя на опасностъ сигурността ѝ, може да бъде лишенъ отъ българско поданство по реда, предвиденъ въ дѣлъ II, глава V.

По сѣщия начинъ могатъ да бъдатъ лишени отъ българско поданство български поданици отъ небългарски произходъ, както и натурализиранитѣ се и тия по чл. 8, ако съ дѣлата си сѣ показали недостойни или опасни за държавната сигурностъ или обществения редъ“.

Председателъ Никола Логофетовъ: Които приематъ чл. 21, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Георги Рафаиловъ: (Чете)

„Чл. 22. Лишаването отъ българско поданство не отнема българското поданство на съпругата и на малолѣтните деца на лишения отъ българско поданство“.

Председателъ Никола Логофетовъ: Които приематъ чл. 22, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Георги Рафаиловъ: (Чете)

„Глава IV

Условия за възстановяване на българското поданство

Чл. 23. Български поданикъ отъ български произходъ, изгубилъ българското си поданство по чл. 14 (освенъ въ случаитѣ на пунктове 4 и 5) може да придобие отново това си поданство по реда, предвиденъ въ дѣлъ II, глава III на този законъ, ако се засели въ България и ако е отбилъ военната си повинностъ въ българската войска“.

Председателъ Никола Логофетовъ: По чл. 23 има писмено предложение отъ г-нъ Коста Божиловъ въ смисълъ, думитѣ, поставени въ скоби „освенъ въ случаитѣ на пунктове 4 и 5“ да се заличатъ.

Г-не министри! Съгласенъ ли сте съ това предложение?

Министъръ Василъ Митакъвъ: Не съмъ съгласенъ.

Председателъ Никола Логофетовъ: Които приематъ предложението на г-нъ Коста Божиловъ, съ което г-нъ министърътъ не е съгласенъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Малцинство, Събранието не приема.

По сѣщия членъ има предложение отъ г-нъ Димитъръ Андреевъ.

Димитъръ Андреевъ: Оттеглямъ го.

Председателъ Никола Логофетовъ: Които приематъ чл. 23, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Георги Рафаиловъ: (Чете)

„Чл. 24. Отказалото се отъ българско поданство лице отъ небългарски произходъ не може да придобие отново българско поданство, освенъ при условията на чл. 9, п. 2, буква „б“.

Председателъ Никола Логофетовъ: Които приематъ чл. 24, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Георги Рафаиловъ: (Чете)

„Чл. 25. Българска поданица, която е придобила чуждо поданство чрезъ женитба, може да възстанови българското си поданство по реда, указанъ въ дѣлъ II, глава III, ако бракътъ е унищоженъ, прекратенъ или разторгнатъ.

Въ случай че съпругътъ на омѣжената за чуждъ поданикъ българска поданица отъ български произходъ придобие следъ брака българско поданство, съпругата става българска поданица по право, съ факта на придобиване българско поданство отъ съпруга ѝ“.

Председателъ Никола Логофетовъ: Има писмено предложение отъ г-нъ Коста Божиловъ, следъ думата „прекратенъ“ да се поставятъ думитѣ „поради смъртъ на съпруга“.

Г-не министри?

Министъръ Василъ Митакъвъ: Излишно е.

Председателъ Никола Логофетовъ: Г-нъ министърътъ не е съгласенъ.

Които приематъ предложението на г-нъ Коста Божиловъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Малцинство, Събранието не приема.

Които приематъ чл. 25, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Георги Рафаиловъ: (Чете)

„Чл. 26. Непълнолѣтните деца на възстановениятъ въ българско поданство баща или преживѣла майка ставатъ по право български поданици“.

Председателъ Никола Логофетовъ: Които приематъ чл. 26, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-ръ Георги Рафаиловъ: (Чете)

„Д Ъ Л Ъ П.

Производство то установяване на постоянно мѣстожителство въ царството, по придобиване, изгубване и лишаване отъ българско поданство и по възстановяване на българско поданство.

Глава I.

Производство по установяване на постоянно мѣстожителство въ царството.

Чл. 27. Молбата за получаване разрешение за установяване на постоянно мѣстожителство въ царството се подава до Министерството на правосъдието.

Въ молбитѣ си молителятъ трѣбва да изложи:

- 1) името, презимето и бащиното си име;
- 2) дата и мѣсто на раждането си;
- 3) произхода и религията си, сѣщо и на родителитѣ си (баща и майка);
- 4) гражданското си състояние (жененъ или не, съ или безъ деца, разведенъ или вдовецъ);
- 5) последното си мѣстожителство;
- 6) материалното си състояние (въ пари или недвижими имоти съ означение нахождението на последнитѣ), както и това на родителитѣ си, ако се издържа отъ тѣхъ;
- 7) каква специалност или образование има;
- 8) отбилъ ли е военната си служба и где;
- 9) знае ли български езикъ;
- 10) политическитѣ си убеждения;
- 11) предишното си поданство и причинитѣ, по които иска сега българско поданство;

12) населеното мѣсто, гдето иска да се установи на постоянно мѣстожителство;

13) по кой видъ натурализация иска да добие българско поданство.

Къмъ молбата, молителятъ е длъженъ да представи и удостоверение за сѣдимостъ

Сведенията по пунктове 2, 4, 5, 6, 7, 8 и 11 трѣбва да бъдатъ по възможностъ подкрепени съ необходимитѣ официални документи въ завѣренъ преводъ на български.

Заедно съ това молителятъ трѣбва да представи доказателства, че непосредствено до подаването на молбата е билъ най-малко една година на мѣстопребиваване въ страната, освенъ въ случая на чл. 9, п. 3, букви „а“ и „в“.

Председател Никола Логофетовъ: По чл. 27, пунктъ 13, алинея втора има писмено предложение отъ г-нъ Коста Божиловъ, следъ думитѣ „удостоверение за сѣдимостъ“ да се прибавятъ думитѣ „за времето, което е преживѣлъ въ България“.

Г-не министри! Съгласенъ ли сте?

Министъръ Василъ Митакъвъ: Съгласенъ съмъ. То се подразбира, но може да се прибави.

Председател Никола Логофетовъ: Които приематъ предложението на г-нъ Коста Божиловъ, съ което е съгласенъ г-нъ министърътъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Които приематъ чл. 27, както се докладва, съ приетата добавка отъ г-нъ Коста Божиловъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-ръ Георги Рафаиловъ: (Чете)

„Чл. 28. Молбата за установяване на постоянно мѣстожителство се изпраща на Дирекцията на полицията за даване на сведения и мнение“.

Председател Никола Логофетовъ: Има предложение отъ г-нъ Коста Божиловъ да се заличи чл. 28. Г-не министри?

Министъръ Василъ Митакъвъ: Не съмъ съгласенъ.

Председател Никола Логофетовъ: Които приематъ това предложение, моля, да вдигнатъ рѣка. Малцинство, Събранието не приема.

Които приематъ чл. 28, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-ръ Георги Рафаиловъ: (Чете)

„Чл. 29. Разрешение за установяване на постоянно мѣстожителство въ страната се дава отъ министра на правосъдието съ заповѣдъ, която се обнародва въ „Държавен вестникъ“.

Председател Никола Логофетовъ: Които приематъ чл. 29, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-ръ Георги Рафаиловъ: (Чете)

„Чл. 30. Не се допуска подаване на нова молба за установяване на постоянно мѣстожителство въ царството, ако първата по каквато и да е причина е била оставена безъ послѣдствие, освенъ следъ изтичане на три години“.

Председател Никола Логофетовъ: Има писмено предложение отъ г-нъ Коста Божиловъ да се заличи цѣлнитѣ чл. 30.

Г-не министри, съгласенъ ли сте?

Министъръ Василъ Митакъвъ: Не съмъ съгласенъ.

Председател Никола Логофетовъ: Г-нъ министърътъ не е съгласенъ.

Които приематъ това предложение, моля, да вдигнатъ рѣка. Малцинство, Събранието не приема.

Които приематъ чл. 30, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-ръ Георги Рафаиловъ: (Чете)

„Чл. 31. Даденото разрешение за установяване на постоянно мѣстожителство въ царството може да има сила най-много до изтичане на годинитѣ, необходими за добиване исканата отъ просителя натурализация.“

Това разрешение може да бъде отнето въ всѣко време съ заповѣдъ отъ министра на правосъдието, ако лицето съ поведението си се покаже опасно за обществения редъ и държавната сигурностъ.

На последния редъ съюзътъ „и“ се замѣнява съ „или“.

Председател Никола Логофетовъ: Които приематъ чл. 31, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-ръ Георги Рафаиловъ: (Чете)

„Чл. 32. Даденото на едно лице разрешение за установяване на постоянно мѣстожителство въ царството ползува по право съпругата и малолѣтнитѣ му деца, ако живѣятъ заедно съ него.“

Алинея първа на чл. 20 има съответно приложение и въ случая, ако лицето напустне страната било по свое желание, било по разпореждане на властта“.

Председател Никола Логофетовъ: Които приематъ чл. 32, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-ръ Георги Рафаиловъ: (Чете)

„Глава II.

Производство по придобиване на българското поданство.

Чл. 33. Чужденецъ, който желае да придобие българско поданство, трѣбва да подаде молба до министра на правосъдието.

Къмъ молбата, освенъ даннитѣ и сведенията, за които се говори въ чл. 27, трѣбва да се представятъ: свидетелство за сѣдимостъ къмъ времето на молбата и удостоверение отъ общината за поведението на молителя, както и доказателства, че съгласно условията, необходими по закона за желаната отъ молителя натурализация“.

Председател Никола Логофетовъ: Които приематъ чл. 33, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-ръ Георги Рафаиловъ: (Чете)

„Чл. 34. Молбата, заедно съ образуваната въ Министерството на правосъдието преписка, се изпраща за сведения и мнение въ Дирекцията на полицията“.

Председател Никола Логофетовъ: Има писмено предложение отъ г-нъ Коста Божиловъ да се заличи чл. 34, съ което г-нъ министърътъ не е съгласенъ. Които приематъ това предложение, моля, да вдигнатъ рѣка. Малцинство, Събранието не приема.

Които приематъ чл. 34, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-ръ Георги Рафаиловъ: (Чете)

„Чл. 35. Приемането на едно лице за български поданикъ става по докладъ на министра на правосъдието съ царски указъ, който се публикува въ „Държавен вестникъ“, а на молителя се издава удостоверение“.

Председател Никола Логофетовъ: Които приемат чл. 35, моля, да вдигнат рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Георги Рафаиловъ: (Чете)

„Чл. 36. Въ предвидениятъ въ членове 9 и 10 случаи, съпругата, която желае да придобие поданството на мъжа си, може да поиска това съ молбата на последния, или, ако не е направила това, съ отдѣлно заявление“.

Председател Никола Логофетовъ: Които приемат чл. 36, моля, да вдигнат рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Георги Рафаиловъ: (Чете)

„Чл. 37. Чужденка, която желае да се ползува отъ правото, което ѝ дава чл. 13, е длъжна въ срокъ отъ 3 месеци отъ датата на встъпването ѝ въ бракъ съ български поданикъ да подаде молба до Министерството на правосъдието, къмъ която се прилагатъ: преписъ отъ актъ за женатба, удостоверение, че не е запазила по закона за своята страна чуждото си поданство, и свидетелство за сѣдимостъ. Отговарящиятъ на условията се вписватъ направо въ списъка на натурализиранитѣ се въ българско поданство, а на заинтересованитѣ се издава удостоверение“.

Въ чужбина молбата, за която се говори по-горе, може да се подаде и чрезъ българскитѣ дипломатически или консулски представителства, които я изпращатъ въ Министерството на правосъдието“.

Председател Никола Логофетовъ: Които приемат чл. 37, моля, да вдигнат рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Георги Рафаиловъ: (Чете)

„Глава III.

Производство по възстановяване на българското поданство.

Чл. 38. Възстановяването на българското поданство въ случаитѣ, въ които законътъ допуска това, става по реда и при условията, предвидени въ дѣлъ II, глава II — за придобиване на българското поданство“.

Председател Никола Логофетовъ: Които приемат чл. 38, моля, да вдигнат рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Георги Рафаиловъ: (Чете)

„Глава IV.

Производство по изгубване на българското поданство.

I. Заличаване отъ списъцитѣ на българското поданство по отказъ на заинтересованото лице.

Чл. 39. Който иска да се откаже отъ българското поданство, трѣбва да подаде заявление до министра на правосъдието, съ завѣренъ нотариално подписъ.

Къмъ заявлението се прилага:

- 1) свидетелство за раждане;
- 2) удостоверение за постоянното му мѣстожителство;
- 3) свидетелство, че не се намира подъ сѣдъ или следствие;
- 4) удостоверение, че е изпълнилъ задълженията си къмъ държавата и общината;
- 5) удостоверение за изправностъ предъ военнитѣ власти“.

Председател Никола Логофетовъ: Които приемат чл. 39, моля, да вдигнат рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Георги Рафаиловъ: (Чете)

„Чл. 40. Заявленията за отказване отъ българското поданство се вписватъ въ особенъ регистъръ при Министерството на правосъдието, а заличаването на лицето отъ списъцитѣ на българскитѣ поданици става съ указъ по докладъ на министра на правосъдието“.

Указътъ за заличаване отъ българското поданство се обнародва въ „Държавенъ вестникъ“.

Председател Никола Логофетовъ: Които приемат чл. 40, моля, да вдигнат рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Георги Рафаиловъ: (Чете)

„Чл. 41. Когато заявителъ живѣе въ чужбина, заявлението за отказване може да се подаде и до дипломатически или консулски представителства, които го изпращатъ на Министерството на правосъдието“.

Председател Никола Логофетовъ: Които приемат чл. 41, моля, да вдигнат рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Георги Рафаиловъ: (Чете)

„Чл. 42. Разпорежданията на чл. 39 важатъ и въ случая на чл. 17“.

Председател Никола Логофетовъ: Които приемат чл. 42, моля, да вдигнат рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Георги Рафаиловъ: (Чете)

„II. Заличаване отъ списъцитѣ на българското поданство служебно.

Чл. 43. Въ случаитѣ на изгубване българско поданство по членове 3 и 14, пунктове 2—5, заличаването отъ списъцитѣ на българското поданство се извършва служебно, щомъ като бѣде установена по нѣкакъвъ начинъ наличността на необходимитѣ по закона условия за заличаване. При нужда, по разпореждане на министра на правосъдието, може да се произведе разследване, следъ което образуваното дѣло се изпраща на съвета по поданството за мнение. Заличаването отъ списъцитѣ на българското поданство става по докладъ на министра на правосъдието съ указъ, който се обнародва въ „Държавенъ вестникъ“.

Председател Никола Логофетовъ: Които приемат чл. 43, моля, да вдигнат рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Георги Рафаиловъ: (Чете)

„Глава V.

Производство по лишаване отъ българското поданство.

Чл. 44. Лишаването отъ българското поданство (чл. 21) става съ указъ по решение на Министерския съветъ, въз основа на мотивиранъ докладъ на министра на правосъдието, а следъ като се вземе мнението на съвета по поданството. Указътъ се обнародва въ „Държавенъ вестникъ“, следъ което лицето се заличава отъ списъцитѣ за българското поданство“.

Длъжа да обясня, че когато сме редактирали и съставили текста на чл. 44, имали сме предвидъ, че тѣзи административни актове подлежатъ на обжалването, предвидено въ закона за административното правосъдие.

Председател Никола Логофетовъ: Които приемат чл. 44, моля, да вдигнат рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Георги Рафаиловъ: (Чете)

„Чл. 45. Находящиятъ се въ царството, лишени отъ българското поданство, сѣ длъжни да напуснатъ страната въ срокъ не по-дълъгъ отъ 3 месеца отъ датата на обнародване лишаването въ „Държавенъ вестникъ“; въ противенъ случай тѣ се заставятъ по административенъ редъ да напуснатъ царството“.

Председател Никола Логофетовъ: Които приемат чл. 45, моля, да вдигнат рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Георги Рафаиловъ: (Чете)

„Чл. 46. Имотитѣ на лишенитѣ отъ българско поданство служатъ за удовлетворение на тѣхнитѣ задължения къмъ държавата, общината или частни лица на общо основание съгласно законитѣ въ царството“.

Председател Никола Логофетовъ: Които приемат чл. 46, моля, да вдигнат рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Георги Рафаиловъ: (Чете)

„Глава VI.

Съветъ по поданството.

Чл. 47. При Министерството на правосъдието се учредява съветъ по поданството, който се състои отъ: първия председател на Върховния административенъ сѣдъ, който е и неговъ председател, и членове: главния прокуроръ при Върховния касационенъ сѣдъ, директора на политическия отдѣлъ при Министерството на външнитѣ работи и изповѣданията, директора на администрацията при Министерството на вътрешнитѣ работи и народното здраве и началника на гражданския отдѣлъ при Министерството на правосъдието“.

Председател Никола Логофетовъ: Които приемат чл. 47, моля, да вдигнат рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Георги Рафаиловъ: (Чете)

„Чл. 48. Всички спорни въпроси по поданството между частни лица и администрацията или между административнитѣ учреждения се разрешаватъ отъ министра на право-

сждието, следъ като се вземе нмениято на съвета по поданството“.

Председател Никола Логофетовъ: Които приематъ чл. 48, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Георги Рафаиловъ: (Чете)
„Чл. 49. Съветътъ по поданството се свиква на заседание отъ председателя“.

Председател Никола Логофетовъ: Които приематъ чл. 49, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Георги Рафаиловъ: (Чете)
„Чл. 50. Съветътъ по поданството, за установяване нуждитъ му фактически данни, може да събира доказателства по каквото начинъ намѣри за добре. Той се сношава съ всички мѣста и лица направо.“

Председател Никола Логофетовъ: Които приематъ чл. 50, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Георги Рафаиловъ: (Чете)
„Чл. 51. Право на поданство не може да се установява по сѣдебенъ редъ.“

Образованитъ дѣла предъ разнитъ юрисдикции и вѣдѣбнитъ мѣста въ царството за признаване правото на български поданикъ, по които вѣма още решения, влѣзли въ законна сила, се прекратяватъ“.

Председател Никола Логофетовъ: Които приематъ чл. 51, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Георги Рафаиловъ: (Чете)

„Глава VII.

Такси, берии и гербовъ налогъ.

Чл. 52. За придобиване на българско поданство по чл. 10 се събира мито 20.000 л.

За придобиване на българско поданство по чл. 9, пунктове 1 и 2, букви „а“ и „б“, се събира мито 10.000 л.

Въ останалитъ случаи за придобиване поданство не се събира мито.

Чужденци, деца на които сѣ придобили българско поданство по чл. 8, п. 2, ако пожелаатъ да станатъ български поданици, внасятъ мито 3.000 л.“

Председател Никола Логофетовъ: По чл. 52 е постѣпилъ писмено предложение отъ народния представителъ г-нъ Коста Божиловъ съ следното съдържание: (Чете)

„Алиен първа, втора и трета на чл. 52 да се измѣнятъ така:

За добиване на българско поданство по чл. 10 и чл. 9, пунктове 1 и 2, букви „а“ и „б“, се плаща мито, както следва:

лицата съ доходъ до 24.000 л. годишно се освобождаватъ отъ плащане на мито;

лицата съ годишенъ доходъ отъ 24.001 л., до 60.000 л. плащатъ 2.000 л. мито;

лицата съ годишенъ доходъ отъ 60.001 до 100.000 л. плащатъ 5.000 л. мито;

лицата съ годишенъ доходъ надъ 100.000 л. плащатъ по 10.000 л. на всѣки 100.000 л. и частъ отъ тѣхъ до 500.000 л. и по 50.000 л. на всѣки 100.000 л. надъ 500.000 л.“

Г-не министре! Не сте съгласенъ?

Министъръ Василъ Митакъвъ: Не съмъ съгласенъ.

Председател Никола Логофетовъ: Които приематъ предложението на г-нъ Коста Божиловъ, съ което г-нъ министърътъ на правосѣдието не е съгласенъ, моля, да вдигнатъ ржка. Малцинство, Събранието не приема.

Коста Божиловъ: Моля, г-не председателю, искамъ да се мотивирамъ.

Председател Никола Логофетовъ: Които приематъ чл. 52, както се докладва, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Георги Рафаиловъ: (Чете)
„Чл. 53. Когато къмъ молбата на едно лице се присѣдини и молбата на съпругата, последната плаща половината отъ опредѣленото по-горе мито“.

Председател Никола Логофетовъ: Които приематъ чл. 53, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Георги Рафаиловъ: (Чете)

„Чл. 54. За разрешаване установяването на постоянно мѣстожителство въ България се събира мито 10.000 л. освенъ въ случая, когато лицето иска да се натурализира по чл. 9, п. 3“.

Председател Никола Логофетовъ: По чл. 54 е постѣпило писмено предложение отъ народния представителъ г-нъ Коста Божиловъ въ смисълъ: (Чете)

„Вмѣсто числото 10.000 л.“, да се постави: „съгласно чл. 52 отъ настоящия законъ“.

Г-не министре! Не сте съгласенъ?

Министъръ Василъ Митакъвъ: Не съмъ съгласенъ.

Председател Никола Логофетовъ: Които приематъ предложението на г-нъ Коста Божиловъ, съ което г-нъ министърътъ на правосѣдието не е съгласенъ, моля, да вдигнатъ ржка. Малцинство, Събранието не приема.

Които приематъ чл. 54, както се докладва, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Георги Рафаиловъ: (Чете)

„Чл. 55. Митото се внася съ подаване на молбата. Ако молбата не се уважи, то се връща“.

Председател Никола Логофетовъ: Които приематъ чл. 55, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Георги Рафаиловъ: (Чете)

„Чл. 56. Молбитъ за отказване отъ българско поданство се обгербватъ съ 1.000 л.“

Председател Никола Логофетовъ: Които приематъ чл. 56, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Георги Рафаиловъ: (Чете)

„Чл. 57. Молбитъ за добиване на българско поданство, молбитъ за възстановяване на българско поданство, молбитъ за установяване на постоянно мѣстожителство въ царството, всички молби до съвета по поданството, а също и удостоверенията за придобиване на българско поданство по натурализация, за възстановяване на българско поданство се обгербватъ съ по 500 л.“

Председател Никола Логофетовъ: По чл. 57 е постѣпило писмено предложение отъ народния представителъ г-нъ Коста Божиловъ въ смисълъ: (Чете)

„Вмѣсто числото „500 л.“, да се постави: „съгласно закона за гербовия налогъ“.

Не сте съгласенъ, г-не министре?

Министъръ Василъ Митакъвъ: Не съмъ съгласенъ.

Председател Никола Логофетовъ: Които приематъ предложението на г-нъ Коста Божиловъ, съ което г-нъ министърътъ на правосѣдието не е съгласенъ, моля, да вдигнатъ ржка. Никой не гласува. И г-нъ Божиловъ самъ не гласува. Не се приема.

Които приематъ чл. 57, както се докладва, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Георги Рафаиловъ: (Чете)

„Глава VIII.

Наказателни разпореждания.

Чл. 58. Който не изпълни предписанието на чл. 20, алиеня трета, наказва се съ глоба до 10.000 л.“

Председател Никола Логофетовъ: Които приематъ чл. 58, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Георги Рафаиловъ: (Чете)

„Чл. 59. Предвидената въ предходния членъ глоба се налага съ заповѣдъ отъ министра на правосѣдието, въз основа на актъ, съставенъ отъ надлежната служба при министерството“.

Председател Никола Логофетовъ: Които приематъ чл. 59, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Георги Рафаиловъ: (Чете)

„Чл. 60. Заповѣдта, съ която министърътъ на правосѣдието налага глоба по чл. 58, може да се обжалва по реда, предвиденъ въ кн. VI, глава V, отъ наказателното сѣдопроизводство“.

Председател Никола Логофетовъ: Които приематъ чл. 60, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Георги Рафаиловъ: (Чете)

„Преходни правила.

„Чл. 61. Български поданици се считатъ лицата, които при създаване на българската държава сѫ заварени на мѣстожителство въ страната или сѫ били родени въ нейнитѣ предѣли, ако до влизането на настоящия законъ въ сила не сѫ се позовали на друго поданство.

Счита се, че сѫ се отказали отъ българското поданство до влизане на настоящия законъ въ сила лицата, които сѫ направили това при спазване условията на членове 30, 31 и 32 отъ закона за българското поданство (1904 г.)“.

Председател Никола Логофетовъ: Които приематъ чл. 61, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Георги Рафаиловъ: (Чете)

„Чл. 62. Български поданици се считатъ всички чужденци, заварени къмъ 9 августъ 1920 г. на постоянно мѣстожителство въ царството, които продължаватъ да живѣятъ въ него и които къмъ тая дата не сѫ имали друго поданство“.

Председател Никола Логофетовъ: Които приематъ чл. 62, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Георги Рафаиловъ: (Чете)

„Чл. 63. Чужденецъ, заваренъ отъ настоящия законъ на постоянно мѣстожителство въ царството, може да придобие българско поданство или да се възстанови въ българско поданство, ако е взелъ участие въ войнатѣ 1912-1913, 1915-1918 години, или въ една отъ тѣхъ, като военнослужащъ въ българската войска, ако въ срокъ отъ една година отъ влизането въ сила на настоящия законъ подаде молба по реда, предвиденъ въ чл. 33.

За тия чужденци чл. 24 нѣма приложение“.

Председател Никола Логофетовъ: Които приематъ чл. 63, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Георги Рафаиловъ: (Чете)

„Чл. 64. Чужденецъ отъ български произходъ, заваренъ отъ настоящия законъ на мѣстожителство въ царството и който продължава да живѣе въ предѣлитѣ му, може да придобие българско поданство, ако въ срокъ отъ една година следъ влизане въ сила на тоя законъ подаде молба по реда, предвиденъ въ чл. 33“.

Председател Никола Логофетовъ: Които приематъ чл. 64, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Георги Рафаиловъ: (Чете)

„Чл. 65. Лицата, които — при действие на закона за българското поданство отъ 1904 г. — като сѫ били помѣстени въ наборнитѣ списъци на българската войска сѫ уредили своята военна тежба безъ да се позоватъ на чуждо поданство, сѫ български поданици“.

Председател Никола Логофетовъ: Които приематъ чл. 65, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Георги Рафаиловъ: (Чете)

„Чл. 66. Постановленията на чл. 15 важатъ и по отношение на лицата, които сѫ се изселили преди влизане въ сила на настоящия законъ“.

Председател Никола Логофетовъ: Които приематъ чл. 66, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Георги Рафаиловъ: (Чете)

„Чл. 67. Български поданици, които сѫ загубили българското си поданство по силата на чл. 17, п. 4, отъ закона за поданството отъ 31 ноемврий 1904 г., запазватъ българското си поданство, ако се върнатъ въ България или направятъ формално искане за връщането си до мѣстнитѣ консулски български власти най-късно до една година отъ влизането на настоящия законъ въ сила. Тѣзи молби не подлежатъ на обгербване“.

Едно пояснение. Разбира се, че могатъ да направятъ такава молба и направо до нашето Министерство на външнитѣ работи и на изповѣданията.

Димитъръ Андреевъ: Месецъ ноемврий преди всичко нѣма 31 дни, а и законътъ за поданството е отъ 5 януарий 1904 г.

Докладчикъ д-ръ Георги Рафаиловъ: Това е грѣшка. Ще го поправимъ на 5 януарий.

Председател Никола Логофетовъ: Които приематъ чл. 67 съ тая поправка, която се направи отъ г-на докладчика — „5 януарий“, вмѣсто „31 ноемврий“ — моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Георги Рафаиловъ: (Чете)

„Чл. 68. Освобождаватъ се отъ заплащане на мито, гербъ, такса и берии за придобиване на българско поданство носателитѣ на нансенови паспорти (руси и арменци), които сѫ се заселили въ царството преди 1 януарий 1929 г., ако поискатъ българско поданство въ срокъ отъ една година отъ влизане въ сила на настоящия законъ“.

Председател Никола Логофетовъ: По този членъ подтѣпило е писмено предложение отъ народния представител г-нъ Коста Божиловъ въ смисълъ: (Чете)

„Въ края да се прибавятъ думитѣ: „освѣтъ ако сѫ внесени напълно въ размѣра, предвиденъ по стария законъ за българското поданство“.

Не сте съгласенъ, г-не министре?

Министъръ Василъ Митакъвъ: Не съмъ съгласенъ.

Председател Никола Логофетовъ: Които приематъ предложението на г-нъ Коста Божиловъ, съ което г-нъ министърътъ на правосѣдието не е съгласенъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Малцинство, Събранието не приема.

Които приематъ чл. 68, както се докладва, моля да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Георги Рафаиловъ: (Чете)

„Чл. 69. По всички молби, подадени за придобиване на българско поданство, неразрешени до влизането въ сила на настоящия законъ, се събиратъ предвиденитѣ въ него мита“.

Председател Никола Логофетовъ: Които приематъ чл. 69, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Георги Рафаиловъ: (Чете)

„Чл. 70. Настоящиятъ законъ отмѣнява всички досегашни закони и наредби въ връзка съ българското поданство“.

Председател Никола Логофетовъ: Които приематъ чл. 70, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Г-да народни представители! Направили сме една фактическа грѣшка. Въ новата алинея къмъ чл. 14, която току-що приехме, сме пропуснали да кажемъ въ края на тая нова алинея „за политически цели“.

Значи, въ края на новата алинея къмъ чл. 14, приета по предложение на народния представител г-нъ Димитъръ Андреевъ, следва да се поставятъ думитѣ: „за политически цели“. Г-не министре?

Министъръ Василъ Митакъвъ: Съгласенъ съмъ.

Председател Никола Логофетовъ: Които приематъ тая добавка, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Законпроектътъ е приетъ окончателно на второ четене. (Рѣкоплѣскания)

Г-да народни представители! Дневниятъ редъ е изчерпанъ.

Председателството, въ съгласие съ правителството, ви предлага за утре, 11 декемврий, 15 ч., следния дневенъ редъ:

1. Избиране членъ на парламентарната комисия по Министерството на вътрешнитѣ работи и народното здраве на мѣстото на починалия такъвъ Кирчо Илиевъ Кирчевъ. Одобрение на предложенията;

2. За одобрение XV-то постановление на Министерския съветъ, взето въ заседанието му отъ 1 юлий 1940 г., протоколъ № 106 — относно отпускане по тарифни цени добити по стопански начинъ дървени материали отъ общинскитѣ и обществени гори.

3. За събиране 10% риболовна такса, изчислена върху тържната цена на рибата, уловена въ блатата, намиращи се въ Южна Добруджа.

Първо четене на законопроектитѣ:

4. За организиране на българската младежъ.

5. За увеличение на пенсиитѣ, плащани отъ фонда „Обществени осигуровки“.

6. За отпечатване юбилейни пощенски марки по случай XX юбилеенъ конгресъ на Общия съюзъ на пострадалитѣ отъ войнитѣ въ България.

7. Одобрение предложението за одобрение решенията на прошетарната комисия, взети въ заседанието ѝ на 28 ноемврий 1940 г., протоколъ № 11.

Които приематъ така предложения дневенъ редъ за утрешното заседание, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Г-да народни представители! Преди да закрия заседанието, съобщавамъ ви, че комисията по Министерството на вътрешнитѣ работи и народното здраве се събира утре въ 9 часа за разглеждане приетия на първо четене законопроектъ за защита на нацията.

Затварямъ заседанието.

(Затворено въ 20 ч. и 25 м.)

Председателъ: **НИКОЛА ЛОГОФЕТОВЪ**

Секретари: { **ГЕОРГИ МИХАЙЛОВЪ**
АТАНАСЪ ЦВѢТКОВЪ

Началникъ на Стенографското отдѣление: **ДОНЧО ДУКОВЪ**